

Institutul pentru Studierea Problemelor

Minorităților Naționale

Cluj-Napoca

Nr. Inreg 40 din 31.01.2023

Raport de activitate

2022

Cuprins

Cap. I. Profilul instituțional	5
Cap II. Compartimentul de studii, analiză și cercetare.....	6
Proiectele Compartimentului de studii, analiză și cercetare și proiecte individuale.....	6
Cap III. Centrul de documentare	39
1. Proiecte inițiate de către CDM.....	39
2. Fondul de documente al CDM.....	45
3. Promovarea CD.....	46
4. Editura.....	46
Editare cărți.....	46
Editare Working Paper.....	48
Cap IV. Proiecte internaționale.....	50
Cap V. Participare la evenimente organizate de către alte instituții.....	69
1. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. naționale.....	69
2. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. internaționale ...	83
Cap VI. Prezențe în mass-media.....	97
Cap VII. Publicații în afara editurii	107
Cap VIII. Recenzii	128
Cap IX. Îndrumare practică în afara proiectelor ISPMN	129
Cap X. Consiliul Științific	130
Cap XI. Serviciul economic, administrativ, contencios	131
1. Activitate economică financiară	131
2. Activitatea privind controlul financiar preventiv.....	134
3. Activitate privind achizițiile publice.....	135
4. Activitatea privind tehnologia informației.....	138
5. Activitatea juridică.....	138

6. Activitatea privind Resursele Umane	138
7. Comunicare și Relații Publice.....	140
8. Transparență și afișare a informațiilor de interes public.....	140
Cap XII. Activitatea comisiilor de specialitate și a grupurilor de lucru	141
1. Comisia de monitorizare cu atribuții privind monitorizarea, coordonarea și îndrumarea metodologică a implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial	141
2. Grupul de lucru pentru integritate.....	142
3. Comisia de etică.....	142
Cap XIII. Relații de colaborare. Proiecte. Planificare Strategică	144
1. Colaborări și Parteneriate.....	144
2. Proiecte cu finanțare externă în implementare.....	144
3. Planificare strategică.....	146

Cap. I. Profilul instituțional

Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale funcționează la Cluj-Napoca, ca instituție publică, cu personalitate juridică în subordinea Guvernului și în coordonarea Departamentului pentru Relații Interetnice.

Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale s-a înființat prin Ordonanța Guvernului 121/2000, aprobată prin Legea 396/2001 și funcționează conform prevederilor Hotărârii Guvernului 893/2007 și Hotărârii nr. 439 din 21 iunie 2018.

Obiectivele Institutului sunt studierea și cercetarea inter și pluridisciplinară a păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, aspectelor sociologice, istorice, culturale, lingvistice, religioase sau de altă natură ale minorităților naționale și ale altor comunități etnice din România.

Atribuții principale:

- elaborează, coordonează, efectuează și contractează studii, analize și cercetări inter și pluridisciplinare, fundamentale, respectiv aplicate, privind diferitele aspecte ale păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, culturale, lingvistice și religioase în rândul minorităților naționale și a altor comunități etnice constituite în urmă unor procese migraționale recente;
- organizează și realizează programe în parteneriat cu instituții și organisme internaționale;
- elaborează, tipărește și difuzează în țară și în străinătate publicații, rapoarte de informare, precum și alte materiale cu caracter științific;
- asigură participarea personalului Institutului la acțiuni cu caracter științific și cultural, la reuniuni, precum și la alte acțiuni având ca scop protejarea drepturilor cetățenilor aparținând minorităților naționale;
- inițiază și organizează seminarii, colocvii, dezbateri, simpozioane, mese rotunde și alte acțiuni pe tema păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, culturale, lingvistice și religioase în rândul minorităților naționale;
- organizează vizite de documentare și schimburi de experiență cu persoane din țară și din străinătate în scopul cunoașterii experienței altor sisteme de protecție a drepturilor cetățenești aparținând minorităților naționale.

Cap II. Compartimentul de studii, analiză și cercetare

Proiectele Compartimentului de studii, analiză și cercetare și proiecte individuale

Titlul proiectului: *Burse ISPMN pentru cercetarea istoriei minorităților naționale 2022*

Perioada: 15/06/2022 - 15/12/2022

Coordonator proiect: Gidó Attila

Tema proiectului: Pe parcursul anului 2022 vor fi acordate burse de cercetare în următoarele teme de cercetare:

1. Cadrele instituționale ale cercetărilor referitoare la minoritățile naționale din România în perioada 1945-1989
2. Relațiile între minoritățile etnice în România după 1918

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:

- **Raport anual**

Descriere: Din motive financiare, bursele nu au fost anunțate în 2022.

Titlul proiectului: *O istorie a integrării minorităților în România: ideologii, discursuri și acțiuni ale actorilor minoritari în secolul XX*

Anul: 2020

Coordonatori proiect: Anca Filipovici, Gidó Attila

Cercetător ISPMN participant în proiect: Adriana Cupcea

Tema proiectului: Odată cu constituirea statului național unitar român incluzând și o populație multiethnică diversă, politicile privind minoritățile naționale au pendulat între asimilare și integrare sau respingere, cu o largă apetență pentru prima cale. Există o istoriografie bogată despre politicile și legislația aferentă privind minoritățile în prima parte a secolului XX, cu cercetări mai restrânse pentru perioada comunistă. Interesul cercetătorilor a vizat mai ales soarta minorităților din perspectiva factorilor politici de decizie sau fenomenele socio-politice ca reacții ale minoritarilor sau majoritarilor la integrare/asimilare sau respingere. Exercițarea unor forme alternative de exprimare a identității minorităților constituie un alt subiect abordat în istoriografie. Acest proiect își propune să exploreze istoria integrării minorităților în România secolului XX din perspectiva intelectualilor minoritari, cu accent pe valențele discursului, ideologiei și acțiuni concrete, puse în mișcare de lideri politici ai minorităților, scriitori, jurnaliști și alți actori interesați. O componentă principală a proiectului va fi evidențierea discursului de stânga în cadrul social-democrației interbelice. Sunt studiate minoritățile cu viață instituțională puternică și cu posibilități de afirmare nu doar în cadrul comunității, dar și pe plan național (presă regională sau națională; deputați/senatori în Parlament). Termeni cheie: integrare, loialitate, cunoaștere reciprocă, egalitate în drepturi, acceptare. Cercetarea multianuală vizează în primă fază (3 ani) perioada interbelică, continuând apoi cu perioada celui de-al Doilea Război Mondial (1940-1944); perioada tranziției de putere

și a socialismului/comunismului de tip stalinist (1944/1948-1962/1965); respectiv perioada comunismului naționalist (1965/1970-1989).

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport anual**
Descriere: În 2022 s-au continuat documentările bibliografice la Biblioteca Centrală Universitară Cluj și Biblioteca ISPMN, privind actorii reprezentativi și elitele minorităților maghiare, evreiești, germane, sârbe, bulgare, ucrainene, turce și tătare. Rezultatele documentărilor au fost constituite într-un opis bibliografic.

Titlul proiectului: *Musulmanii din România în perioada comunistă*

Anul: 2019

Coordonator proiect: Adriana Cupcea

Cercetător extern participant în proiect: Metin Omer

Instituții partenere: Universitatea Ovidius Constanța (România)

Tema proiectului: Premisa acestui proiect o constituie un stagiul de cercetare realizat în perioada 19-23 iunie 2017, la Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS), în cadrul proiectului ISPMN, Monografia minorității tătare. Au fost consultate o serie de dosare pe teme: naționalitatea turco-tătară și problema musulmană. Au fost identificate 9 fonduri referitoare la aceste chestiuni. Între acestea se numără și dosarul de securitate al lui Iacub Memet, Muftiului Cultului Musulman, din perioada ocupării funcției de Muftiu, 1946-1989.

Pornind de la ipoteza avansată de Catherine Verdery, că arhiva produsă de Securitate nu trebuie abordată cu valoare de adevăr, am inițiat cercetarea din perspectiva mecanismelor de funcționare în cadrul Securității și a rolului lor în reproducerea informațiilor despre musulmanii din Dobrogea, identificând și analizând dosarele principalelor personalități ale comunității care s-au aflat în vizorul securității (Muftiul Iacub Memet) și principalele teme prezente în dosare, explicându-le prin prisma practicilor de lucru ale Securității, modurilor de secretizare și a formelor de producere a cunoașterii.

În anul 2019 au fost realizate fotocopii ale unei selecții de dosare, pe teme: naționalitatea turco-tătară și problema musulmană (Fond Documentar și Fond Informativ), inclusiv dosarul de securitate al lui Iacub Memet, Muftiului Cultului Musulman, identificate în 2017.

În anul 2020 a fost inițiată prelucrarea documentelor de arhivă și au fost redactate și publicate pe baza acestora trei studii de cercetare.

În anul 2021 au fost realizate următoarele: 1) prelucrarea documentelor identificate în cadrul stagiului de cercetare la Arhivele Naționale Române, în Fondul Ministerul Artelor și Cultelor și în Fondul Comitetul Central al PCR; 2) a fost identificată necesitatea extinderii cercetării în Arhiva Ministerului de Externe; 3) a fost fotocopiat dosarul personal al lui Sebat Husein (compozitor tătar, membru marcant al mișcării naționale tătare).

În 2022 proiectul se va concentra asupra prelucrării dosarului personal al lui Sebat Husein din arhiva CNSAS, rezultatele cercetării urmând să fie valorificate în perioada august-

decembrie 2022 într-o publicație separată (e-book). Tot în perioada august - decembrie 2022 va avea loc un stagiul pentru extinderea cercetărilor în Arhiva MAE.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de cercetare. Musulmanii din România în perioada comunistă**
Descriere: În data de 7 ianuarie 2022 a fost trimis către Arhivele Militare Naționale Române - Depozitul Central de Arhivă – Pitești, o solicitare de căutare a dosarului unui membru al comunității tătare din România: Sebat Husein, compozitor. Conform documentelor C.N.S.A.S., în timpul celui de-al Doilea Război Mondial a fost confesor militar, cu grad de căpitan, făcând parte din unitățile care au fost în Crimeea. Informațiile au fost solicitate pentru realizarea unei biografii a acestei personalități a comunității tătare din România. În urma solicitării ni s-a indicat, ca pentru identificarea datelor referitoare la activitatea pe plan militar defășurată de către Sebat Husein, să consultăm documente din fonduri de arhivă, care pot fi studiate pe microfilm la sala de studiu a Arhivelor militare naționale române.
Datorită situației existente la nivel național în ceea ce privește accesul cercetătorilor la fondurile de arhivă, stagiile de cercetare pentru acest proiect au fost amânate pentru partea a doua a anului 2022.
  - **Raport de cercetare Musulmanii din România în perioada comunistă**
Descriere: În perioada 17-20 octombrie 2022, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a realizat un stagiul de cercetare la Arhivele Diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe, cu tema relațiile româno-turce (1950-1989). În această etapă au fost consultate documente de arhivă referitoare la relațiile româno-turce, în perioada 1960-1965, obiectivul fiind acela de identificare a rolului pe care îl aveau minoritățile turcă și tătară, în relațiile dintre cele două state, în perioada vizată. Stagiul este parte din proiectul mai larg al ISPMN: Musulmanii din România în perioada comunistă.
Dosarul lui Sebat Husein la Arhivele Militare Naționale Române nu a fost identificat, singurul document găsit fiind o foaie matricolă dintr-un registru cu foile matricole ale preoților/confesorilor militari, prin urmare materialul existent se rezumă la dosarul CNSAS, care va fi valorificat în viitor într-o publicație.

Titlul proiectului: *Muzeul Virtual al Minorităților Turcă și Tătară din Dobrogea*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Adriana Cupcea

Tema proiectului: Obiectivul proiectului este valorificarea moștenirii istorice și culturale a minorităților turcă și tătară din Dobrogea, prin realizarea unui muzeu virtual al turcilor și tătarilor musulmani din Dobrogea.

MIRAS este un proiect inițiat în anul 2019, de către Departamentul pentru Relații Interetnice și Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, pentru a valorifica moștenirea istorică și culturală a turcilor și tătarilor din Dobrogea, prin crearea unui muzeu virtual al celor două comunități.

În decembrie 2020 a fost finalizat proiectul MIRAS - Muzeul Virtual al Minorităților Turcă și Tătară din Dobrogea. Pe parcursul anului 2020 au fost predate de către partenerii instituționali (muzee, institute de cercetare etc.) toate materialele care constituie conținutul muzeului virtual: 1.381 fotografii, 14 înregistrări video și 23 înregistrări audio. Site-ul este accesibil publicului la adresa: <http://miras.gov.ro/1/>

Galeria muzeului este o selecție de peste 850 de fotografii cu piese otomane, piese tradiționale, cu imagini vechi, dar și mai recente, cărți poștale, înregistrări video și audio, toate dispuse tematic. Fotografiile pieselor expuse aparțin unor instituții de cultură și de cercetare, care au desfășurat încă de la începutul secolului XX o muncă de documentare și colecționare. Muzeul virtual conține și materiale media și new media, care au menirea de a consolida puternica coordonată vizuală a expoziției și de a crea senzația cât mai autentică de participare activă. Nu în ultimul rând, unele materiale vin chiar dinspre cele două comunități, fie dinspre membri, fie dinspre organizații reprezentative ale turcilor și tătarilor.

De ce numele de MIRAS? Miras este un cuvânt comun limbilor turcă și tătară, care înseamnă același lucru în ambele limbi, moștenire.

Parteneri instituționali în proiect: Muzeul Național de Istorie a României (MNIR), Muzeul Național al Țăranului Român (MȚR), Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Academia Română (IEF), Muzeul de Artă Populară Constanța (MAPC), Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța (MINAC), Institutul de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion” Tulcea (ICEM Tulcea), Televiziunea Română (TVR), Uniunea Democrată Turcă din România (UDTR), Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România (UDTTMR).

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de cercetare. Expoziție de fotografie în cadrul MIRAS**
Descriere: În perioada 1.01.2022-30.06.2022 au avut loc consultări cu reprezentanții DRI în vederea pregătirii, în cadrul MIRAS, a unei expoziții inspirate de fotografiile unui călător/cercetător care a vizitat Dobrogea la începutul secolului XX. Expoziția este preconizată pentru partea a doua a anului 2022, începutul anului 2023.
  - **Raport MIRAS-Muzeul Virtual al Turcilor și Tătarilor (2022)**
Descriere: În anul 2022 a fost publicat în cadrul proiectului MIRAS, albumul de artă *Imaginea turcilor și a tătarilor în arta modernă românească / The Image of Turks and Tatars in Romanian Modern Art*, apărut sub egida Departamentului pentru Relații Interetnice (DRI) din cadrul Secretariatului General al Guvernului României. Catalogul cuprinde texte semnate de Laczikó Enikő Katalin, secretar de stat, Elena Olariu, director adjunct – Muzeul Municipiului București, Lelia Rus Pîrvan, director – Muzeul de Artă Constanța, Petre Teodorescu – muzeograf – Institutul de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion” Tulcea, Adriana Cupcea, cercetător – Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, Alina Petrescu, șef secție Artă Modernă Românească – Muzeul Național de Artă al României, Oana Ionel – curator. Albumul este materializarea expoziției cu același nume, care a

deschis seria expozițiilor temporare din cadrul MIRAS (Muzeul Virtual al Turcilor și Tătarilor), realizat în 2019-2020, pe baza unei colaborări între ISPMN și Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI). Expoziția și implicit albumul de artă includ picturi realizate de nume importante ale artei moderne românești, precum: Theodor Aman, Iosif Iser, Nicolae Dărăscu, Nicolae Tonitza, Gheorghe Petrașcu, Cecilia Cuțescu Storck, Ștefan Dimitrescu, Petre Iorgulescu-Yor, Constantin Artachino etc.

- **Organizare eveniment ISPMN:** În data de 25 noiembrie 2022, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la lansarea albumului de artă „Imaginea turcilor și a tătarilor în arta modernă românească”/ „The Image of Turks and Tatars in Romanian Modern Art”, apărut sub egida Departamentului pentru Relații Interetnice (DRI) din cadrul Secretariatului General al Guvernului României. Albumul este materializarea expoziției cu același nume, care a apărut în cadrul MIRAS (Muzeul Virtual al Turcilor și Tătarilor), realizat în 2019-2020, de ISPMN în colaborare cu Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI). Albumul a fost lansat pe 25 noiembrie, la Muzeul de Artă Constanța, una dintre cele patru instituții implicate în proiect, alături de: Muzeul Municipiului București, Muzeul Național de Artă al României și Muzeul de Artă Tulcea din cadrul Institutului de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion“. Organizatori: DRI și ISPMN. Număr de participanți: 40.

Linkuri reacții presă: <https://culturaconstanta.ro/un-rasfat-vizual-despre-exotismul-dobrogei-interbelice-imaginea-turcilor-si-tatarilor-in-arta-moderna-romaneasca/?fbclid=IwAR3Nt4yzZP2VMYWGInemLeyZAxrQFpQoMW00ldkS2jqcDoGhN0RoFpObX3k>

Titlul proiectului: *Problema minorităților naționale în perioada 1945–1989 reflectată în documentele Securității*

Anul: 2014

Coordonator proiect: Kiss Ágnes

Cercetători externi participanți în proiect: Bartha Ágnes Katalin, Jakabházi Réka

Tema proiectului: Prin acest proiect, direcția de cercetare „Cercetarea istoriei minorităților naționale” este extinsă către documentarea problemelor minorităților naționale în perioada 1945–1989, așa cum au fost ele reflectate în documentele Securității și arhiva altor instituții de control. Proiectul urmărește: a. identificarea unor teme de cercetare și posibilități de colaborare cu alți cercetători, cu alte instituții din țară și străinătate; b. redactarea unor baze de date; c. redactare manuscrise.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Surse primare privind activitatea Editurii Dacia**
    - **Formatul bazei de date:** PDF
    - **Descrierea bazei de date:** Baza de date conține surse primare digitizate privind activitatea Editurii Dacia, surse colectate din diferite arhive (ANDCJ, Jakabffy Elemér Alapítvány Kortörténeti

Gyűjtemény, arhiva privată al lui Kerekes György, moștenirea lui Dáné Tibor)

▪ **Colectarea datelor:** 01/01/2022 - 31/12/2022

- Materiale audio/video/digitale:
  - **Interviuri:** 1
- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport semestrial: Documentarea activității Editurii Dacia**
Descriere: Raportul parcurge următoarele componente ale cercetării: interviu, cercetare de arhivă, digitizarea materiale documentare, documentare bibliografică
  - **Romániai magyar szamizdat folyóirat a nyolcvanas években. Feltételek, megvalósítások, fogadtatás" [Revistă maghiară samizdat în România în anii '80. Condiții, realizări, recepție].**
Descriere: Pe baza unor colecții de interviuri cu participanții samizdatului și contemporanii lor, memoriile lor, dosare din arhivele Securității, respectiv literatură de specialitate, lucrarea prezintă geneza și recepția revistei samizdat Ellenpontok (Contrapuncte), care a apărut în România în 1982. Recepția este analizată pe mai multe planuri: recepția în străinătate (Hungarian Human Rights Foundation și SUA, Radio Europa Liberă, grupările de opoziție și sfera oficială din Ungaria, OSCE) și recepția revistei în România (autoritățile românești, Securitatea, intelectualii români și intelectualii maghiari). Lucrarea a fost predată revistei REGIO.
  - **Koordináció és kontroll a szovjet típusú cenzúrendszerekben [Coordonare și control în sistemele de cenzură de tip sovietic]**
Descriere: Manuscrisul de față conține pe de o parte tezele cărții intitulate *Finomhangolás. Koordináció és kontroll a szovjet típusú cenzúrendszerekben. Romániai példák (1949-1989) [Coordonare și control în sistemele de cenzură de tip sovietic. Exemple din România, 1949-1989]*, semnată de Kiss Ágnes, și apărută în 2022 (Kolozsvár: Erdélyi Múzeum-Egyesület - Kriterion Könyvkiadó), pe de altă parte exemple noi din practicile cenzoriale aparținând sferei culturale maghiare din România. Studiul a fost predat revistei de specialitate Médiakutató (Ungaria).

Titlul proiectului: *Cronologia minorităților naționale din România, 2010-2015*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Gidó Attila

Tema proiectului: În 2010, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale a lansat proiectul cu titlul *Schimbare de regim în domeniul politicilor față de minorități. Cronologia minorităților naționale din România, 1989-2009*. Bazându-se pe succesul proiectului, în 2016 ISPMN a lansat etapa a doua a cercetării, sub titlul: *Cronologia minorităților naționale din România, 2010-2015*. Scopul rămâne același în continuare: realizarea de cronologii ale istoriei minorităților naționale din România. Speranța noastră este că aceste cronologii vor constitui instrumente utile pentru cercetători și pentru publicul larg în a obține informații detaliate despre minoritățile naționale din România. Prin rezultatele acestui proiect, ISPMN și Guvernul României vor

avea șansa de a obține informații precise despre istoricul minorităților, având o privire de ansamblu asupra evenimentelor. Totodată, prin metoda de lucru interactivă prin care încurajăm procesul de implicare a reprezentanților minorităților naționale în activitatea științifică a Institutului, sperăm să contribuim la aprofundarea relațiilor interetnice și la dezvoltarea unor relații solide de lucru cu reprezentanți din rândul minorităților naționale, interesați de științele sociale. În proiectul de cercetare sunt incluse toate minoritățile naționale cu reprezentare parlamentară, cu excepția maghiarilor. Rezultate în 2016-2020: cronologii redactate pentru bulgari, armeni, evrei, turci, tătari, sârbi, italieni, germani, slovaci, greci, ucraineni, albanezi, ruteni, croați, polonezi și macedoneni.

Activități planificate pe 2022:

- 1 Realizarea a 3 cronologii pe perioada 2010-2015 (lipoveni, cehi, romi) însoțite de materiale documentare;
- 2 Revizuirea cronologiilor 1989-2015 și selectarea descrierilor de evenimente pe următoarele teme: reprezentare politică; viața instituțională; relație minorități - kin state; educație în limba maternă; cadrul legislativ al drepturilor minorităților;
- 3 Sinteze/rapoarte pe temele enumerate la punctul 2 și pregătirea unui volum pe anul 2023.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:

- **Raport anual**

Descriere: Activitățile planificate pe 2022 s-au realizat doar parțial. Din cauza lipsei de fonduri, nu s-au realizat cele 3 cronologii propuse. Astfel, realizarea celor trei cronologii va fi inclusă în planul anual 2023.

Pe parcursul anului 2022 s-a continuat revizuirea cronologiilor din perioada 1989-2015 și au fost întocmite inventare ale materialelor documentare existente.

Titlul proiectului: *Cronologia minorităților naționale din România, 2016-2021*

Perioada: 21/03/2022 - 30/12/2022

Coordonator proiect: Gidó Attila

Tema proiectului: În 2010, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale a lansat proiectul cu titlul *Schimbare de regim în domeniul politicilor față de minorități. Cronologia minorităților naționale din România, 1989-2009*. Bazându-se pe succesul proiectului, în 2016 ISPMN a lansat etapa a doua a cercetării, sub titlul: *Cronologia minorităților naționale din România, 2010-2015*.

În 2022 se lansează a treia etapă a proiectului, sub titlul: *Cronologia minorităților naționale din România, 2016-2021*. Scopul rămâne același în continuare: realizarea de cronologii ale istoriei minorităților naționale din România. Speranța noastră este că aceste cronologii vor constitui instrumente utile pentru cercetători și pentru publicul larg în a obține informații detaliate despre minoritățile naționale din România. Prin rezultatele acestui proiect, ISPMN și Guvernul României vor avea șansa de a obține informații precise despre istoricul minorităților, având o privire de ansamblu asupra evenimentelor. Totodată, prin metoda de lucru interactivă prin care încurajăm procesul de implicare a reprezentanților minorităților naționale în activitatea științifică a Institutului, sperăm să contribuim la adâncirea relațiilor interetnice și la dezvoltarea unor relații solide de lucru

cu reprezentanți din rândul minorităților naționale, interesați de științele sociale. În proiectul de cercetare sunt incluse toate minoritățile naționale cu reprezentare parlamentară, cu excepția maghiarilor.

Activități planificate pe 2022: Identificarea posibilelor colaboratori externi care pot realiza cronologii ale minorităților. Contractarea și realizarea a minim 5 cronologii pe perioada 2016-2021.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport anual**
Descriere: Au fost identificate posibilele colaboratori, însă, din motive financiare, nu s-au încheiat contracte pentru realizarea de cronologii.

Titlul proiectului: *Analiza instituției cenzurii minoritare*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Plainer Zsuzsa

Tema proiectului: Scopul acestui proiect este analiza mecanismelor de cenzură minoritară din perioada comunismului de stat la instituțiile culturale din Oradea în anii 1970 și 1980: teatru, filarmonică, cotidiene locale. Cadrul teoretic al cercetării folosește conceptul opoziției culturale, cu intenția de a găsi un model comun pentru complexitatea practicilor individuale și formale ale disidenței politice și diferitelor transgresări ale puterii comuniste. Cu alte cuvinte, în această cercetare, ideea de opoziție nu este doar o simplă reacție la controlul deținut de stat, ea este înțeleasă ca o relație dinamică dintre agenții societății și cei ai puterii.

Rezultatele cercetării au fost publicate într-un volum de autor în limba română la ISPMN la sfârșitul anului 2019. În 2020 a avut loc diseminarea rezultatelor.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Színház és etnikai szocializáció az 1980-as években. Tamási Áron „Ösvigasztalás” című darabjának bemutatója a nagyváradi színházban (Teatru și socializare etnică în anii 1980. Prezentarea piesei „Consolare strămoșească” la Teatrul de Stat din Oradea)**
Descriere: În luna decembrie 2021 a fost predat pentru publicare un studiu despre socializarea etnică și teatrul orădean în anii 1980 pentru revista Symbolion a Universității de Artă și Teatru din Târgu Mureș, studiul a apărut în ultimele zile ale lunii decembrie 2021. Studiul este o versiune mai recentă a unui capitol din cartea Despre vigilență ideologică File din istoria cenzurii instituțiilor (maghiare) orădene în regimul Ceaușescu: presă, filarmonică, teatru, apărută la Editura ISPMN în anul 2019. Revista Symbolion este inclusă în bazele de date internaționale (CCEOL, Index Copernicus) și are categoria B după indexarea CNCSIS.
  - **„Központ” és „lokális” viszonya a nagyváradi színház ellenőrzése esetében a Ceaușescu rendszer utolsó évtizedében (Relația dintre „centru” și „local” în controlul teatrului maghiar în ultimul deceniu al sistemului Ceaușescu).**

- Descriere:** Studiul de față a fost predat pentru un volum cu tematica relației dintre „centru” și „local”. Volumul va apare la Editura Erdélyi Múzeum, indexată de CNCSIS, categoria A.
- **„Székely misztériumjáték” Szabó József: Ösvigasztalás, 1982 („Piesă de crăciun secuiască” Szabó József: Consolare strămoșeacă, 1982)**
Descriere: Studiul de față, realizat în colaborare cu Biró Árpád Levente, a fost publicat în volumul *Nagyvárad magyar színháztörténet 1950 - 1990. Philter elemzések (Istoria teatrului maghiar orădean 1950 - 1990. Analizele proiectului Philter)*, editat de Boros Kinga - Jákfalvi Magdolna - Kékesi Kun Árpád, apărut la Erdélyi Múzeum Egyesület (categoria A după indexarea CNCSIS) - UArt Press în octombrie 2022. În subcapitolul semnat de Plainer Zsuzsa este prezentat o variantă mai dezvoltată a capitolului cărții semnate de aceasta despre cenzura minoritară, publicată în 2019 la Editura ISPMN.
  - **Beatgenerációs kohorsz-élmény. Szabó József: Az ifjú W. újabb szenvedései, 1973 (Senzațiile unui cohort din generația muzicii beat. Szabó József: Noile patimi ale tânărului W., 1973)**
Descriere: Studiul de față, realizat în colaborare cu Biró Árpád Levente a fost publicat în volumul *Nagyvárad magyar színháztörténet 1950 - 1990. Philter elemzések (Istoria teatrului maghiar orădean 1950 - 1990. Analizele proiectului Philter)*, editat de Boros Kinga - Jákfalvi Magdolna - Kékesi Kun Árpád, apărut la Erdélyi Múzeum-Egyesület (editură clasificată A) - UArt Press în octombrie 2022. În subcapitolul semnat de Plainer Zsuzsa se analizează contextul social mai amplu al unei piese de teatru prezentat în anii 1970: cultura rock în societatea minoritară maghiară din Oradea, cluburile muncitorești etc.
  - Alte rezultate:
    - **Tipul activității:** Diseminare / pr / participări târg de carte
    - **Descriere:** În data de 7 octombrie a avut loc la Teatrul Szigligeti din Oradea lansarea volumului *Nagyvárad magyar színháztörténet 1950 - 1990. Philter elemzések (Istoria teatrului maghiar orădean 1950 - 1990. Analizele proiectului Philter)*, editat de Boros Kinga - Jákfalvi Magdolna - Kékesi Kun Árpád, carte apărută la Erdélyi Múzeum Egyesület - UArt Press în 2022. La eveniment Plainer Zsuzsa, cercetător ISPMN, a prezentat cele două subcapitole semnate în volumul colectiv.

Titlul proiectului: *Dimensiunea etnică a educației moderne în România. Evreii între integrare și marginalizare prin școală*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Tema proiectului: Proiectul urmărește evoluția politicilor educaționale în România anilor 1918-1944 și locul atribuit populației școlare evreiești în cadrul acestora. Se au în vedere reglementările implementate de autoritățile române mai ales la nivelul instrucției secundare și superioare, dar și modul în care evreii se raportează la finalitățile educației moderne și la transformările sociale implicate de acestea. În acest demers, s-au efectuat

documentări bibliografice la bibliotecile universitare din Cluj și București, Biblioteca Academiei Române, precum și în arhivele CSIER, ANIC, CNSAS

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de activitate**

Descriere: În perioada ianuarie-septembrie 2022, s-au efectuat cercetări bibliografice pe baza surselor de epocă din Biblioteca Centrală Universitară Cluj și a volumelor de specialitate ale Bibliotecii ISPMN.

În iunie 2022, Anca Filipovici a participat în Vilnius (Lituania) la conferința *Understanding Childhood and Construction of National Identities in Central and Eastern Europe from 18th Century until the Beginning of the Second World War* [Copilăria și construcția identităților naționale în Europa Centrală și de Est, din sec. XVIII până la începutul celui de-al Doilea Război Mondial], susținând prezentarea „*Disobedient Bodies. Adolescents Contesting State’s Control in Interwar Romania*” [Trupuri indisciplinate. Adolescenți contestând controlul statului în România interbelică].

În această perioadă s-a redactat articolul „*From inconvenient stories to comprehensive histories: The Holocaust in the Romanian textbooks of the last decade (2011-2021)*” [De la istorisiri incomode la istorii complete: Holocaustul în manualele românești din ultima decadă (2011-2021)], acceptat pentru publicare în volumul pe anul 2021 al *European Yearbook of Minority Issues* [Anuarul european pe probleme de minorități], editat de European Centre for Minority Issue.

Titlul proiectului: *Mișcări de tineret sioniste în România (sec. XX)*

Anul: 2022

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Tema proiectului: Proiectul își propune să abordeze istoria minorității evreiești din România din perspectiva organizațiilor de tineret sioniste create la final de secol XIX și care și-au reluat activitatea în cadrele României Mari. Sunt urmărite ideologia, instrumentele și activitățile tinerilor sioniști din organizații cu diverse orientări politice, din Regat, Bucovina și Basarabia, cu accent pe mobilizarea tineretului din învățământul secundar. Cercetarea are în vedere atât activitatea sionistă din perioada interbelică, cât și acțiunile sioniste subversive din anii 40. Un accent special este plasat asupra organizației sioniste de stânga Hashomer Hatzair și a contribuției sale la valurile sioniste de emigrare în Palestina, din prima jumătate a secolului XX.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de activitate**

Descriere: În perioada ianuarie-septembrie 2022, s-au efectuat cercetări bibliografice pe baza materialelor de epocă din Biblioteca Centrală Universitară Cluj și a volumelor de specialitate ale Bibliotecii ISPMN.

S-a finalizat redactarea articolului „*Alternative identities at the periphery of a national state. Hashomer Hatzair and the Zionist youth from Romania*” [Identități alternative la periferia unui stat național. Hashomer Hatzair și tineretul sionist din România], acceptat spre publicare într-un volum colectiv pe tema tineretului evreiesc, ce va apărea în cursul anului viitor, la editura De Gruyter.

○ **Raport de activitate**

Descriere: În luna octombrie 2022, Anca Filipovici a devenit bursier al Institutului Wiesenthal pentru Studiarea Holocaustului din Viena (VWI), prin bursa acordată pe o perioadă de 9 luni, în urma competiției pentru anul 2022-2023, cu un proiect de cercetare intitulat “*Personal Accounts of Resistance. Jewish Youngsters in Underground Organizations during the Holocaust in Romania*”, ce analizează mișcările de tineret sioniste din România în timpul regimurilor de extremă dreaptă (1940-1944). Pe baza documentelor de arhivă, a memorialisticii și a arhivei video Fortunoff din cadrul VWI, sunt investigate acțiunile de rezistență ale tineretului evreiesc, precum și opțiunile politice ale acestora în anii premergători și în timpul Holocaustului.

Titlul proiectului: *Holocaustul din Transilvania de Nord. Ghettoizare și viața în ghetouri în 1944*

Anul: 2014

Coordonator proiect: Gidó Attila

Tema proiectului: Demersul este continuarea proiectului cu titlul *Holocaustul din Transilvania de Nord. Ghettoizare și viața în ghetouri în 1944* inițiat în 2014.

Activități preconizate în 2022: 1. Cercetări arhivistice în Arhivele Naționale Zalău; Arhivele Naționale Cluj; Arhivele Naționale Bihor; Arhivele Eparhiei Reformate din Transilvania (Cluj-Napoca); Arhiva Districtuală a Bisericii Catolice (Oradea); Arhivele Eparhiei Unitariene din Transilvania (Cluj-Napoca); Arhivele Naționale Satu Mare. 2. Documentare bibliografică. 3. Revista presei din perioada 1940-1944. 4. Publicarea unui studiu în temă.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

○ **Raport trimestrial**

Descriere: În primul trimestru s-au realizat următoarele activități preconizate: 1. Arhivele Naționale Cluj; Arhivele Bisericii Romano-Catolice din Cluj-Napoca; Unitariene din Transilvania (Cluj-Napoca). 2. Documentare bibliografică. 3. Revista presei din perioada 1940-1944. 4. Pregătirea pentru publicare a unui articol științific despre ghetourile și locurile de concentrare a evreilor din Transilvania de Nord.

○ **Raport anual**

Descriere: În 2022 s-au efectuat cercetări arhivistice în Arhivele Naționale Zalău; Arhivele Naționale Cluj; Arhivele Naționale Bihor; Arhivele Eparhiei Reformate din Transilvania (Cluj-Napoca); Arhiva Districtuală a Bisericii Reformate (Oradea); Arhivele Eparhiei Unitariene

din Transilvania (Cluj-Napoca) și documentare bibliografică, respectiv revista presei din perioada 1940-1944.

În cadrul proiectului s-au publicat două studii și încă două se află în curs de apariție. Studiile publicate:

1. *Klein Margit holokauszt-túlélő visszaemlékezése [Memoriile supraviețuitoarei Holocaustului Klein Margit]*. In Bányai Réka, László Lóránt, Simon Zsolt, editori, *CIVIS, SCRIPTOR, HISTORICUS. Tanulmányok a hetvenöt éves Sebestyén-Spielmann Mihály tiszteletére [CIVIS, SCRIPTOR, HISTORICUS. Studii în onoarea lui Sebestyén-Spielmann Mihály cu ocazia împlinirii a 75 de ani]*, Editura Studium, Târgu Mureș, 2022, 183-202.

2. „Kettős csoporttagság. Valós és színlelt felekezetiesség a székely szombatosok körében” [Apartenență la două grupuri. Confesionalism real și pretins printre secuii sabatarieni]. In amás Gusztáv Filep, Attila Z. Papp și György Szerbhorváth (ed.), „Palimpszesztus. Írások Bárdi Nándor 60. születésnapjára” [Palimpsest. Scrieri cu ocazia împlinirii a 60 de ani a lui Nándor Bárdi], Editura Társadalomtudományi Kutatóközpont, Kalligram, Budapest, 2022, 103-111.

Titlul proiectului: *Romii în Transilvania de Nord, 1940 – 1944*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Gidó Attila

Tema proiectului: Cunoștințele privind situația juridică și socială a romilor din Transilvania de Nord sunt foarte limitate. Nici istoriografia română nici cea maghiară nu s-a ocupat de această temă. Până la momentul actual, în centrul atenției s-a aflat soarta romilor sub regimul Antonescu, respectiv soarta acelor care au trăit în teritoriile Ungariei după tratatul de la Trianon. Astfel, nu avem deloc informații despre atitudinea autorităților maghiare din Transilvania de Nord față de romi, nici despre victimele violenței statale împotriva lor. Proiectul de față are ca scop cercetarea materialelor arhivistice, respectiv revista presei din perioada 1940-1944.

Obiective pe anul 2021-2022:

1 Cercetări în următoarele arhive de stat: Cluj, Zalău, Satu Mare, Oradea

2 Revista presei: *Ellenzék* (1940-1944), *Keleti Újság* (1940-1944)

3 Bază de date excel cu documentele arhivistice despre romii din Transilvania de Nord (Cluj, Zalău, Satu Mare, Oradea)

4 Un articol științific publicat în temă

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Surse arhivistice referitoare la romi, 1940-1944**
    - **Formatul bazei de date:** excel
    - **Descrierea bazei de date:** Conține inventarul surselor arhivistice referitoare la soarta romilor din Transilvania de Nord. Au fost consultate următoarele arhive de stat: Sălaj, Cluj, Covasna, Harghita, Satu Mare.
    - **Colectarea datelor:** 03/01/2022 - 30/12/2022

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport trimestrial**
Descriere: În primele 6 luni ale anului au fost efectuate cercetări arhivistice (Cluj) în temă și a fost parcursă presa din anii 1940-1944. Se află în curs de apariție un articol științific despre romii din Transilvania de Nord în perioada 1940-1944.
  - **Raport anual**
Descriere: În cadrul proiectului s-au efectuat cercetări în următoarele arhive de stat: Cluj, Zalău, Satu Mare și am parcurs volumele următoarelor reviste în limba maghiară: *Ellenzék* (1940-1944), *Keleti Újság* (1940-1944).
 În cadrul proiectului s-a întocmit o bază de date excel cu documentele arhivistice despre romii din Transilvania de Nord (Cluj, Zalău, Satu Mare, Covasna, Harghita) și s-a publicat următorul articol într-un volum colectiv: *Mit tudunk (eddig) az észak-erdélyi cigányok sorsáról (1940-1944)? [Ce se poate ști (până la momentul actual) despre soarta romilor din Transilvania de Nord, 1940-1944?]*, In Margittai Linda (ed.), „Ellenállni a gonosznak.” *Tanulmányok a 70 éves Karsai László tiszteletére [„Rezistând răului.” Studii în onoarea lui Karsai László cu ocazia împlinirii a 70 de ani]*, Szegedi Tudományegyetem Jelenkortörténeti Tanszék, Szeged, 2022, 233–249.

Titlul proiectului: *Reprezentări ale Islamului în manualele de istorie din România, în perioada post 1990*

Perioada: 01/01/2022 - 31/12/2022

Coordonator proiect: Adriana Cupcea

Tema proiectului: Pe baza analizei cantitative și calitative aplicate manualelor de istorie, studiul elaborat în cadrul acestui proiect își propune să identifice principalele reprezentări ale Islamului, ca religie și cultură, produse de manualele de istorie din România utilizate în perioada post-1990. Se va investiga ce fel de mesaj transmit manualele despre Islam și se vor evidenția clișeele și stereotipurile construite de manualele publicate după 1990. Studiul reflectă astfel atitudinile despre Islam și musulmani, transmise generațiilor de elevi, prin intermediul literaturii didactice istorice. Pentru a face o analiză sistematică a textelor didactice, se vor identifica temele majore care abordează sau doar tranzitează istoria Islamului. Este o categorizare care servește la sistematizarea analizei și la urmărirea modului în care imaginile despre Islam se intersectează sau se suprapun în textele didactice românești, post 1990. Pe baza acestei analize cercetătoarea a investigat rolul și funcționalitatea stereotipurilor despre Islam în discursul didactic românesc contemporan.

Ea propune ca și cadru analitic procesul de revizuire a manualelor de istorie în România post-comunistă, făcând o diferențiere între manualele de istorie alternative/multiple introduse în 1996 pentru gimnaziu, respectiv în 1999 pentru liceu, înlocuind manualele unice, care au fost folosite în prima jumătate a anilor 1990. Având în vedere această distincție, a răspuns la întrebarea, dacă există o schimbare de perspectivă sau o continuitate în reprezentările despre Islam, așa cum se reflectă în manualele alternative introduse după reformele structurale și de conținut privind predarea istoriei, din anii '90.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscise / publicații:
  - **Raport de cercetare. Representations of Islam in the Romanian history textbooks in the post-1990 period (Reprezentări ale Islamului în manualele de istorie românești, din perioada post 1990)**
Descriere: În perioada 1.01.2022-28.06.2022 în cadrul acestui proiect a fost redactat studiul cu titlul, *Representations of Islam in the Romanian history textbooks in the post-1990 period (Reprezentări ale Islamului în manualele de istorie românești, din perioada post 1990)*. Studiul a apărut în volumul cu titlul, *Non-Inclusive Education in Central and Eastern Europe. Comparative Studies of Teaching Ethnicity, Religion and Gender (Educație Ne-Inclusivă în Europa Centrală și de Est. Studii comparative în predarea etnicității, religiei și genului)*, editori: Katarzyna Górak-Sosnowska, Urszula Markowska-Manista. Volumul a fost publicat la editura Bloomsbury, la sfârșitul anului 2022. Mai multe detalii despre volum pot fi accesate aici: <https://www.bloomsbury.com/uk/noninclusive-education-in-central-and-eastern-europe-9781350325265/>

Titlul proiectului: *Analiza dosarului de urmărire al lui Kelemen István - fost secretar literar al Teatrului de Stat din Oradea*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Plainer Zsuzsa

Instituții partenere: Teatrul Szigligeti din Oradea (România)

Tema proiectului: Scopul acestui proiect este analiza dosarului de urmărire al lui Kelemen István, fostul secretar literar al secției maghiare în cadrul Teatrului de Stat Oradea (actualul Teatrul „Szigligeti”) în anii 1970. Cercetarea urmărește trei dimensiuni: 1. analiza datelor istorice (adică informațiile din dosar) în contextul biografiei personale. Prin acest demers dorim să investigăm metodele folosite de Securitate și efectele acestora asupra vieții private a lui Kelemen István. 2. analiza datelor istorice (informațiile din dosar) în contextul instituțional. Această dimensiune dorește să descrie un proces de urmărire într-o instituție teatrală. Astfel, ne propunem să identificăm, care sunt metodele Securității și cât de eficiente sunt acestea în spațiul instituțional al Teatrului de Stat din Oradea. 3. analiza dosarului în contextul istoriei minorității maghiare din România în timpul comunismului de stat. Această abordare relevă evenimentele din câmpul cultural maghiar minoritar în anii 1970, care aduc după sine deschiderea unui dosar de urmărire și care alimentează continuarea procesului de urmărire al unui intelectual maghiar minoritar în sistemul Ceaușescu. Astfel, abordarea de față dorește să dezvăluie semnificațiile unor metafore, des întâlnite în dosarele de urmărire ale elitelor culturale maghiare din România (metafore precum „manifestări naționaliste”, „acțiuni iredentiste” etc.)

Rezultatele proiectului:

- Cercetare de teren:
  - **Descriere:** În octombrie-decembrie 2022 s-au realizat următoarele etape ale cercetării: parcurgerea celor mai importante publicații pe domeniu; prelucrarea dosarului de urmărire (dosarul nr. 1); achiziționarea documentelor relevante pentru contextul dosarului: memoarul semnat de

Kelemen István, articolele la care se face referire în dosarul de urmărire. În perioada sus-menționată s-au realizat interviuri cu membrii familiei, foști angajați ai Teatrului din Oradea.

Titlul proiectului: *Monografia minorității cehe din România*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Jakab Albert Zsolt

Cercetător ISPMN participant în proiect: Peti Lehel

Tema proiectului: Obiectiv: Elaborarea unei descrieri monografice a situației minorității cehe din România. Aceasta va cuprinde studii tematice: dinamica demografică, mobilizarea electorală, cronologia minorităților, organizațiile minorităților naționale. Se va avea în vedere și elaborarea unor studii tematice precum: locuri și ritualuri ale memoriei, forme de păstrare a „tradițiilor populare”, sistemul educațional pentru minorități etc.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de activitate**

Descriere: În cadrul acestui proiect cercetătorii Jakab Albert Zsolt și Peti Lehel au elaborat un studiu despre minoritatea cehă din Banat cu titlul *A bánsági csehek. Letelepedés, társadalmi szerveződés és identitás (Cehii din Banat. Colonizare, organizație socială și identitate)*. Prelegerea a fost prezentată în perioada 23-24 septembrie 2022 în conferința internațională *Önállóság és közvetítés (?) – A néprajzi tudományosság egy évszázada 1920-tól máig a magyar és más közép-európai kisebbségek körében (Independență și mediere (?)) - Un secol de cercetări etnografice din 1920 până în prezent în rândul minorităților maghiare și ale altor minorități din Europa Centrală*) organizat de Centrul de Etnologie din Komárno al Institutului pentru Cercetarea Minorităților „Forum” în Komárno, Slovacia.

Titlul proiectului: *Monografia minorității germane din România*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Anghel Remus

Tema proiectului: Monografia minorității germane cuprinde un set de publicații și evenimente, lansări de carte, participare la conferințe, mese rotunde etc., despre minoritatea germană din România, precum și efectele migrației etnicilor germani asupra locurilor și zonelor de origine sau asupra migrației românești în general. Proiectul cuprinde un volum intitulat „*Un veac frământat. Germanii din România după 1918*” care este prima sinteză în limba română despre comunitatea germană din România în secolul 20. Volumul conține o serie de articole care tratează cele mai importante procese sociale și perioade istorice care au jalonat destinul germanilor din România: perioada interbelică, războiul, deportările postbelice, transformările sociale din timpul socialismului și, în fine, migrația internațională masivă. Volumul se încheie cu o analiză a revirimentului asociativ german. O a doua lucrare este intitulată „*Reinventând germanitatea. Mobilitate, etnicizare și împrumut cultural la marginea Europei*” ce cuprinde o serie de articole care

analizează procesele de mobilizare etnică și reapropriere a germanității de către populația negermană din vechile zone germane ale României.

Rezultatele proiectului:

- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Diseminare / pr / participări târg de carte
  - **Descriere:** În data de 17 iunie 2022, Remus Anghel, cercetător ISPMN a participat la panelul de carte intitulat „*Filogermanism fără germani. România în căutarea europenității*”, unde s-a discutat volumul cu același nume al lui Cristian Cercel, volum care a apărut la editura Polirom. Panelul a fost organizat în cadrul Conferinței Societății de Studii Românești (Society for Romanian Studies) care a avut loc la Timișoara. Au participat 15 persoane.

Titlul proiectului: *Monografia minorității ucrainene din România*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Peti Lehel

Cercetător ISPMN participant în proiect: Iulia-Elena Hossu

Tema proiectului:

Obiectiv: Elaborarea unei descrieri monografice a situației minorității ucrainene din România. Aceasta va cuprinde studii tematice: dinamica demografică, mobilizarea electorală, cronologia minorităților, organizațiile minorităților naționale. Se va avea în vedere și elaborarea unor studii tematice precum: locuri și ritualuri ale memoriei, forme de păstrare a „tradițiilor populare”, sistemul educațional pentru minorități etc.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de activitate**
Descriere: Pe parcursul anului 2022 a continuat activitatea de documentare a celor doi coordonatori ai viitorului volum. Au fost identificate 2 articole ce vor face parte din cuprinsul volumului dedicat acestei minorități. Coordonatorii proiectului aveau programată o cercetare de teren în vederea identificării de noi specialiști, colaboratori interesați de tematica propusă. Din motive obiective - conflictul ce s-a declanșat în 24 februarie - această activitate este la ora actuală blocată. Editorii au reprogramat dezvoltarea și finalizarea acestui proiect pentru anul 2023.

Titlul proiectului: *Monografia minorității rutene din România. Culegere de date și elaborarea a unei bibliografii despre minoritatea rutenă din România*

Anul: 2017

Coordonator proiect: Köncezi Csongor

Tema proiectului: Culegere de date și elaborarea unei bibliografii despre minoritatea ruteană din România. Scopul cercetării este actualizarea datelor existente la ISPMN despre minoritatea ruteană din România prin culegerea de date noi și elaborarea unei bibliografii complexe cu publicații multilingve relevante referitoare la minoritatea ruteană din România (inclusiv resurse web) și procurarea (inclusiv în copie) a cărților, publicațiilor semnificative referitoare la minoritatea ruteană.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Culegere de date și elaborarea a unei bibliografii despre minoritatea rutenă din România**
Descriere: Proiect nerealizat din lipsa de fonduri.

Titlul proiectului: *Succesul academic în rândul romilor din România. Condiții, traiectorii, consecvențe (School success among the Roma in Romania, conditions trajectories, consequences.)*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Plainer Zsuzsa

Tema proiectului: Mobilitatea educațională a romilor reprezintă o problemă socială importantă pentru Europa de astăzi. Totuși, majoritatea lucrărilor pe acest subiect se focusează asupra factorilor ce îngreunează accesul acestui grup etnic la educația de bună calitate. Cercetarea de față își propune schimbarea demersului de mai sus. Aplicând teoriile abundenței culturale (cultural wealth theory) semnate de Tara Yosso și colegii ei, proiectul se concentrează asupra acelor, care „au reușit”. În acest sens, grupul nostru țintă este reprezentat de către persoanele care se declară romi și au un nivel de educație mai ridicat, comparat la procentajele calculate în România (școală profesională terminată, bacalaureat, diplome de licențe, studii postuniversitare etc.). Astfel, în decursul cercetării ne propunem identificarea și analiza mijloacelor, care facilitează mobilitatea educațională a romilor din România.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **„Be akartam bizonyítani, hogy létezik egyetemmet végzett cigány” – a romániai közpolitikák hatása a roma oktatási mobilitásra („Am vrut să dovedesc că există țigani cu facultate” - impactul politicilor publice asupra mobilitate educațională a romilor.**
Descriere: În 2022 a fost pregătit și publicat un manuscris, care se bazează pe materialul empiric colectat în anii 2016-2017 pentru acest proiect. Lucrarea a apărut în revista Korunk în luna iunie. Revista este indexată în bazele de date internațională CEEOL și EBSCO, precum și de către CNCSIS, având categoria B.
  - **“Even If We Are Roma, We Are Clean, Respectful, and Always Went to School” – Analysing the Types, Functions, and Meanings of Capitals That Shape the Upward Educational Mobility Path for Roma in Romania („Noi suntem curați, respectuoși, și mergem la școală, deși suntem romi” - analiza tip, funcțiune și semnificației a capitalului, care influențează mobilitatea educațională a romilor din România.**
Descriere: În 2022 a fost acceptat pentru publicare articolul predat în 2021 despre mobilitatea educațională a romilor din România. În lunile mai și iunie s-au efectuat modificările propuse de lectori (printre care și schimbarea titlului). Studiul a fost publicat în revista (online) *Intersections*, vol 8. nr. 02 din 2022. Revista este cotate ISI și se încadrează în categoria Q3.

- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Diseminare / pr / participări târg de carte
  - **Perioada:** 27/09/2022
  - **Descriere:** În data de 27 septembrie 2022 Plainer Zsuzsa, în calitate de autor al studiului “*Even If We Are Roma, We Are Clean, Respectful, and Always Went to School*” – *Analysing the Types, Functions, and Meanings of Capitals That Shape the Upward Educational Mobility Path for Roma in Romania* („Noi suntem curați, respectuoși, și mergem la școală, deși suntem romi” - analiza tip, funcțiune și semnificației a capitalului, care influențează mobilitatea educațională a romilor din România) a participat la lansarea numărului curent al revistei *Intersections*. La evenimentul cu titlul *Individual Success, Collective Failure (Succes individual, eșec colectiv)* organizat în formă de masă rotundă, au mai participat: Zsuzsanna Árendás (Centrul pentru Științe Sociale, Budapesta; CEU, Democracy Institute), Eszter Berényi (ELTE, Budapesta), Julianna Boros (Universitatea din Pécs), Fanni Dész (Universitatea Corvinus din Budapesta), Judit Durst (Centrul pentru Științe Sociale, Budapesta; UCL, Dept. of Anthropology), Ákos Huszár (Centrul pentru Științe Sociale, Budapesta), Vera Messing (Centrul pentru Științe Sociale, Budapesta; CEU, Democracy Institute), Krisztina Németh (Research Centre for Economic and Regional Studies, Budapest), Zsanna Nyírő (Centrul pentru Științe Sociale, Budapesta), Violetta Zentai (CEU), Márk Éber (ELTE Budapesta), Boglárka Fedorkó (Romaversitas), Péter Róbert (Centrul pentru Științe Sociale, Budapesta).
  - **Tipul activității:** Diseminare / participări târg de carte
  - **Perioada:** 20/05/2022
  - **Descriere:** În data de 20 mai, Plainer Zsuzsa a participat ca invitat la ETDK (Sesiune Științifică a Studenților Maghiari din Transilvania) pentru a ține o prelegere individuală cu tema mobilității educaționale a tinerilor romi din România la Catedra de Sociologie a Universității Babeș - Bolyai din Cluj-Napoca.

Titlul proiectului: *Inegalități educaționale ale tinerilor romi din România*

Anul: 2014

Coordonator proiect: Plainer Zsuzsa

Tema proiectului: Proiectul de față analizează factorii sociali responsabili pentru menținerea inegalităților educaționale ale copiilor romi dintr-o școală cu clasele I-VIII din Oradea. Cercetarea aplică modelul lui John Ogbu, după care performanța educațională depinde de trei factori: practicile instituționale, strategiile individuale și ale familiei respectiv forțele comunitare. Astfel, prima dimensiune a analizei are ca obiect școala generală locală, a doua investighează familiile acelor copii romi, care frecventează această instituție. A treia dimensiune a cercetării focusează asupra comunității, adică asupra ghetoului urban, din care provine mare majoritate a copiilor (de etnie romă) și cauzele istorice responsabile pentru formarea acestuia. Conform teoriilor de sorginte cultural-ecologice, experiențele individuale legate de educația formală și de piața muncii pot fi transmise de la o generație la alta, contribuind la reproducerea inegalităților

educaționale pentru viitoarele generații. Așa se explică de ce proiectul de față dedică o importanță deosebită istoriei locale: reconstruirea spațiului social și economic al fostei colonii de romi Czinka Panna din Oradea, destrămarea acestuia în anii 1970 (probabil) în concordanță cu politicile de integrare pentru romi în perioada comunistă, relocarea comunității în blocuri etc. Până în 2021 rezultatele proiectului au fost publicate în reviste de specialitate cu recunoaștere internațională (unele cu factor de impact) și în capitole de cărți la edituri transnaționale importante. Pentru 2023 se propune colectarea datelor de arhive referitoare la istoricul coloniei Czinka Panna și documente ale anilor 1990 arhivate de către instituțiile locale, pentru a realiza un studiu de istorie socială.

Rezultatele proiectului:

- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Diseminare / participări târg de carte
  - **Perioada:** 15/06/2022 - 19/12/2022
  - **Descriere:** În anul 2022 rezultatele proiectului au fost diseminate la o conferință internațională și una națională.

Titlul proiectului: *Religiozitate și procese de modernizare în comunități tradiționale rurale*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Peti Lehel

Tema proiectului: Prelucrarea materialului etnografic care provine din cercetări de teren efectuate în diferite comunități tradiționale, rurale (de exemplu romi, ceangăi, minorități religioase etc.), completarea cercetărilor, elaborarea unor articole și prezentarea rezultatelor la conferințe științifice.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de cercetare**
Descriere: În cadrul proiectului în 2022 Peti Lehel (cercetător ISPMN) a publicat un eseu și trei articole cu următoare date științifice:
    - *Névtelenül a terepről (Anonim de pe teren)*. Erdélyi Múzeum, vol. 84., nr. 2, 197–199.
    - *Pünkösdzizmus és szociális integráció: egy csángó asszony vallásváltása (Penticostalismul și incluziune socială: convertirea religioasă a unei femei ceangăiești)*. Erdélyi Társadalom, vol. 20., nr. 1., 55–79.
    - *A nyelveken szólás (glosszológia) szerepe két moldvai pünkösdista gyülekezésben [Rolul vorbirii în alte limbi (glosologie) în două comunități penticostale din Moldova]*. In: Frauhammer Krisztina – Horváth Sándor – Landgraf Ildikó [red.]: Imák a népi és a populáris kultúrában. Tanulmányok Erdélyi Zsuzsanna születésének 100. évfordulója alkalmából. [Rugăciuni în cultura populară. Studii cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la nașterea Zsuzsannei Erdélyi] Bölesészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézet (ELKH) – Magyar Néprajzi Társaság, Budapest [Centrul de Cercetare al Științelor Umaniste Centrul

de Cercetare al Științelor Umaniste – Asociația Etnografică Maghiară], Budapesta, 2021, 215–227.

- *Nyelv és érvényesülés: moldvai csángó vendégmunkás családok dilemmái (Limbă și parvenire: dilemele familiilor de ceangăi moldoveni imigranți)*. Ethnographia, vol. 133, nr. 2, 344–364.

În 2022 în cadrul acestui proiectul Peti Lehel a participat la o conferință internațională, la un workshop (cu prezentare) și a fost coautor ale unei prelegeri prezentat la o conferință internațională de Jakab Albert Zsolt:

- *Migration and social transformation of two Pentecostal Roma communities from rural Moldavia (Romania) [Migrația și transformarea socială a două comunități de romi pentecostali din Moldova rurală (România)]*. Titlul conferinței: Social Dynamics in the post-Covid age. Inequalities, integration, migration in regional, urban and rural context (Dinamici sociale în era post-Covid. Inegalități, integrare, migrație în context regional, urban și rural). Organizator: Centrul de Științe Sociale Institutul de Sociologie. Locul: Budapesta. Data: 17–18.10.2022.

- *A bánási csehek. Letelepítés, társadalmi szerveződés és identitás (Cehii din Banat. Colonizare, organizație socială și identitate)*. Titlul conferinței: Önállóság és közvetítés – A néprajzi tudományosság egy évszázada 1920-tól máig a magyar és más közép-európai kisebbségek körében (Independență și mediere – Un secol de cercetări etnografice din 1920 până în prezent în rândul minorităților maghiare și ale altor minorități din Europa Centrală). Organizator: Centrul de Etnologie din Komárno al Institutului pentru Cercetarea Minorităților „Forum” în Komárno. Locul: Komárno, Slovacia. Data: 23–24.09.2022. (Coautor și prezentare: Jakab Albert Zsolt).

- *Pünkösdzizmus és szociális integráció: egy csángó asszony vallásváltása (Pentecostalismul și incluziune socială: convertirea religioasă a unei femei ceangăiești)*. Organizatori: Centrul de Cercetare de Etnologia Religiei „Vest-Est”, Institutul de Etnografie Centrul de Cercetare al Științelor Umaniste). Locul: Budapesta. Data: 9–10.09.2022.

A apărut o recenzie despre cartea scrisă de Peti Lehel cu următoare date bibliografice: „*Krisztus ajándéka van bennünk*”. *Pünkösdzizmus moldvai román, roma és csángó közösségekben*. [„*Darul lui Hristos e în noi*”. *Cultul pentecostal în comunitățile de români, roma și ceangăi din Moldova*] Balassi Kiadó-Erdélyi Múzeum-Egyesület [Editura Balassi – Editura Societatea Muzeului Ardelean] Budapesta – Cluj-Napoca, 2020. (189 pagini, ISBN: 978-606-739-149-7; ISBN: 978-963-456-068-5).

- În luna august 2022, cartea lui Peti Lehel (cercetător ISPMN) cu titlul „*Krisztus ajándéka van bennünk*”. *Pünkösdzizmus moldvai román, roma és csángó közösségekben*. [„*Darul lui Hristos e în noi*”. *Cultul pentecostal în comunități de români, roma și ceangăi din Moldova*] Budapesta-Cluj-Napoca (189 pagini, Editura Balassi-Editura Societatea Muzeului Ardelean [Balassi Kiadó-Erdélyi Múzeum-Egyesület]) a fost prezentată într-o „recenzie dublă” apărută în revista Erdélyi Múzeum (vol. LXXXIV, nr. 2), scrisă de Gergely A. András (politolog, antropolog, Universitatea

Eötvös Loránd, Budapesta). Recenzia cu titlul *Hitek, határok a múltak és jövők között [Convingeri și limite între cele trecute și prezente]* (p. 231-234) mai conține, în afară de prezentarea cărții cercetătorului Peti Lehel, o recenzie separată despre carte a lui Györfy Eszter (cercetător, Institutul de Etnologie al Academiei Maghiare de Științe, Budapesta) cu titlul *Átrajzolt határok. Felekezeti együttélés, vallási és etnikai kötődések Székelyföld és Moldova határán [Granițe redesenate. Relații interconfesionale, identitate etnică și religioasă în Coșnea]*, Budapest, Balassi Kiadó, 2021.

Aparținând acestui proiect, Peti Lehel (cercetător ISPMN) în perioada 1-8 iulie 2022 a desfășurat o cercetare de teren:

- Cercetarea a avut loc în microregiunea județului Bacău în satele Sohodor, Valea Seacă, Cleja, Răcăciuni, Galbeni, Gâșteni. Pe parcursul cercetării Peti Lehel a colectat material etnografic despre migrația forței de muncă și despre rolul capitalului religios (convertire la religia penticostală, noile rețele religioase) în cadrul acestui fenomen.

Titlul proiectului: *Strategii și politici lingvistice ale bisericilor minorităților naționale din România*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Peti Lehel

Cercetător extern participant în proiect: Kiss Dénes

Tema proiectului: Cercetarea are ca obiectiv examinarea practicilor lingvistice/strategiile de politici lingvistice ale acelor biserici la care (în raport cu numărul lor) sunt afiliați un număr mai mare de membri ai minorităților naționale din România. În ce măsură bisericile, printre ai căror membri sunt prezenți în număr mai mare cetățeni care aparțin unei comunități etnice minoritare, participă la utilizarea și păstrarea limbii materne a grupurilor din care fac parte? Ce impact au strategiile lingvistice bisericesti asupra etnicității minorităților naționale?

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de activitate**
Descriere: Au fost identificați oficialitățile bisericesti pe care intenționăm să le interviem într-o etapă ulterioară a cercetării. A fost catalogată literatura de specialitate relevantă pentru subiect și s-a făcut prelucrarea preliminară a acesteia.

Titlul proiectului: *Comunitatea armeană din Constanța. Procese identitare și lingvistice*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Veress Ilka

Tema proiectului: Scopul general al acestei cercetări este surprinderea și descrierea diferiților factori istorici și socio-demografici din secolul XX care joacă un rol decisiv în procesele identitare și lingvistice ale minorității armenesti din Constanța (România).

Armenii, grup etnic și lingvistic, trăind în mediul urban în proporții sub 0,1%, utilizarea și reproducerea limbii materne este delimitată în sfera privată a indivizilor, iar acest

fenomen accelerează procese lingvistice defavorabile din punctul de vedere al comunității. Conform unui sondaj recent din 2019, reiese însă, că în pofida pierderii limbii materne, limba armeană constituie un component definitiv în structura identitară a armenilor din diasporă. Deci, obiectivul nostru este surprinderea stării actuale a practicilor lingvistice și inventarierea instituțiilor formale și cele informale care joacă un rol decisiv în menținerea limbii materne în cazul armenilor, bazându-ne pe conceptul domeniilor lingvistice al lui Fishman și pe modelul teoretic al vitalității etnolingvistice al lui Giles. Conform acestuia, din punct de vedere tematic, cercetarea plănuită este divizată în mai multe subdomenii, cum ar fi: statutul (legal, economic) limbii respective, atitudini și ideologii lingvistice în rândul vorbitorilor, factori și tendințe demografici, care determină dimensiunea comunităților de vorbitori, și suportul instituțional în transmiterea limbii armenice.

Pe parcursul anului 2021 s-a realizat o cercetare bazată pe metoda analizei de conținut referitoare la aceste ideologii lingvistice care pot influența în diferite direcții procesele lingvistice în cazul armenilor din România.

În anul 2022, cercetarea va avea în focus complexitatea sistemului instituțional care joacă un rol determinant în transmiterea limbii materne. Pe lângă inventarierea instituțiilor educaționale, culturale, ecleziastice etc., ne concentrăm asupra politicilor țării-mame și a organizațiilor internaționale privind menținerea limbii și culturii armenice. Ne propunem să abordăm politica kin-state din perspectiva relației triadice a lui Roger Brubaker (1995), în care minoritatea națională, statul național și statul mamă extern se află într-o legătură strânsă, formând o rețea interdependentă de atitudini/poziții și cereri. David Smith (2002) a abordat critic relația triadică (triadic nexus) a lui Brubaker și a propus o relație cvadruplă (quadratic nexus), care include interese, percepții, poziții ale organizațiilor regionale și internaționale/transnaționale, ca un al patrulea câmp care modelează politicile kin-state și proiectele naționale cu care se intersectează. Literatura recentă a problemei, bazată pe extinderea triadei lui Brubaker arată felul în care organizațiile internaționale/transnaționale au modelat și au influențat politicile și relațiile dintre state și minorități în cadrul relației triadice (Csergő și Regelmann 2017).

Din această perspectivă scopul lucrării este de a identifica politicile de diaspora ale statului armean, în cazul comunității armenice (Constanța), de a identifica care sunt domeniile principale de acțiune în acest sens (cultural, educațional, lingvistic etc.), profilând în același timp actorii statali/non-statali/transnaționali, care acționează în fiecare din aceste domenii. Cercetarea va oferi o imagine de ansamblu asupra prezenței, scopurilor și activităților acestor actori la nivelul comunității, oferind totodată o evaluare a impactului acțiunii lor la două niveluri: al membrilor comunității și al instituțiilor comunității.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **armenian_survey_romania**
    - **Formatul bazei de date:** SPSS
    - **Descrierea bazei de date:** Baza de date conține subeșantionul din România din ancheta Armenian Diaspora Survey organizat de către Institutul Armean din Londra în anul 2019.
    - **Colectarea datelor:** 01/04/2022

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **Armenii în România secolului XXI**
Descriere: În perioada ianuarie-iunie 2022 proiectul a ajuns în faza de pregătire a instrumentelor de cercetare pentru munca de teren. S-a concretizat lista instituțiilor și a personajelor-cheie pentru interviurile cu experți ai domeniului cultural armenesc, precum și temele majore pentru ghidul de interviu. Cu acest scop s-a creat o bază de date în format SPSS potrivită pentru o analiză mai profundă dintr-o anchetă realizată în anul 2019 de Institutul Armean din Londra pe un eșantion de 3.000 de respondenți din diaspora armeană din Canada, Argentina, Liban și România. Subeșantionul armenilor din România conține 244 de cazuri din diferitele comunități armenesti printre care se numără și comunitatea din Constanța, și se concentrează pe cele mai inevitabile teme din punctul de vedere al vitalității etnice și lingvistice cum ar fi identitate etnică, utilizarea limbii materne, practicarea religiilor armenesti, activitatea civică și cea politică. Pe baza analizei preliminare a acestor date a fost publicat un studiu despre stratificarea istorică și culturală a armenilor din România în revista Korunk, numărul 6/2022. Revista este indexată în bazele de date internațională CEEOL și EBSCO, precum și de către CNCIS, având categoria B.
  - **Raport de cercetare: Comunitatea armeană din Constanța. Procese identitare și lingvistice.**
Descriere: Raportul de cercetare rezumă abordarea teoretică și metodologică a cercetării de teren efectuate în perioada de 3-7 noiembrie din 2022 în cadrul comunității armenesti din Constanța, precum și rezultatele acesteia.

Titlul proiectului: „*Petrecere descrisă...*” *Cercetarea istoriei ideilor în mișcarea de tip revival a Caselor de Dansuri populare din Transilvania (‘Táncház’)*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Könczei Csongor

Tema proiectului: Mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular (‘Táncház’) din mediul urban poate fi considerată una din cele mai importante mișcări din ultimele decenii, care în 2017 a împlinit patruzeci de ani de la înființare. Putem afirma că – din perspectiva contextului socio-cultural al maghiarilor din Transilvania – a avut un impact deosebit. În ultimii ani au apărut mai multe scrieri, volume, în mare parte retrospective, care tratau parțial sau din punct de vedere local această tematică. Dar din perspectiva etnocoologiei și etnografiei această cercetare va fi o nișă, în sens mai larg al literaturii științelor sociale, care printr-o evaluare sistematică și critică, printr-o analiză a științelor sociale a acestor patruzeci de ani ar trata istoria ideilor, funcționarea, impactul socio-cultural al acestui fenomen, numit ‘Táncház’. Antecedentele proiectului: 1. Proiectul individual multianual cu numărul 6-1-2014 – *Coregrafia și etnocoologia maghiară din Transilvania în mileniul trei*. 2. În 2016 s-au început stagii de documentare la Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” din Cluj despre mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular (‘Táncház’) din mediul urban. În paralel cu aceste stagii de documentare, rezultatele cercetării au fost prezentate în mai multe prelegeri științifice la diferite

evenimente, conferințe în ultimii ani. 3. Vineri, 24 februarie 2017, a avut loc la Casa Tranzit din Cluj lansarea volumului *A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája I. (1977–1990)* [Cronologia presei referitoare la cei 40 de ani ai casei dansului popular din Cluj I. (1977–1990)], volum editat de către Csongor Könczei (cercetător ISPMN) și apărut la Editura Asociației Etnografică Kriza János din Cluj. 4. Vineri, 26 aprilie 2018 a avut loc la Casa Tranzit din Cluj lansarea volumului *A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája II. (1990–2017)* [Cronologia presei referitoare la cei 40 de ani ai casei dansului popular din Cluj II. (1990–2017)], volum editat de către Csongor Könczei (cercetător ISPMN) și apărut la Editura Asociației Etnografică Kriza János din Cluj. Obiectivele proiectului: revizuirea și prelucrarea scrierilor, articolelor și a știrilor, respectiv a materialelor de arhivă (inclusiv documentele de la CNSAS) apărute în presa maghiară din România din 1977 și care au tangență cu mișcarea de tip revival a Caselor de dansuri populare din mediul urban, scrierea și editarea mai multor studii și volume în limba maghiară în anii următori.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Interviu la Radio Cluj despre mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular ('Táncház') din mediul urban**
Descriere: Miercuri, 23 februarie Csongor Könczei (cercetător ISPMN) a acordat un interviu emisiunii maghiare de la Radio Cluj despre mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular ('Táncház') din mediul urban, care în anul 2022 împlinește patruzeci și cinci de ani de la înființare. Primul Táncház urban din Transilvania a fost organizat în februarie 1977 în sala de repetiții a Teatrului de Păpuși din Cluj, după care, în scurt timp s-au deschis pe rând Táncház la Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Târgu Mureș etc. Mișcarea caselor dansului popular (táncház) din orașe a fost una dintre cele mai importante fenomene din ultimele decenii, având influențe deosebit de importante asupra vieții culturale și sociale a maghiarilor din Transilvania. Cu prilejul aniversării, în perioada 28 februarie – 4 martie, a fost organizată o expoziție de fotografii și filme documentare la Universitatea Sapientia din Cluj despre acest fenomen. Inițiatorul și curatorul expoziției a fost Csongor Könczei.
  - **Interviu la TVR Cluj despre mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular ('Táncház') din mediul urban, care în anul 2022 împlinește patruzeci și cinci de ani de la înființare**
Descriere: Joi, 25 februarie Csongor Könczei (cercetător ISPMN) a fost invitatul emisiunii Erdélyi Figyelő (Observator Transilvan) al emisiunii în limba maghiară de la TVR Cluj unde a vorbit despre mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular ('Táncház') din mediul urban.
 URL:
<https://www.facebook.com/534716723271172/videos/977629493172080>
  - **Interviu despre istoria mișcării de tip revival a Caselor de dans popular ('Táncház') din mediul urban transilvănean**
Descriere: Joi, 24 martie a apărut pe site-ul maszol.ro un interviu cu etnograful Csongor Könczei (cercetător ISPMN) în care a prezentat pe

larg istoria mișcării de tip revival a Caselor de dans popular ('Táncház') din mediul urban transilvănean, care din perspectiva contextului socio-cultural al maghiarilor din Transilvania a avut un impact mare și care în anul 2022 împlinește patruzeci și cinci de ani de la înființare.

URL: <https://maszol.ro/videok/Erdelyi-legjei-A-tanchazmozgalom> ,
<https://www.youtube.com/watch?v=CkqLrV-sW5E>

- **Táncház 50. Történetek a táncházmozgalom fél évszázadából (Táncház 50. Povești din jumătate de secol ale mișcării Caselor de Dansuri Populare)**

Descriere: În luna mai a fost republicat studiul *A 35 éves erdélyi táncház rövid történeti áttekintése (Scurt istoric al mișcării de tip revival a Caselor de Dansuri Populare din Transilvania)* scris și publicat de către Csongor Könczei (cercetător ISPMN) în anul 2012. Studiul a fost republicat în volumul *Jávorszky Béla Szilárd (editor): Táncház 50, paginile 133–139*, volum apărut la editura Kossuth din Budapesta cu ocazia împlinirii a 50 de ani de mișcare de tip revival Táncház din Ungaria. Primul Táncház ('Casa Dansului Popular') urban din Transilvania a fost organizat în februarie 1977 în sala de repetiții a Teatrului de păpuși din Cluj, după care, în scurt timp s-au deschis pe rând Táncház la Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Târgu Mureș și alte orașe transilvănene. (Termenul Táncház acoperă în cultura maghiară un fenomen social și cultural fără echivalent în culturile vecine, cum sunt de exemplu, cea română. Traducerea în limba română a termenului (ca de altfel și în engleză sau franceză) a pus probleme încă de la început. La sfârșitul anilor 1970, când puterea comunistă a încercat să controleze fenomenul Táncház, și ca urmare să instituționalizeze „mișcarea”, s-a încercat pentru prima dată traducerea termenului, prin „Casa Dansului Popular”.) Studiul lui Csongor Könczei prezintă printr-un rezumat scurt istoricul acestei mișcări între anii 1977–2012.

URL: <https://jbsz.hu/muzsikusportrek/aktualis/1285-tanchaz-50-konyv-bemutato>

- **A 45 éves erdélyi táncház rövid történeti áttekintése [Istoria Casei de Dansuri populare ('Táncház') din Transilvania prin prisma aniversării a patruzeci și cinci de ani de activitate]**

Descriere: Marți, 9 august Csongor Könczei (cercetător ISPMN) a susținut o prelegere în cadrul *Taberei Internațională de Folclor din Răscruți, ediția a XXX.*, organizată de către Fundația Kallós Zoltán cu titlul *Istoria Casei de Dansuri populare ('Táncház') din Transilvania prin prisma aniversării a patruzeci și cinci de ani de activitate*. El a vorbit despre formele de reprezentare, de păstrare a culturii tradiționale, prezentând din noua sa cercetare privind istoria ideilor în mișcarea de tip revival a Caselor de Dansuri populare din Transilvania.

- **Interviu și masă rotundă despre mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular ('Táncház') din Transilvania prin prisma aniversării a patruzeci și cinci de ani de activitate**

Descriere: Miercuri, 17 august Csongor Köncei (cercetător ISPMN) a acordat un interviu emisiunii în limba maghiară de la Radio Cluj despre mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular ('Táncház') din mediul urban prin prisma aniversării a patruzeci și cinci de ani de activitate cu ocazia *Zilelor Culturale Maghiare din Cluj, ediția a 13-a*. După acest interviu Csongor Köncei a moderat și o masă rotundă a membrilor actuali și de odinioară a mișcării Táncház din Cluj la sediul Fundației Heltai Gáspár din Cluj-Napoca.

<https://www.facebook.com/kolozsvariradio/photos/a.146715405360593/5580097072022372/>

<https://www.facebook.com/ErdelyiHagyományokHaza/photos/a.3346995902224306/3346989788891584>

- **WP-ul cu titlul „Petrecere descrisă...” Cercetarea istoriei ideilor în mișcarea de tip revival a Caselor de Dansuri populare din Transilvania ('Táncház')**

Descriere: Finalizarea și depunerea Wp-ului a fost prelungit pe anul 2023.

- Alte rezultate:

- **Tipul activității:** Diseminare / participări târg de carte
- **Descriere:** Marți, 9 august Csongor Köncei (cercetător ISPMN) a susținut o prelegere în cadrul Taberei Internațională de Folclor din Răscruți, ediția a XXX., organizată de către Fundația Kallós Zoltán cu titlul *Istoria Casei de Dansuri populare ('Táncház')* din Transilvania prin prisma aniversării a patruzeci și cinci de ani de activitate.

Titlul proiectului: *Locuri și spații ale identității naționale în cadrul minorităților naționale din Transilvania*

Anul: 2012

Coordonator proiect: Jakab Albert Zsolt

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Gidó Attila, Peti Lehel

Tema proiectului: Scopul proiectului: 1. întocmirea și completarea unei baze de date pe următoarele categorii: copac comemorativ, plăci comemorative, statui și busturi, monumente publice (comemorative), obeliscuri, cenotafuri, cimitire de onoare; 2. publicarea datelor pe internet pe un site special; 3. cercetarea și analiza practicilor de comemorare legate de aceste locuri și spații.

Antecedentele proiectului: În anul 2012 s-a luat legătura cu instituții de specialitate, s-au publicat două cărți în limba maghiară pe tema ridicării monumentelor și practica comemorării în Cluj-Napoca, s-a participat la conferințe naționale și internaționale pe tema respectivă. În anul 2013-2014 s-a întocmit baza de date a monumentelor din Partium și Banat; în 2016 s-a completat și s-a continuat colectarea datelor din Transilvania. Rezultatul cercetării efectuate în 2016 a fost descrierea a peste 500 de obiecte de comemorare trecute în baza de date a locurilor comemorative din Transilvania și Banat. Prin urmare, baza de date conține un număr de 1500 de obiecte comemorative. Această bază de date funcționează în format electronic și ulterior va fi încărcată în baza de date online a paginii web a ISPMN. Proiectul este unul deschis, care se poate extinde și pe alte județe, creând o bază de date complexă, care poate fi utilă cercetătorilor

minorităților naționale, dar și publicului larg interesat de istoria și situația minorităților naționale din România.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de activitate**
Descriere: În cadrul acestui proiect în prima jumătate a anului 2022 cercetătorul Jakab Albert Zsolt a lucrat pe manuscrisele volumelor pe tema memoriei culturale, a continuat și a finalizat două volume: 1. *Piatra aceasta a fost așezată... Locurile memoriei din Cluj (1440–2022)*. Bază de date, 2. *Constituirea memoriei și practici comemorative. Reprezentări ale memoriei culturale la Cluj*.
Tot în cadrul acestui proiect în data de 14 noiembrie 2022 Jakab Albert Zsolt (cercetător ISPMN) a participat la conferința intitulată „*Múltunk színeváltozásai. Csíksomlyói és az Egri csillagok mint emlékezhely*” organizată de Academia de Știință Maghiară din Budapesta, Ungaria. Etnologul a avut o prelegere intitulată *Az emlékezés kultúrája. Rítusok, eszközök, alakzatok (Cultura reamintirii. Rituri, instrumente, formațiuni)*.

Titlul proiectului: *Etnicități și afectivități*

Anul: 2017

Coordonator proiect: Virginás Péter

Tema proiectului: Proiectul dezvoltă o perspectivă fenomenologică asupra (re)producerii cinefiliei și etnicității în contextul festivalului de film. Obiectivele proiectului constă în elaborarea unor texte științifice spre publicare, respectiv schimbul de experiențe în cadrul unor manifestări științifice.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Prezentare carte**
Descriere: În data de 17 iunie Virginás Péter (cercetător ISPMN) a participat la conferința Erdélyi médiajelentés 2022, eveniment în limba maghiară organizat de Comisia de Științe Media și Comunicare aparținând Filialei din Cluj a Academiei Maghiare de Științe. În cadrul evenimentului a fost prezentată cartea intitulată *Filmfesztivál és tapasztalat (Festival de film și experiență)*, a cărui autor este Virginás Péter (publicația a apărut în 2021 la Editura Muzeului Ardelean).

Titlul proiectului: *Pălinca/Pálinka. (De)construcția unei naționalizări*

Anul: 2022

Coordonator proiect: Iulia-Elena Hossu

Cercetător ISPMN participant în proiect: Toma Stefánia

Tema proiectului: V. Mihăilescu scria în 2018: „Din acest moment, este interesant de urmărit terminologia țărilor, cu proveniența geografică și etimologiile lor. Toate acestea configurează un soi de hartă a influențelor culturale care au înconjurat România, dar și procesul ulterior de construcție națională și naționalizare a țuicii ca produs tradițional.”

Cercetarea pălincii, dintr-o perspectivă antropologică, își propune identificarea acelor momente ale vieții cotidiene și ritualice unde această băutură este prezentă și consumată. Mai mult, ne propunem un demers care să se desfășoare concomitent atât în zone cu populație maghiară cât și în zone cu populație românească. Cercetarea se va desfășura în unul dintre județele renumite pentru calitatea acestei băuturi, Sălaj. Componenta etnică a județului Sălaj este, de asemenea, un factor determinant în alegerea locației cercetării (60% români și mai bine de 26% maghiari).

Prin acest proiect vom identifica și analiza modul în care pălinca a devenit un brand național cu renume mondial revendicat în egală măsură de către români și maghiari. Cercetarea noastră va încerca să surprindă complexitatea acestui brand național disputant de cele două comunități.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de activitate**

Descriere: Pe parcursul anului 2022 a fost demarat procesul de documentare a tematicii, inventarierea bibliografiei de specialitate. S-a identificat un potențial parteneriat în vederea realizării cercetării de teren precum și alți actori ce pot fi cointeresați de tematica studiată. În partea a doua a anului a fost planificată prima cercetarea de teren care a fost însă reprogramată pentru anul 2023 din lipsă de fonduri.

Titlul proiectului: *Antisemitism și relații interetnice în România secolului 20*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Tema proiectului: Proiectul vizează explorarea unor aspecte legate de istoria minorității evreiești din România interbelică, din perspectiva dinamicii relaționale minoritate-majoritate. Sunt vizate procesele de construcție identitară etnică și națională și plasarea acestora în contextul consolidării statului național de după 1918. Un loc central în cadrul acestei cercetări îl va deține problema antisemitismului și a reprezentării Holocaustului, cu accent pe valorile violenței în structura identitară. Documentarea bibliografică se bazează pe surse de la bibliotecile universitare din Cluj-Napoca și București, precum și materiale arhivistice din fondurile ANIC, CSIER și CNSAS. Rezultatele cercetătorilor au fost diseminate prin participarea la conferințe și publicarea unor studii în publicații de specialitate, susținerea unor prelegeri și efectuarea unor stagii de documentare și specializare în instituții externe.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de activitate**

Descriere: În perioada ianuarie-septembrie 2022, s-au efectuat documentări bibliografice pe tema antisemitismului și relațiilor interetnice pe baza materialelor din Biblioteca Centrală Universitară Cluj și a volumelor de specialitate ale Bibliotecii ISPMN.

În luna februarie 2022, a avut loc masa rotundă *Contested Minorities in the 'New Europe': National Identity from the Baltics to the Balkans*,

1918–1939" („Minorități contestate în Noua Europă: identitate națională de la statele baltice la Balcani, 1918-1939”) - online, la care Anca Filipovici a participat în calitate de coautor al numărului special al revistei National Identities (vol. 3, nr. 4/2021), pe tema minorităților din estul Europei în perioada interbelică.

În luna martie 2022, s-a înregistrat și lansat un episod din seria de podcast *Minorities in a Century of Change [Minorități într-o epocă a schimbărilor]*, organizat de BASEES Group for Minority History din Londra, având ca protagoniști pe istoricul Andrei Cușco și Anca Filipovici, pe tema istoriei Basarabiei, cu accent pe modul în care, de la începutul secolului al XIX-lea și până la sfârșitul Primului Război Mondial, relațiile interetnice ale Basarabiei au fost definite de rivalitatea continuă dintre imperialismul rus târziu și naționalismul României Mari.

În această perioadă, a fost redactat și revizuit, conform indicațiilor de peer-review, articolul „*Health care at the periphery of the nation. Ethnic minorities and social diseases in Romania before World War II*” [*Sănătatea la periferia națiunii. Minorități etnice și boli sociale în România înainte de cel de-al Doilea Război Mondial*], acceptat spre publicare într-un volum special al *Jahrbücher für Geschichte Osteuropas*, IOS - Regensburg.

Titlul proiectului: *Convenția-Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale și Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare – monitorizarea României într-un cadru comparat*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Székely István

Tema proiectului: Proiectul a fost început în 2019 de către un cercetător aflat la ISPMN în cadrul programului Erasmus, însă a fost întrerupt în 2020, deoarece internship-ul s-a terminat, iar din cauza pandemiei nu s-a reușit contractarea unei burse nici în 2021.

Proiectul are drept obiectiv o analiză sistematică a rapoartelor, opiniilor și rezoluțiilor publicate de-a lungul celor patru cicluri de monitorizare care s-au derulat de când România a ratificat Convenția. Un al doilea obiectiv este o analiză comparată cu alte țări din Europa Centrală și de Est în care trăiesc minorități naționale semnificative. În 2022 dorim să continuăm și să finalizăm proiectul cu participarea unui cercetător/bursier extern.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport semestrial - Convenția-Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale și Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare – monitorizarea României într-un cadru comparat**
Descriere: Continuarea cercetării ar fi presupus contractarea unui bursier extern, pentru care nu au existat fonduri.

Titlul proiectului: *Noile Minorități din România*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Anghel Remus

Tema proiectului: Proiectul „Noile minorități din România” cuprinde studii și publicații realizate pe diverse teme care se referă la imigrația către România: migrație și efectele acesteia asupra comunităților etnice locale, procese de imigrație, rolul instituțiilor de integrare în integrarea imigranților, relații de clasă și relații etnice, apariția și dezvoltarea antreprenoriatului etnic etc.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **A Glimpse of Humanity. How Romanians have mobilised to help Ukrainian Refugees (Um moment de umanitate. Cum au ajutat românii refugiații ucraineni),**
<https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2022/03/08/a-glimpse-of-humanity-how-romanians-have-mobilised-to-help-ukrainian-refugees/>
Descriere: Articolul discută modalitățile în care cetățenii români s-au mobilizat pentru primirea refugiaților ucraineni în contextul războiului cu Federația Rusă. Articolul a fost publicat de către London School of Economics (pe blogul lor); este coautorat de către Remus Anghel, cercetător ISPMN și Ruxandra Trandafoiu, conferențiar univ. la universitatea Edge Hill din Marea Britanie.

Titlul proiectului: *Familie și migrație*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Iulia-Elena Hossu

Tema proiectului: Prezentul proiect se încadrează în linia de formare urmată pe parcursul doctoratului de către cercetătoare. Aceasta și-a susținut teza de doctorat ce a avut ca temă familia, practicile și dinamica acesteia în cadrul Universității Babeș-Bolyai, în anul 2010. Cartea publicată în anul 2018, cu titlul *Relațiile de înrudire. Căsătoria, atitudini, practici și dinamici* (Editura MEGA) reprezintă materializarea muncii de cercetare pe tematică a autoarei. Începând din anul 2015, cercetătoarea a lucrat în mai multe proiecte pe tematica migrației și a familiei. A participat la o serie de conferințe în domeniu, publicând mai multe articole pe subiectul familiei și migrației în reviste de specialitate și volume. Prezentul proiect îmbină activitatea de cercetare în domeniul familiei cu experiența pe cercetarea migrației.

Din anul 2021 cercetătoarea s-a alăturat echipei proiectului internațional *Children Left Behind by Labour Migration: Supporting Moldovan and Ukrainian Transnational Families in the EU* [CASTLE - Copiii lăsați în urmă de migrația forței de muncă: sprijinirea familiilor transnaționale moldovenești și ucrainene în UE - ICMPD/2021/MPF-357-004] ce este finanțat de Comisia Europeană și contractat de ICMPD (International Centre for Migration Policy Development). Coordonatorul proiectului este Universitatea „Babeș-Bolyai”, cobeneficiari fiind Terre des hommes Elveția, Terre des hommes Moldova, Terre des hommes Ucraina, Ukrainian Institute for Social Research after Oleksandr Yaremenko și Academia de Studii Economice a Republicii Moldova. Un obiectiv important al acestui proiect constă în înființarea

Centrului pentru Studiul Familiilor Transnaționale (funcțional deja din toamna anului 2021) care funcționează în cadrul Universității „Babeș-Bolyai” (centrul CASTLE), primul de asemenea tip din România, și chiar la nivel internațional. Cercetătoarea este membru cofondator al acestui centru.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de activitate**

Descriere: Pe parcursul anului 2022, a continuat munca de documentare, realizare de interviuri semi-structurate, analiză și prelucrare de date pe tematica proiectului. S-au realizat trei prezentări în cadrul unor conferințe - două naționale și una internațională. Două articole care prelucrează materialele adunate pe parcursul cercetării se află în diferite stadii de publicare - unul este publicat într-un volum pentru anul 2022 iar un altul va fi publicat pe parcursul anului 2023.

Marti, 7 iunie 2022, s-a desfășurat online conferința cu titlul „*Familii fără frontiere în Ucraina și Moldova. Concluziile preliminare ale unei cercetări unice asupra familiilor transnaționale*”. Conferința a fost organizată de Fundația Terre des hommes România. În cadrul conferinței, Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) în calitate de membru al echipei de proiect „CASTLE – Copiii lăsați în urmă de migrația forței de muncă: sprijinirea familiilor transnaționale moldovenești și ucrainene în UE – ICMPD/2021/MPF-357-004” a avut o prezentare cu titlul *Institutional perspectives on the phenomenon of children left behind by migration. Romanian and Moldovan public authorities and NGOs [Perspective instituționale privind fenomenul copiilor rămași acasă. Autorități publice și organizații nonguvernamentale din România și Republica Moldova]*. Autoarele prezentării Mara Birou și Iulia-Elena Hossu au sintetizat în lucrarea lor rezultatele preliminare ale cercetării-acțiune „*Children Left Behind by Labour Migration - Supporting Moldovan and Ukrainian Transnational Families in the EU*”, centrate pe dimensiunea rolului pe care autoritățile publice îl joacă în administrarea situației copiilor rămași acasă ca urmare a migrației părinților. Mai multe detalii despre eveniment se pot vedea aici: <https://childhub.org/ro/webinarii-protectia-copilului/conferinta-familii-fara-frontiere-ucraina-si-moldova-concluziile-preliminare-ale-unei-cercetari-unice-asupra-familiilor-transnationale> .

În perioada 15-17 iunie 2022 s-a desfășurat la Timișoara conferința internațională a Society for Romanian Studies (SRS). Ediția de anul acesta s-a desfășurat sub titlul „*Borders and Transfers*”. Aceasta a adus împreună cercetători internaționali din sfera socio-umanistă. La conferința din acest an, Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) a participat în cadrul panelului cu titlul „*Challenging the Imagined Cultural Frontiers – The Ethnographic Method in Recent Fieldresearches*” cu prezentarea intitulată „*Antropolog în pandemie. Provocări vechi și noi*”. Mai multe detalii despre eveniment pot fi accesate pe pagina conferinței, aici: <https://society4romanianstudies.org/2022-conference/>.

În perioada 7-8 noiembrie 2022, s-au desfășurat online Conferințele Institutului „Arhiva de Folclor a Academiei Române”. În cadrul evenimentului, Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) a susținut prezentarea cu titlul *Relația soacră-noră – între stereotipuri culturale și viață cotidiană*. Lucrarea a explorat imaginarul relației soacră-noră așa cum este el oglindit în proverbele și zicătorile din limba română cât și dinamica acestor reprezentări sub impactul transformărilor ce au loc la nivel social (ex. migrația).

Titlul proiectului: *Framing kinstate policies: public arena and scholarly debates. Focus on CEE and Hungary (Politicile țărilor mamă adresate coetnicilor: scene publice și dezbateri științifice. Focus asupra Europei Centrale și de Est și a Ungariei)*

Perioada: 26/05/2022 - 27/05/2022

Coordonator proiect: Székely István

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Kiss Tamás, Kiss Ágnes, Adriana Cupcea

Instituții partenere: Universitatea Sapientia (România), Politeia - Asociația Maghiară de Științe Politice din România (România), Comitetul Clujean al Academiei Maghiare (România)

Tema proiectului: Prezentările și discuțiile conferinței abordează fenomenele legate de activitatea statelor mame (kin-state) din Europa din varii perspective: istorică, accesul EU și relațiile bilaterale, securitzare, identități multiple, respectiv naționalismul banal, cotidian.

Rezultatele proiectului:

- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Framing kinstate policies: public arena and scholarly debates. Focus on CEE and Hungary (Politicile țărilor mamă adresate coetnicilor: scene publice și dezbateri științifice. Focus asupra Europei Centrale și de Est și a Ungariei)**
    - **Perioada:** 26/05/2022 - 27/05/2022
    - **Locul:** Cluj-Napoca
    - **Responsabil ISPMN:** Székely István
    - **Număr participanți:** 42
    - **Coorganizatori:** Universitatea Sapientia, Politeia - Asociația Maghiară de Științe Politice din România, Comitetul Clujean al Academiei Maghiare

Descriere: În perioada 26-27 mai 2022, a avut loc la Universitatea Sapientia din Cluj conferința internațională *Framing kinstate policies: public arena and scholarly debates. Focus on CEE and Hungary (Politicile țărilor mamă adresate coetnicilor: scene publice și dezbateri științifice. Focus asupra Europei Centrale și de Est și a Ungariei)*, eveniment organizat de Universitatea Sapientia și ISPMN. Din partea ISPMN au susținut prezentări cercetătorii Adriana Cupcea (*Religious soft power in Turkey's kin state policy in the Balkans. A Comparative Approach of the Muslim Communities in Kosovo and Dobruja – Rolul*

puterii soft religioase în politicile Turciei adresate comunităților musulmane din Balcani: O analiză comparată a cazurilor din Dobrogea, România și Kosovo) și Kiss Tamás (*Xenophobia against kin. Native Hungarian attitudes toward Hungarian minority communities – Xenofobie împotriva co-etnicilor. Atitudinile maghiarilor din Ungaria privind minoritățile maghiare*, precum și participant la masa rotundă intitulată *Effects Orbán's kin-state policy in Transylvania – Efectele politicilor lui Viktor Orbán în Transilvania*). Au mai participat din partea Institutului cercetătorii Székely István Gergő (moderatorul panelului intitulat *Historical perspectives – Perspective istorice, respectiv participant la masa rotundă intitulată Regional identity-building in the Székelyland – Construcția identității regionale în Ținutul Secuiesc*), și Kiss Ágnes (moderator, panelul intitulat *Securitization – Securitizare*). Programul conferinței poate fi consultat aici:

<https://kv.sapientia.ro/en/research/conferences/framing-kinstate-policies-public-arena-and-scholarly-debates-focus-on-cee-and-hungary/program?fs=e&s=cl>

Cap III. Centrul de documentare

1. Proiecte inițiate de către CDM

Titlul proiectului: *Documentarea vizuală a minorităților naționale din România*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Cercetător ISPMN participant în proiect: Iulia-Elena Hossu

Tema proiectului: Documentarea vizuală a istoriei și identității minorităților se va constitui ca o direcție de cercetare distinctă în cadrul activităților ISPMN. Prin acest proiect, urmărim crearea unui fond documentar de fotografie care va putea fi prelucrat ulterior sub forma unor produse media care să pună în valoare diferite aspecte ale istoriei și culturii minorităților. Fotografii vor fi preluate din colecțiile de arhivă foto ale A.N.I.C. București, colecții muzeale, colecții ale bibliotecilor universitare București și Cluj-Napoca, precum și ale Bibliotecii Academiei Române, colecții foto online (de ex.: colecția Willy Prager din cadrul Landesarchiv Baden-Württemberg), presa ilustrată a perioadei 1918-1940.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de activitate**

Descriere: Pe parcursul anului 2022 Anca Filipovici și Iulia-Elena Hossu au participat la o serie de conferințe și evenimente în cadrul cărora au prezentat lucrări ce s-au centrat pe tematica reprezentării vizuale.

În perioada 5-6 mai 2022, s-a desfășurat la Cluj conferința națională cu titlul *Etnologie, Antropologie, Studii culturale. Perspective interdisciplinare și pluridisciplinare*, conferința dedicată prof. univ. dr. Ion Cuceu. Aceasta a fost organizată sub egida Facultății de Studii Europene (UBB), Institutului de Istorie „George Barițiu” și a Academiei Române - Centrul de Studii Transilvane. Vineri, 6 mai 2022, Iulia-Elena Hossu a susținut în cadrul conferinței prelegerea intitulată „*Antropologia vizuală în România postcomunistă – istorie și provocări*”. La eveniment au participat membri ai catedrelor și institutelor de cercetare în domeniul etnologiei, antropologiei și al studiilor culturale din centrele universitare românești.

În perioada 15-18 septembrie 2022, s-a desfășurat la Graz (Austria) cel de-al 10-lea Congres InASEA. Evenimentul s-a desfășurat sub titlul *Visual Cultures in Southeast Europe: globalization, gender, power and resistance [Culturi vizuale în sud-estul Europei: globalizare, gen, putere și rezistență]* și a fost organizat de Universitatea din Graz (Centrul pentru Studii Sud-Est Europene al Universității Graz). Plecând de la premisa conform căreia cultura vizuală a avut un rol important în științele sociale și umaniste, reflectând viața cotidiană a fiecăruia, organizatorii au selectat lucrări care s-au centrat asupra diferitelor aspecte ale vizualului – film documentar, fotografie, noile media etc. În cadrul unui panel care a

dezbătut relația dintre vizual și istorie, Anca Filipovici (cercetător ISPMN) a susținut prezentarea cu titlul „*Visual Representations of Youth in Interwar Romania: Symbols and Significances of Ethnicity*” [Reprezentări vizuale ale tineretului în România interbelică: simboluri și semnificații ale etnicității], în care a analizat reprezentarea vizuală a tineretului din România anilor '30, pe baza fotografiilor oficiale ale propagandei de stat promovate de organizația de tineret Straja Țării, precum și a unor colecții fotografice private. Pornind de la fotografia istorică, cercetarea a urmărit modul în care străjeria a utilizat tineretul în procesul de consolidare a națiunii, precum și modalitățile de exprimare a identității etnice de către tineretul străjer minoritar, cu accent pe tinerii evrei. Sâmbătă, 17 septembrie, Iulia-Elena Hossu a prezentat lucrarea cu titlul „*Becoming a Visual Anthropologist*”: *A Few Thoughts [Câteva gânduri vizavi de a deveni antropolog vizual]*. Pornind de la propria experiență de formare în domeniu, cercetătoarea a discutat particularitățile antropologiei vizuale, așa cum este aceasta practică, de la sistemul de educație până la practicile formale/informale ale domeniului, un domeniu încă în proces de instituționalizare în România.

În perioada 17-30 octombrie 2022, a avut loc online Festivalul de Film Documentar ASTRA. AFF 2022 Sibiu, ajuns la cea de-a 29-a ediție, este cel mai mare festival de film documentar din România și unul dintre cele mai importante din Europa. Anul acesta programul festivalului a cuprins o selecție de documentare proiectate la ediția desfășurată în sălile de cinema, în perioada 7-16 octombrie, precum și o selecție de documentare incluse în ediția online a festivalului. Pe parcursul ediției online, Iulia-Elena Hossu a publicat 2 cronici de film documentar pe portalul cultural LiterNet: cronica 1 [<https://agenda.liternet.ro/articol/26879/Iulia-Hossu/Bunicul-ce-facea-baloane-de-sapun-Nestwarne-Mein-Opa-der-Nationalsozialismus-und-ich-Dragoste-de-familie-la-Astra-Film-Festival-online-2022.html>], cronica 2 [<https://agenda.liternet.ro/articol/26883/Iulia-Hossu/Acasa-4-documentare-la-Astra-Film-Festival-online-2022.html>]. Mai multe detalii despre întregul eveniment puteți accesa pe pagina AFF 2022.

Titlul proiectului: *Seminariile de cercetare ISPMN*

Anul: 2021

Coordonatori proiect: Anca Filipovici, Kiss Ágnes, Kiss Tamás, Jakab Albert Zsolt, Virginás Péter

Tema proiectului: Organizare periodică, de către Consiliul Științific, a seminariilor ISPMN, în cadrul cărora cercetătorii vor prezenta proiecte în desfășurare și rezultate ale cercetărilor științifice.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de activitate**
Descriere: În perioada ianuarie-februarie 2022, s-a finalizat seria seminariilor de cercetare inițiate în aprilie 2021. În cadrul acestora,

cercetătorii ISPMN au prezentat rezultate ale proiectelor de cercetare, studii științifice în lucru sau publicate, discuțiile fiind moderate, prin rotație, de membrii Consiliului Științific. Au susținut prezentări: Remus Gabriel Anghel - *Creating Ethnic Affinity in Transnational Settings. Social Remittances at Work between Romania and Germany*; Stefania Toma - *Real Bridges and Mental Borders in a Transylvanian Ethnically Mixed Community*; Adriana Cupcea - *Research Project: Turkey's Kin State Policy in the Balkans. A Comparative Approach of the Turkish Minority in Kosovo and the Turkish and Tatar Minorities in Dobruja (Romania)*.

o **Raport de activitate (semestrul al II-lea)**

Descriere: În semestrul al II-lea 2022, a fost realuată seria seminariilor de cercetare inițiate în aprilie 2021. În cadrul acestora, cercetătorii ISPMN și cercetători invitați la ISPMN au prezentat rezultate ale proiectelor de cercetare, studii științifice în lucru sau publicate, discuțiile fiind moderate, prin rotație, de membrii Consiliului științific. Au susținut prezentări: Novák Csaba-Zoltán - *"Politica PCR față de minoritățile naționale - maghiarii - 1945-1989 - periodizare"*, moderator Kiss Ágnes; Juan F. Gamella - *Kris in the Digital era. Transnational Conflict Resolution in a Romanian Roma Diaspora [Kris în era digitală. Rezolvarea conflictelor transnaționale în comunitățile de romi din diasporă proveniți din România]* DIICE ROMA, moderator Toma Stefánia; Tomasz Kosiek - *"Ukrainans, Carpatho-Rusyns, Hutsuls or Corcitură. National Indifference, Ethno-Business and Beyond. The Case of Slavic-Speaking Communities from Maramures"* [Ucrainenii, Carpato-ruși, huțuli sau "corcitură". Indiferența națională, etnobusiness și nu numai. Cazul comunităților slavofone din Maramureș], moderator Peti Lehel.

Titlul proiectului: *Institutiile minorăților. Cadastru online*

Perioada: 02/04/2022

Coordonator proiect: Kormos Katalin

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Kiss Ágnes, Iulia-Elena Hossu, Anca Filipovici

Cercetător extern participant în proiect: Kiss Dénes

Tema proiectului: Proiectul vizează inventarierea sistemelor instituționale ale minorităților naționale din România și întocmirea unei baze de date online care să ofere informații generale, ușor accesibile și să permită contactarea instituțiilor și a liderilor acestora. Prin crearea unei astfel de baze de date, sperăm a crea un cadru propice dezvoltării relațiilor interetnice în rândul minorităților din România. Totodată, dorim să contribuim la dezvoltarea unui fond comun de date care să faciliteze o cât mai bună comunicare între specialiștii interesați de problematica minorităților naționale și comunitățile pe care instituțiile studiate le reprezintă, vizibilitatea acestor instituții de interes public/social.

Baza de date a instituțiilor minorităților naționale este într-un proces continuu de completare. Așadar, dorim ca pe această cale să adresăm rugămintea reprezentanților minorităților de a nu ezita în a ne contacta în vederea completării, modificării datelor ce

sunt accesibile până la această oră, informații pe care le consideră importante pentru minoritatea pe care o reprezintă.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Instituții minorități**
    - **Colectarea datelor:** 02/04/2022
  - **roma ONG - xls**
    - **Formatul bazei de date:** .xls
    - **Colectarea datelor:** 06/04/2022

Titlul proiectului: *RE/SEARCH - Documentarea cercetărilor științifice privind minoritățile naționale din România*

Anul: 2012

Coordonator proiect: Kiss Ágnes

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Kormos Katalin, Virginás Péter, Iulia-Elena Hossu

Tema proiectului: Prin acest proiect se dorește pe de o parte colectarea și sistematizarea textelor, proiectelor, filmelor documentare și evenimentelor științifice care abordează minoritățile naționale din România, mai precis, rezultate apărute din 1990 încoace. Pe de altă parte, această bază de date este pusă la dispoziția publicului larg pe o suprafață on-line care dispune de un motor de căutare complex. Proiectul a fost inițiat de către Centrul de documentare ISPMN la sfârșitul anului 2012, iar în cursul anilor 2014 și 2015 baza de date a fost elaborată cu aportul mai multor bursieri și cercetători ISPMN. În 2021 s-a actualizat baza de date cu o bibliografie anotată a publicațiilor apărute în 2014. În anul 2022 vom continua actualizarea bazei de date.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport semestrial la proiectul RE/SEARCH**
Descriere: Titlurile noi au fost arhivate prin buletinele informative, iar baza de date online va fi actualizată în semestrul al doilea 2022.
  - **Raport semestrial la proiectul RE/SEARCH**
Descriere: Baza de date RE/SEARCH a fost actualizată.

Titlul proiectului: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România*

Anul: 2010

Coordonator proiect: Kiss Ágnes

Cercetător ISPMN participant în proiect: Virginás Péter

Tema proiectului: Scopul proiectului este colectarea și difuzarea informațiilor despre lucrările științifice recent apărute în domeniul cercetării minorităților naționale din România, respectiv evenimentele de importanță majoră din această arie. Proiectul contribuie la creșterea vizibilității lucrărilor științifice din domeniul vizat și la intensificarea fluxului de informații între instituțiile interesate, respectiv autorii lucrărilor. În cadrul acestui proiect, între lucrările științifice promovate vor fi incluse publicațiile apărute în România și în străinătate, precum și sursele prime create de diferite instituții.

Informațiile referitoare la evenimente importante vor conține știri și anunțuri despre simpozioane, conferințe, mese rotunde, workshop-uri și expoziții organizate în țară și în străinătate pe tema minorităților naționale din România. Tematica vizată: lucrări științifice (articole, cărți, rapoarte de cercetare, albume) și proiecte de alt gen (baze de date, documentare, colecții de documente etc.) despre minoritățile naționale din România și relațiile interetnice din România, drepturile omului și problema minorităților naționale din România și în general.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **Noutăți în cercetarea minorităților naționale, decembrie 2021 - ianuarie 2022**
Descriere: Numărul 1: decembrie 2021 - ianuarie 2022
  - **Noutăți în cercetarea minorităților naționale, februarie - martie 2022**
Descriere: Numărul 2: februarie - martie 2022
  - **Noutăți în cercetarea minorităților naționale, aprilie - mai 2022**
Descriere: Numărul 3: aprilie - mai 2022
  - **Noutăți în cercetarea minorităților naționale, iunie- iulie 2022**
Descriere: Numărul 4: iunie- iulie 2022
  - **Noutăți în cercetarea minorităților naționale, august-septembrie 2022**
Descriere: Numărul 5: august-septembrie 2022
  - **Noutăți în cercetarea minorităților naționale, octombrie-noiembrie 2022**
Descriere: Numărul 6: octombrie-noiembrie 2022

Titlul proiectului: *Pagina Web ISPMN*

Anul: 2014

Coordonator proiect: Kormos Katalin

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Anca Filipovici, Iulia-Elena Hossu, Kiss Ágnes, Virginás Péter

Tema proiectului: Scopul proiectului: Cei care accesează pagina noastră de web pot afla date legate de profilul Institutului, principalele cercetări și proiecte efectuate de către noi și pot accesa rapoartele acestora; au accesul la catalogul online al bibliotecii ISPMN, pot afla informații despre viitoare manifestări, conferințe organizate de către instituția noastră, pot chiar descărca versiunea online a cărților, newsletter-urilor, textelor Studiilor de atelier pe care le edităm. Antecedentele proiectului: Conținutul paginii este dezvoltat încă din anul 2007 în 3 limbi: limba română, limba engleză și limba maghiară. Conținutul paginii este permanent dezvoltat cu noile proiecte ale Institutului, cu rapoartele rezultate în urma cercetărilor, cu noile publicații ale Editurii ISPMN etc., astfel încât să oferim o imagine cât mai completă despre activitățile Institutului precum și despre alte tipuri de informații care ar putea fi utile celor interesați de problematica minorităților naționale, atât la nivel național, cât și internațional. Pagina web: www.ispmn.gov.ro Suprafața de administrare: www.ispmn.gov.ro/admin Pentru anul 2022 pe lângă update-ul continuu al site-ului, se are în vedere dezvoltarea structurii și conținutului paginii web.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Pagina web ISPMN**
Descriere: În 2022, s-a realizat actualizarea permanentă de conținut: știri ISPMN, aparițiile editurii ISPMN, rezultatele cercetărilor (rapoarte de cercetare, materiale multimedia, baze de date).

Titlul proiectului: *Platformă activități ISPMN***Anul:** 2014**Coordonator proiect:** Kormos Katalin**Cercetător ISPMN participant în proiect:** Anca Filipovici

Tema proiectului: Suprafață web și suprafață administrativă pentru înregistrarea și arhivarea cercetărilor, proiectelor ISPMN: elaborarea Planului de activitate ISPMN, elaborarea Raportului de activitate ISPMN, arhivarea ISPMN, evidență buget pe activități. Scopul proiectului: colectarea, sistematizarea și păstrarea materialelor aferente proiectelor derulate în Suprafață web și suprafață administrativă pentru înregistrarea și arhivarea cercetărilor, proiectelor ISPMN: elaborarea Planului de activitate ISPMN, elaborarea Raportului de activitate ISPMN, arhivarea ISPMN, evidență buget pe activități. Scopul proiectului: colectarea, sistematizarea și păstrarea materialelor aferente proiectelor derulate în cadrul Institutului.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de activitate**
Descriere: În 2022, s-au efectuat activități de întreținere a platformei și de corectare a anumitor erori; arhivarea proiectelor ISPMN; îndrumarea și verificarea completării online a proiectelor de către cercetătorii ISPMN.

Titlul proiectului: *Newsletter ISPMN***Anul:** 2010**Coordonator proiect:** Iulia-Elena Hossu

Tema proiectului: Centrul de documentare a lansat în luna octombrie 2010 Newsletter-ul ISPMN. Scopul său este de a oferi publicului avizat informații despre principalele activități organizate sub egida institutului sau de către cercetătorii care activează în cadrul acestuia. Paleta de evenimente la care se va face referire va fi destul de largă, putând să cuprindă informații despre: ultimele apariții editoriale ale ISPMN, conferințe, ateliere, mese rotunde organizate de către institut, parteneriate de cercetare etc. Apariția sa este o dată la două luni, pe parcursul anului 2019 fiind difuzate 6 numere. Pentru a respecta Regulamentul general privind protecția datelor (Regulamentului UE 2016/679), din mai 2018 folosim un sistem de abonare de tip double opt-in (cu doi pași de confirmare a abonării), iar trimiterea buletinului informativ se realizează prin serviciul MailChimp, care la rândul său respectă Regulamentul general privind protecția datelor.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **ISPMN NL - ianuarie-februarie 2022**

- **Descriere:** ISPMN NL - ianuarie-februarie 2022
- **ISPMN NL - martie-aprilie 2022**
Descriere: ISPMN NL - martie-aprilie 2022
- **ISPMN NL - mai-iunie 2022**
Descriere: ISPMN NL - mai-iunie 2022
- **ISPMN NL - iulie-august 2022**
Descriere: ISPMN NL - iulie-august 2022
- **ISPMN NL - septembrie-octombrie 2022**
Descriere: ISPMN NL - septembrie-octombrie 2022
- **ISPMN NL - noiembrie-decembrie 2022**
Descriere: ISPMN NL - noiembrie-decembrie 2022
- **Raport de activitate**
Descriere: Pe parcursul anului 2022 a continuat activitatea de scriere și editare a NL ISPMN. Până la finalul anului au apărut 6 numere (ultimul cu trimitere în luna ianuarie 2023) ce valorifică activitățile pe care cercetătorii ISPMN le-au efectuat pe parcursul acestei perioade: proiecte de cercetare, conferințe, editare de volume, scriere de articole etc. Numerele pot fi consultate pe pagina web ISPMN. ISPMN NL - ianuarie-februarie 2022; ISPMN NL - martie-aprilie 2022; ISPMN NL - mai-iunie 2022; ISPMN NL - iulie-august 2022; ISPMN NL - septembrie-octombrie 2022 și ISPMN NL - noiembrie-decembrie 2022.

2. Fondul de documente al CDM

Titlul proiectului: *Afiliere la Asociația Anelis Plus*

Anul: 2014

Coordonator proiect: Virginás Péter

Tema proiectului: Păstrarea calității de membru în cadrul Asociației Anelisplus.

Rezultatele proiectului:

- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Colaborare cu utilizatori externi
  - **Perioada:** 31/12/2022
  - **Descriere:** S-a achitat taxa anuală de membru în Asociația Anelisplus și proiectul a fost finalizat.

Titlul proiectului: *Dezvoltarea bibliotecii*

Anul: 2008

Coordonator proiect: Virginás Péter

Tema proiectului: În anul 2022 propunem îmbogățirea fondului de documente prin introducerea cărților de specialitate primite ca și donație pentru bibliotecă.

Rezultatele proiectului:

- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Dezvoltare bază de date
  - **Perioada:** 03/01/2022 - 30/12/2022

- **Descriere:** Activitățile pentru dezvoltarea bibliotecii au constat în actualizarea catalogului online cu noile achiziții, catalogarea cărților primite ca și donație, precum și soluționarea unor probleme tehnice legate de accesul și funcționabilitatea catalogului bibliotecii.

3. Promovarea CD

Titlul proiectului: *Promovarea Centrului de Documentare și a Bibliotecii ISPMN*

Anul: 2012

Coordonatori proiect: Anca Filipovici, Virginás Péter, Iulia-Elena Hossu

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Kormos Katalin, Kiss Ágnes

Tema proiectului: Proiectul implică promovarea pe diverse canale a activităților Centrului de Documentare și ale institutului, în general, precum și a publicațiilor editurii și a bibliotecii ISPMN.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de activitate**
Descriere: În 2022, pagina web a institutului a fost actualizată în permanență. Diseminarea prin e-mail (prin aplicația mailchimp) a publicației tip newsletter a ISPMN a fost efectuată în mod regulat. Pe pagina de Facebook aferentă au fost postate evenimente științifice, publicații, precum și call-uri pentru burse sau alte tipuri de aplicații care implică cercetarea minorităților naționale.

4. Editura

Editare cărți

Titlul cărții: *Constituirea memoriei și practici comemorative. Reprezentări ale memoriei culturale la Cluj*

Colectia ISPMN: Documenta et studia minoritatum

Nr. Pagini: 360

Coordonatori colecție: Iulia-Elena Hossu, Jakab Albert Zsolt, Horváth István

Redactor responsabil ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Autor: Jakab Albert Zsolt

Editor: Iulia-Elena Hossu

ISBN: 978-606-9015-30-8, 978-606-8377-72-8

Abstract: Volumul de față analizează procesul de producere a memoriei culturale, strategiile de producere a memoriei și utilizarea socială a memoriei. Analiza se concentrează asupra organizării, a funcționării și a efectelor proceselor de constituire a memoriei și ale proceselor comemorative ale unui singur oraș. Cercetarea de teren a avut loc la Cluj-Napoca, scopul acesteia constând în elaborarea unei imagini mai organice despre manipularea timpului, folosirea trecutului, a memoriei și a caracterului local (a localității/localité). Analiza producerii, a expunerii și a utilizării memoriei se bazează pe

trecerea în revistă și pe cercetarea ridicării plăcilor comemorative și a statuilor, respectiv a ritualurilor și a festivităților comemorative.

Analiza actelor comemorative și a praxisului comemorativ trebuie abordată, în mod necesar, din mai multe puncte de vedere, respectiv se structurează pe două arii tematice majore. Pe de o parte, cercetarea se concentrează pe constituirea memoriei concepută ca proces, analizând demersurile de expunere a trecutului (creat) în spațiul public și istoricitatea actelor comemorative. Scopul acestei părți a analizei constă în organizarea într-un sistem a formelor locale ale comemorării, iar pe de altă parte, în formularea unui răspuns, (inclusiv) pe această bază, la întrebarea cu privire la modul în care narativizarea timpului, respectiv producerea memoriei (datarea, păstrarea memoriei, ridicarea de plăci comemorative și de statui) organizează și (re)construiește spațiul, precum și la întrebarea referitoare la evenimentele evidențiate și transformate în acest fel.

În accepțiunea de luare în stăpânire simbolică sau de utilizare ritualică a trecutului, praxisul comemorativ deschide o altă perspectivă cercetării. Îndreptându-mi atenția asupra menținerii și a utilizării memoriei (comemorări, festivități), scopul autorului constă în prezentarea acelor mecanisme simbolice din prezent ce reactualizează evenimentele trecutului. Pentru comunitatea memorială care poate fi conturată prin trecutul comun, clujenii care au trăit trecutul respectiv, reamintirea reprezintă și un mecanism producător de identitate, care formează și transformă inclusiv mentalitatea societății locale (și regionale). De aceea, cercetarea acelor discursuri pe marginea cărora se organizează realizarea de monumente și actele comemorative, discursurile pe care acestea le produc, memoria pe care o construiesc, relația culturală pe care o întrețin cu trecutul și modelele de identitate pe care le oferă pentru membrii societății se impune ca o sarcină relevantă și necesară.

Titlul cărții: *Piatra aceasta a fost așezată... Locurile memoriei din Cluj (1440–2022)*

Colectia ISPMN: Documenta et studia minoritatum

Nr. Pagini: 800

Coordonatori colecție: Jakab Albert Zsolt, Iulia-Elena Hossu, Horváth István

Redactor responsabil ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Autor: Jakab Albert Zsolt

Editor: Iulia-Elena Hossu

ISBN: 978-606-9015-29-2, 978-606-8377-71-1

Abstract: Registrul conține inscripțiile, plăcile memoriale, statuile și monumentele clujene din perioada cuprinsă între anii 1440 și 2022, realizate în scop de datare și comemorare, respectiv datele referitoare la acestea. Corpusul întocmit cu pretenția exhaustivității cuprinde inclusiv materialul istoric inexistent în orașul actual, identificat pe baza unor lucrări-sursă de factură istorică, de istorie locală, de istoria artei și turistice. O parte importantă a Registrului alcătuit din 1103 de texte reprezintă material inedit. (Analiza textelor, respectiv cercetarea istorică a comemorărilor și-a găsit loc într-un volum separat.)

Acest corpus a fost redactat prin identificarea și utilizarea mai multor puncte de vedere cu privire la reprezentările textuale ale actelor de constituire a memoriei din spațiile publice și semipublice clujene. În elaborarea formularului care îmi validează sistematizarea, am urmărit regulile și demersurile specifice ale folcloristicii și epigraficii.

Titlul cărții: *Mișcarea romă din România în presa interbelică: 1933-1941*

Colectia ISPMN: Documenta et studia minoritatum

Nr. Pagini: 916

Coordonatori colecție: Iulia-Elena Hossu, Horváth István, Jakab Albert Zsolt

Redactor responsabil ISPMN: Iulia-Elena Hossu

Editor: Petre Matei

ISBN: 978-606-8377-70-4, 978-606-94526-8-4

Abstract: Volumul își propune să contribuie la o mai bună cunoaștere a istoriei romilor din România interbelică. Atunci, romii au devenit pentru prima oară în istoria lor activi politic, au înființat numeroase organizații, și-au exprimat revendicările, au organizat adunări, au negociat cu autoritățile. Romii nu sunt și nu trebuie percepuți deci ca fiind exclusiv victime ale istoriei, ci au dreptul la o perspectivă mai echilibrată. Au fost și actori activi ai istoriei, s-au organizat, au militat pentru drepturile lor, au înființat în acea perioadă primele grădinițe pentru copiii romi (fapt ignorat în prezent), au inițiat cercuri ale femeilor rome, chiar echipe de fotbal, atunci au început să se facă remarcați primii literați romi din România, aveau loc dezbateri cu privire la înființarea unui muzeu rom, erau discutate și puse în practică modalități de acordare de asistență juridică și socială. Și, tot pentru prima oară, romii au avut propriile lor ziare prin intermediul cărora, între 1933 și 1941, și-au făcut auzită vocea. Prin ignorarea acestei mișcări, cunoașterea și implicit recunoașterea romilor din România rămân deficitare, cu consecințe nedorite atât asupra romilor (necunoașterea

propriei istorii), cât și asupra majoritarilor, relațiile romi-neromi fiind minate de tensiuni și neîncredere (cel mai la îndemână exemplu fiind controversa „rom” versus „țigan”).

Acest volum pune la dispoziția celor interesați o nouă categorie de surse sub forma articolelor de presă (romă și neromă) care surprind manifestările organizatorice, politice, culturale, reproduc platforme-program, diferite dezbateri, și permit înțelegerea raporturilor dintre romi, români și alte grupuri etnice (maghiari, evrei, germani etc.).

Editare Working Paper

Titlul cărții: *Între oportunități politice și oscilații ideologice. Cazul limbii tătare din Dobrogea*

Nr. Pagini: 45

Redactor responsabil ISPMN: Iulia-Elena Hossu

Autori: Horváth István, Adriana Cupcea

Editori: Iulia-Elena Hossu, Horváth István

Abstract: Obiectivul cercetării este analiza traiectoriei procesului de planificare lingvistică a tătarei după 1990, a felului în care statutul limbii tătare a evoluat în această perioadă din perspectiva legislației naționale, a sprijinului instituțional, a politicilor etnice și a orientărilor ideologice ale elitei tătare. Am identificat astfel factorii (ideologici, politici, istorici) care au declanșat pierderea limbii în comunitatea tătară, și care explică de ce într-un cadru legislativ care oferă posibilitatea pentru minoritățile naționale să își organizeze învățământ în limba maternă, tătarii nu au reușit în ultimele trei decenii să implementeze durabil în școli, nicio formă de învățământ organizat în limba tătară. În

demersul explicativ al elementelor de declin legate de situația generală a limbii tătare în context geo-politic, am subliniat semnificația percepției Turciei, în contextul moștenirii imperiale otomane, ca stat-mamă alternativ pentru tătarii din Dobrogea, alături de rolul complex al religiei islamice în modelarea identităților locale. Am realizat atât o schiță istorică a limbii tătare, a inițiativelor de politică lingvistică în acest caz, dar și o radiografie statistică referitoare la limba tătară. Ultima parte a cercetării are un caracter prospectiv, oferind posibile modele de planificare lingvistică pentru limba tătară. Analiza se bazează pe o metodologie combinată, a interviurilor semi-structurate cu membrii elitei religioase, politice și culturale tătare, cu analiza semantică a textelor publicate în presa tătară din România, dublate de observația participativă, reinterpretată din perspectiva documentelor de arhivă, legislative și a datelor statistice.

Link acces:

https://ispmn.gov.ro/storage/app/media/ISPMN_WP%2069-26-05_final_BT.pdf

Cap IV. Proiecte internaționale

Titlul proiectului: *Politica kinstate a Turciei în Balcani: o abordare comparativă a minorității turce din Kosovo și a minorităților turcă și tătară din Dobrogea*

Perioada: 01/01/2022 - 31/12/2022

Coordonator proiect: Adriana Cupcea

Tema proiectului: Cercetare comparativă a politicii kin state a Turciei în Balcani, dintr-o perspectivă comparativă, a minorității turce din Kosovo și a minorităților turcă și tătară din Dobrogea.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de cercetare. Bursă de cercetare finanțată de Kosovo Foundation for Open Society (programul Kosovo Research and Analysis Fellowship). Proiect: Religious soft power in Turkey's kin state policy in the Balkans. The Muslim Communities in Kosovo and Dobruja (Romania) ((Religia ca soft-power în politica kin state a Turciei în Balcani. O abordare comparativa a comunităților musulmane din Kosovo și Dobrogea))**

Descriere: În perioada 11-25 martie Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la un stagiul de cercetare în Kosovo, în cadrul bursei de cercetare *Kosovo Research and Analysis Fellowship (KRAF)*, finanțate de Kosovo Foundation for Open Society (KFOS). Stagiul de cercetare a început cu un workshop, care a avut loc în perioada 12-13 martie 2022, în cadrul căruia bursierii KRAF au discutat cu coordonatorii academici ai programului, prof. dr. Ioannis Armakolas și prof. dr. Agon Demjaha, stadiul actual și următorii pași în realizarea proiectelor de cercetare. Titlul proiectului de cercetare al Adrianei Cupcea este *Religious soft power in Turkey's kin state policy in the Balkans. The Muslim Communities in Kosovo and Dobruja (Romania) (Religia ca soft-power în politica kin state a Turciei în Balcani. O abordare comparativa a comunităților musulmane din Kosovo și Dobrogea)*. Obiectivul cercetării este de a identifica și de a compara domeniile în care acționează statul turc, prin intermediul fondurilor culturale, religioase și pentru dezvoltare, în Dobrogea și în Kosovo. Cercetarea profilează actorii statului turc din fiecare dintre domeniile de acțiune menționate și oferă o imagine de ansamblu asupra prezenței, scopurilor și activităților acestor actori la nivelul comunităților, oferind totodată o evaluare a impactului acțiunilor și strategiilor lor la nivelul comunităților analizate. Având o abordare top-down, datele au fost adunate prin intermediul interviurilor semi-structurate cu membri ai elitei politice, religioase și administrative a comunităților musulmane din Kosovo. Cercetarea a avut loc în orașele Pristina și Prizren, unde sunt concentrate cele mai mari comunități de turci din

Kosovo. Rezultatul cercetării va fi publicat sub forma unui studiu, într-un volum colectiv care va reuni studiile bursierilor din programul KRAF, cohorta 2021-2022. În perioada 1.04.2022 - 20.05.2022 a avut loc redactarea studiului comparativ, urmată de procesul de recenzare care s-a încheiat pe data de 28.06.2022.

- **Raport Politica kin state a Turciei în Balcani: o abordare comparativă a minorității din Kosovo și a minorităților turcă și tătară din Dobrogea (România)**

Descriere: În perioada 1.07.2022-17.10.2022 a fost elaborat și publicat volumul *Confronting multiple crises: local and international perspectives on policy-making in Kosovo* (*Confruntând crize multiple: perspective locale și internaționale asupra elaborării politicilor în Kosovo*), sub egida Kosovo Foundation for Open Society (KFOS). Scris de un grup interdisciplinar de autori și editat de specialiști din Europa de Sud-Est și nu numai, volumul conține cercetări originale și intervenții critice care abordează elaborarea politicilor în contextul COVID-19 și într-un mediu internațional volatil.

Volumul reunește diverse puncte de vedere pe teme diverse ca: identitatea și dinamica comunității, educație, schimbări climatice și tranziție energetică, geopolitică, ordinea internațională în continuă schimbare.

Cartea este o contribuție importantă atât la analiza academică, cât și la abordările politice despre Kosovo, deoarece prezintă cercetări originale în domeniul schimbărilor climatice și tranziției energetice, precum și în domeniul relațiilor externe.

Editori: Ioannis Armakolas, Stefan Bouzarovski, Agon Demjaha, Arolda Elbasani, Gëzim Krasniqi and Stephanie Schwandner-Sievers.

Autori: Ardit Orana, Jeta Abazi Gashi, Rodoljub Jovanović, Adelina Hasani, Nora Nimani Musa, Hana Bacaj, Blin Bërdoniqi, Marta Szpala, Petr Čermák, Alejandro Estesó Pérez, Ana Krstinovska, Adriana Cupcea.

Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a publicat în acest volum, studiul cu titlul: *Religious Soft power in Turkey's Kin State policy in the Balkans: The Role of the Diyanet and TIKA in the Muslim Communities in Kosovo and Dobruja Region in Romania* (*Rolul puterii religioase soft în politicile Turciei adresate comunităților musulmane din Balcani: Rolul Diyanet și TIKA în comunitățile musulmane din Kosovo și Dobrogea, România*).

Volumul poate fi accesat aici:

<https://kfos.org/en/publications/126/confronting-multiple-crises-local-and-international-perspectives-policy-making-kosovo>.

Studiul este rezultatul bursei Kosovo Research and Analysis Fellowship, Cohorta 2021-2022, acordată Kosovo Foundation for Open Society.

Titlul proiectului: „Armenians within the Romanian Ethnic Landscape”

Perioada: 26/10/2022

Coordonator proiect: Veress Ilka

Cercetător ISPMN participant în proiect: Horváth István

Cercetători externi participanți în proiect: Peter Cowe, Iakob Attila, Inessa Arustamyan

Instituție parteneră: Universitatea Catolică Pázmány Péter (Ungaria)

Tema proiectului: Proiectul constă în organizarea unui workshop științific cu ocazia excursiei de studiu a Departamentului de Studii Armene de la Universitatea Pázmány Péter (Ungaria) numit „Armenian Culture in the Diaspora: in Transylvania and Bukovina”.

Rezultatele proiectului:

- Organizare eveniment ISPMN:
  - „Armenians within the Romanian Ethnic Landscape”
    - **Perioada:** 26/10/2022
    - **Locul:** Cluj-Napoca, Muzeul de Artă
    - **Responsabil ISPMN:** Veress Ilka
    - **Număr participanți:** 50
    - **Linkuri în presă:** <https://www.araratonline.com/calatorie-de-studii-cultura-armeana-in-diaspora-transilvania-si-bucovina-partea-a-ii-a/>
    - **Coorganizatori:** Universitatea Pázmány Péter, Muzeul de Artă din Cluj

Titlul proiectului: *DICE-ROMA*

Anul: 2016

Perioada: 01/01/2022

Coordonator proiect: Toma Stefánia

Tema proiectului: DICE-ROMA este o platformă multidisciplinară pentru cercetători, post-doctoranzi, universitari, bursieri etc. din cadrul ISPMN, dar și de la alte centre de cercetare, respectiv universități din România unde cei interesați își pot prezenta proiectele de cercetare sau publicațiile în fața unei audiențe interesate de tematica propusă. Astfel se poate crea un nod comunicațional pentru cercetători din domeniul științelor sociale interesați de tematica cercetării în domeniul Romani Studies, creând un spațiu de schimburi academice creative, gândire inovativă și critică, care contribuie la îmbunătățirea producției științifice în acest domeniu și la lărgirea colaborărilor la nivel național și chiar internațional. Astfel, în cadrul proiectului, se vor organiza seminarii, ateliere, lansări de carte, întâlniri interne sau cu prezentări invitate din afara Institutului.

Antecedentele proiectului:

Proiectul DICE-ROMA a fost lansat în anul 2016. Pe parcursul anului 2016, au fost prezentate cinci articole în lucru, fiecare fiind publicat în anul 2017. În 2017 au fost organizate o serie de seminarii, inclusiv cu participare internațională. Articolele în lucru prezentate și discutate în cadrul acestor seminarii au fost publicate în 2017 și 2018. Pe parcursul anului 2018, s-a organizat o lansare de carte, o prezentare a evoluției cercetărilor despre romi în cadrul ISPMN, România și pe plan internațional în cadrul unui atelier ISPMN, și o serie de întâlniri de lucru în vederea elaborării unor studii despre minoritatea romă în limba engleză (pentru revistele *Intersections* și *Review of Sociology*, respectiv un capitol pentru *Palgrave Handbook of Ethnicity*). Un articol a fost publicat în 2018, iar celelalte în 2019. Pentru 2020 au fost planificate mai multe tipuri de evenimente

și activități pentru a lărgi canalele de diseminare a rezultatelor cercetărilor, respectiv de a iniția colaborări cu centre universitare și de cercetare din România și din străinătate. Primele două workshopuri ”clasice” (face-to-face) au fost urmate de discuții, întâlniri și participări la workshopuri virtuale în contextul pandemiei. Astfel a avut loc o întâlnire cu cercetători din Portugalia de la Universitatea Nova și CIES-ISCTE cu scopul de a elabora planul unei secțiuni în colaborare cu ISPMN în cadrul congresului ESA (Asociația de Sociologie Europeană) în 2021. Pe parcursul anului au fost publicate mai multe texte care au fost prezentate în cadrul acestor seminarii în anii anteriori. De ex. articolul prezentat de Kiss Ágnes intitulat *Towards a descriptive Typology of informal institutions and practices [O tipologie descriptivă a instituțiilor și practicilor informale]*, sau capitolul scris de Plainer Zsuzsa care a apărut în volumul intitulat *Social and Economic Vulnerability of Roma People. Key Factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori cheie în succesul educațional]* lansat pe pagina editurii Springer și care a apărut în 2021.

În 2021 seriile de întâlniri au rămas mai degrabă în mediul online. Astfel au fost organizate mai multe tipuri de întâlniri de lucru, unele în colaborare cu alte instituții. Au fost prezentate și discutate mai multe manuscrise în pregătire, majoritatea deja acceptate spre publicare. A fost lansat volumul co-editat de Stefánia Toma, împreună cu Maria Manuela Mendes și Olga Magano, *Vulnerability of Roma People. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori-cheie în succesul și continuitatea educațională]* la editura Springer. Evenimentul a fost găzduit de CIES-Iscte (Lisabona, Portugalia). Volumul a fost prezentat de profesorul Juan F. Gamella de la Departamentul de Antropologie Socială a Universității din Granada, Spania. Un alt atelier de lucru s-a centrat pe tema practicilor de construcție a caselor sau a căminelor în cazul migranților din România. Totodată, o altă prezentare, tot pe tema migrației romilor s-a făcut în în colaborare cu Universitatea din Trento, în cadrul unui proiect ERC. Prezentarea lui Gido Attila despre ce știm despre soarta romilor din nordul Transilvaniei din perioada 1940-1944 a marcat totodată și Ziua Internațională a romilor din 2021. La începutul anului, Stefania Toma a susținut prima prezentare, în cadrul căreia s-a discutat un articol care a fost în curs de apariție. S-a organizat un workshop de dezvoltare a unui proiect instituțional de cercetare. Juan F. Gamella, profesor de antropologie socială la Universitatea din Granada, a susținut o prelegere publică cu titlul *Kris in the Digital Era. Transnational Conflict Resolution in a Romanian Roma Diaspora [Kris în era digitală. Rezolvarea transnațională a conflictelor în diaspora Roma din România]* în colaborare cu Universitatea Babeș-Bolyai. În 2022 Profesorul Gamella a fost visiting profesor și cercetător în cadrul ISPMN efectuând cercetare de teren în mai multe comunități de romi din zona Clujului. Ziua Minorităților Naționale este marcat de un atelier internațional în data de 19 decembrie, pe tema situației familiilor de romi pe perioada pandemiei COVID-19.

Rezultatele proiectului:

- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Seminar DICE-ROMA 1/2022 - "Real Bridges and Mental Borders in a Transylvanian Ethnically Mixed Community" [Poduri reale și granițe mentale într-o comunitate mixtă etnic din Tansilvania]**
    - **Data:** 18/01/2022

- **Locul:** Cluj, on-line
- **Responsabil ISPMN:** Toma Stefánia
- **Număr participanți:** 20
- **Coorganizatori:** Kiss Ági

Descriere: Marți, 18 ianuarie 2022, a avut loc primul seminar DICE-ROMA din acest an. Toma Stefánia (cercetător ISPMN) a prezentat articolul intitulat „*Real Bridges and Mental Borders in a Transylvanian Ethnically Mixed Community*” [*Poduri reale și granițe mentale într-o comunitate mixtă etnic din Tansilvania*] în care prezintă diferitele strategii de abordare a granițelor reale sau imaginate dintre diferite etnii, într-o comunitate multietnică din Transilvania. Lucrarea se bazează pe moștenirea teoretică a lui Georg Simmel. Seria de seminarii DICE-ROMA este gândită ca un spațiu de discuții și schimb de idei multidisciplinar pentru cercetători, doctoranzi, post-doctoranzi, universitari, bursieri etc. din cadrul ISPMN, dar și de la alte centre de cercetare și universități din România, unde cei interesați își pot prezenta proiectele de cercetare sau publicațiile în fața unei audiențe interesate de tematica propusă. Astfel se creează un nod comunicațional pentru cercetători din domeniul științelor sociale interesați de tematica cercetării în domeniul Romani Studies, dar nu numai, creând un spațiu de schimburi academice creative, gândire inovativă și critică.

- **Seminar DICE-ROMA 3/2022 - Prelegere Juan F. Gamella (împreună cu Vasile Muntean, asistent de cercetare): Kris in the Digital Era. Transnational Conflict Resolution in a Romanian Roma Diaspora [Kris în era digitală. Rezolvarea transnațională a conflictelor în diaspora Roma din România]**

- **Data:** 09/11/2022
- **Locul:** Cluj-Napoca, Romania
- **Responsabil ISPMN:** Toma Stefánia
- **Număr participanți:** 12
- **Coorganizatori:** Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea Babeș-Bolyai

Descriere: Vineri, 9 decembrie 2022, a avut loc al 3-lea seminar DICE-ROMA în cadrul căruia Juan F. Gamella (împreună cu Vasile Muntean, asistent de cercetare) a susținut o prelegere publică cu titlul: *Kris in the Digital Era. Transnational Conflict Resolution in a Romanian Roma Diaspora [Kris în era digitală. Rezolvarea transnațională a conflictelor în diaspora Roma din România]*. Antropologul JUAN F. GAMELLA este profesor la Universitatea din Granada (Spania). Juan F. Gamella în prezent își petrece perioada sabatică la ISPMN, efectuând o cercetare de teren în comunități de romi din România cu care a dezvoltat o etnografie colaborativă în ultimii opt ani. El este interesat nu numai de migrația transnațională a romilor din România (pe care cercetează

încă din 2003), dar și modul în care migrația și transformările sociale în general sunt formate de (sau afectează) intersecționalitatea dintre rudenie, gen și regimurile de fertilitate. A studiat aceste teme și într-un alt proiect de istorie socială și etnografie a culturii Gitano și/sau Calé din Andalucia.

A efectuat cercetări de teren în Sumatra și SUA. Gamella a fost bursier Fulbright (1987 – 1989), a colaborat cu Universitatea din California Santa Cruz (2010-2011), Universitatea Cambridge (2001-2022), Universitatea John Hopkins (1998). Prelegerea profesorului Gamella a atins trei întrebări de bază legate de Kris. În primul rând a descris modul în care această practică legală funcționează în rețelele diasporice digitale. După care a prezentat tipurile de conflicte în cazul cărora se inițiază Kris-ul. În final, a analizat eficacitatea și eficiența acestor practici în contextul pluralismului legal. Prezentarea a avut loc la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială a Universității Babeș-Bolyai.

- **Seminar DICE-ROMA 2/2022 - Întâlnire de lucru: Pălinca/Pálinka. (De)construcția unei naționalizări**
  - **Data:** 24/11/2022
  - **Locul:** Cluj-Napoca, România
  - **Responsabili ISPMN:** Toma Stefánia, Iulia-Elena Hossu
  - **Număr participanți:** 2
  - **Descriere:** Întâlnire de lucru în cadrul proiectului "*Pălinca/Pálinka. (De)construcția unei naționalizări*". În cadrul întâlnirii de lucru, s-au trecut în revistă activitățile realizate, respectiv, s-au proiectat activitățile pentru anul 2023. S-au identificat noi surse de date (arhive digitalizate), instituții în vederea unor colaborări. În plus, s-au stabilit direcții noi de cercetare în urma conceptualizării.
- **Seminar DICE-ROMA 4/2022 - Critical Perspectives on the Impacts of (Post) COVID-19 Pandemic on Roma [Perspective critice asupra impactului pandemiei (post)COVID-19 pe populația romă]**
  - **Data:** 19/12/2022
  - **Locul:** online
  - **Responsabil ISPMN:** Toma Stefánia
  - **Număr participanți:** 8
  - **Coorganizatori:** CIES-ISCTE Lisabona (Portugalia)
  - **Descriere:** Luni, 19 decembrie 2022, a avut loc al 4-lea seminar DICE-Roma intitulat *Critical Perspectives on the Impacts of (Post) COVID-19 Pandemic on Roma [Perspective critice asupra impactului pandemiei (post)COVID-19 pe populația romă]*. Evenimentul a marcat totodată și Ziua Minorităților Naționale din România. În cadrul atelierului cercetători internaționali și-au prezentat lucrările care au discutat diferite aspecte legate de impactul pandemiei COVID-19 pe familiile de romi din Europa. Astfel, s-au discutat aspecte legate de schimbările intervenite în

sistemul educațional în Ungaria și Portugalia, au fost prezentate date empirice rezultate din cercetări etnografice din perioada pandemiei în Bulgaria, sau efectul pandemiei pe viața migranților romi din România în Spania, despre situația comunităților de romi din țările non-UE (ex. Albania, Montenegro, Moldova, etc), despre flexibilitatea pereților căminelor pe perioada pandemiei în zone rurale, dar și reflecții asupra rapoartelor produse de diferite organizații și ONG-uri din primele luni ale pandemiei. Evenimentul a fost organizat în parteneriat cu ISCTE-CIES Portugalia și DICE-ROMA/ISPMN.

Titlul proiectului: *Migrație, mobilitate și efectul acestora în comunitățile locale*

Anul: 2017

Coordonatori proiect: Toma Stefánia, Fosztó László

Tema proiectului: Proiectul Migrație, mobilitate și efectul acestora în comunitățile locale abordează modul în care mobilitatea spațială și socială se intersectează, respectiv modul în care migrația și mobilitatea pot fi încadrate în contextele economice, sociale și politice mai largi, care definesc viața socială a unor comunități. În ultimele două decenii condițiile și contextul migrației au fost favorabile, în sensul că a devenit din ce în ce mai accesibilă pentru o populație cât mai numeroasă. Rezultatele cercetărilor noastre anterioare (MIGROM) ne arată că migrația romilor nu poate fi abordată independent de fenomenul migrației populației majoritare din comunitățile respective, dar modul în care afectează viața și relațiile sociale locale poate fi diferit. În cadrul acestui proiect, analizăm procesele de dezvoltare în localități de origine concentrându-ne pe modul în care migrația transnațională implică și contribuie la mobilitatea socială, respectiv la dezvoltarea locală în comunitățile de origine.

Antecedentele proiectului: MIGROM (2013-2017) Scopul acestui proiect a fost de a continua proiectul internațional FP7 MIGROM în vederea aprofundării analizei de date. Astfel, o serie de activități au fost realizate pe parcursul anului 2018, 2019, și 2020, care au continuat și în 2021: cercetare de teren, analiza datelor statistice, elaborarea și publicarea unor articole în limba engleză în volume și reviste de specialitate, schimburi de experiență, prezentări și diverse activități de diseminare a rezultatelor în cadrul unor conferințe internaționale, universități de vară, seminarii DICE-ROMA etc. Din cauza pandemiei Covid-19 unele dintre activitățile menționate au fost regândite sau amânate. Au fost publicate mai multe articole, atât pentru publicul științific, cât și pentru cititori din alte domenii sau publicul larg. Mai multe seminarii și conferințe au fost organizate pe diferite platforme digitale. În 2021 s-a continuat culegerea de date utilizând metodologii specifice digitalizării terenului etnografic, în cazul în care nu au fost posibile deplasările pe teren, iar în 2022 s-au reluat cercetările de teren, totodată s-a dezvoltat și cadrul teoretic și empiric al demersului de cercetare, dat fiind rolul și importanța schimbărilor sociale cauzate de pandemia COVID-19.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **”Transforming rurality: Returnees, Remittances and ethnicity in rural Romania” [Ruralul în transformare: migrația de revenire, remiterile și etnicitatea în spațiul rural din România]**
Descriere: În perioada 15-17 iunie 2022, Universitatea Harokopio din Athena și Societatea Europeană pentru Sociologie rurală au organizat o conferință internațională cu titlul: „*Inequalities, mobilities and justice in rural areas*” [*Inegalități, mobilități și justiție în spații rurale*]. Scopul evenimentului a fost acela de a discuta despre provocările recente cu care se confruntă populația rurală în toată lumea. Cercetătorii invitați au tratat această temă din mai multe perspective: inegalități sociale, mobilitate, justiție spațială, diversitate. Relevanța discuțiilor a fost accentuată prin prisma perspectivelor politicilor publice. Stefánia Toma și László Fosztó (cercetători ISPMN) au susținut o prezentare cu titlul „*Transforming rurality: Returnees, Remittances and ethnicity in rural Romania*” [*Ruralul în transformare: migrația de revenire, remiterile și etnicitatea în spațiul rural din România*].
  - **Al XVIII-lea Congres a Asociației Sociologilor din Polonia: Society of the Future: Recompositions (Societatea viitorului: Recompoziții)**
Descriere: În perioada 13-18 septembrie 2022, Stefánia Toma (cercetător ISPMN) a participat la al XVIII-lea Congres al Asociației Sociologilor din Polonia, intitulat *Society of the Future: Recompositions (Societatea viitorului: Recompoziții)*. Conferința a fost organizată de Societatea Sociologică Poloneză, în colaborare cu Universitatea din Varșovia și Universitatea Științelor Naturii din Varșovia. Congresul a fost deschis de prezentările plenare a Manuelei Boatcă (Universitatea din Freiburg, Germania) și Hartmut Rosa (Universitatea Friedrich Schiller, Jena). Stefánia Toma a prezentat lucrarea intitulată „*Re-writing Rurality – How Returnee International Migrants Reshape Rural Areas in Romania*” (*Redefinind ruralitatea – cum schimbă ruralul românesc migrația de întoarcere*) în cadrul secțiunii „*Development as Movement: Towards a Sustainable Society?*” (*Dezvoltare ca mișcare: către o societate sustenabilă*). Prezentarea s-a centrat pe modul în care diferitele tipuri de mobilități (de lungă durată sau circulară) schimbă structurile sociale locale în comunități multietnice. Secțiunea a fost organizată de Krzysztof Gorlach (Universitatea Jagiellonă, Cracovia), Jan Douwe van der Ploeg (Universitatea Wageningen), Grzegorz Forys (Universitatea Jagiellonă, Cracovia) și Patrick H. Mooney (Universitatea Kentucky, SUA) cu scopul de a discuta despre noile cercetări empirice în lumina abordărilor teoretice care discută diferitele tipuri de dezvoltare locală (neo-endogenic sau participatoriu etc.) și modul în care aceste procese sociale contribuie la menținerea diversității (culturale, etnice, economice și biologice). Pagina Congresului: <https://zjazdpts.pl/>

- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Lansare de carte: *Simmel and Beyond. The Contemporary Relevance of Simmel's Thought* [După *Simmel. Relevanța contemporană a gândirii lui Simmel*]**
    - **Data:** 03/06/2022
    - **Locul:** online
    - **Responsabil ISPMN:** Toma Stefánia
    - **Număr participanți:** 25
    - **Coorganizatori:** Pedro Caetano, Manuela Mendes
    - **Descriere:** Vineri, 3 iunie 2022, a fost lansat volumul *Simmel and Beyond. The Contemporary Relevance of Simmel's Thought* [După *Simmel. Relevanța contemporană a gândirii lui Simmel*], editat de Pedro Caetano (cercetător în cadrul Centrului Interdisciplinar de Științe Sociale al Universității Lisabona) și Maria Manuela Mendes (profesor la Institutul de Științe Sociale și Politice și cercetător la Centrul de Cercetări și Studii Sociologice al ISCTE, Lisabona). Volumul a apărut la editura Routledge în cadrul Seriei *Teorii Sociale Clasice și Contemporane*. Volumul este o colecție de studii empirice care au utilizat categoriile lui Georg Simmel în explorarea proceselor sociale contemporane încercând să aducă la lumină noi trenduri care sunt caracteristice modernității globale. Volumul are câteva capitole care explorează societățile multiculturale, relațiile interetnice, respectiv, incluziunea și excluziunea romilor. Volumul a fost prezentat de către Profesorul Thomas Kemple (Universitatea British Columbia, Canada). Pe lângă editorii volumului, au luat cuvântul și unii dintre autori. Stefánia Toma (cercetător ISPMN) și-a prezentat contribuția intitulată *Real Bridges and Mental Borders in an Ethnically Mixed Transylvanian community* [Poduri reale și granițe mentale într-o comunitate mixtă din punct de vedere etnic]. Articolul semnat de Stefánia Toma (cercetător ISPMN) abordează tematica diferențelor etnice prin prisma granițelor care pot fi fizice și mentale, respective practicile sociale prin care aceste granițe sau linii de demarcație sunt contestate și/sau depășite și ignorate, transformând ”Străinul” în ceva familiar.
 Conținutul volumului poate fi consultat pe pagina:
<https://www.routledge.com/Simmel-and-Beyond-The-Contemporary-Relevance-of-Simmels-Thought/Caetano-Mendes/p/book/9781032000916>
 Volumul a fost prezentat și în data de 14 iulie 2022 în cadrul Conferinței Internaționale KISMIF, organizat la Porto. Volumul a fost prezentat de Paula Guerra în prezența editorilor.
www.kismifconference.com
- Cercetare de teren:
  - **Descriere:** Stefánia Toma și László Fosztó au participat la conferința internațională „*Tradiție și solidaritate în țările Visegrád în momentul*

pandemiei”. Conferința a fost organizată sub egida V4 Net, Rețeaua Antropologilor din Visegrád (https://www.eth.mpg.de/4638135/Visegrad_Network), și a fost găzduită de Institutul de Antropologie Socială, Facultatea de Științe Sociale și Economice, Universitatea Comenius, din Bratislava împreună cu Institutul pentru Studii asupra Minorităților, Centrul pentru Științe Sociale din Budapesta. Evenimentul a fost susținut de Institutul Max Planck pentru Antropologie Socială, din Halle, Germania. Cercetătorii ISPMN au prezentat o prelegere cu titlul: *Renaștere rurală după COVID19? Migrația de întoarcere, remiteri sociale, și reconfigurarea diversității culturale în zonele rurale din Europa de Est.*

- **Descriere:** În perioada 27 iulie și 03 august cercetătorii ISPMN Stefánia Toma și László Fosztó au efectuat o cercetare de teren în cadrul proiectului Migrația și efectele migrației în comunitățile locale. Una dintre temele centrale ale proiectului este modul în care schimbările sociale care rezultă din procesul de migrație ale localnicilor este perceput de către localnici. Aceste schimbări pot fi vizibile, de exemplu construirea unor case noi sau îmbunătățirea celor vechi, dar pot fi rezultatul unor practici sociale (sau skills) învățate în perioada deplasării în străinătate, dar care ulterior tot se traduc în schimbări vizibile. În cadrul acestei deplasări s-au realizat interviuri cu reprezentanții administrației publice, respectiv cu localnici care au petrecut o perioadă mai lungă (câțiva ani) în străinătate și după care s-au reîntors în localitatea de origine, respectiv cu membrii gospodăriei care au rămas acasă. Alegând diferite tipuri de localități rurale vom avea posibilitatea de a oferi o imagine comparativă asupra modului în care migrația și migrația de întoarcere structurează societatea locală.
- **Descriere:** În perioada 13-18 septembrie 2022, Stefánia Toma (cercetător ISPMN) a participat la al XVIII-lea Congres a Asociației Sociologilor din Polonia, intitulat *Society of the Future: Recompositions (Societatea viitorului: Recompoziții)*. Conferința a fost organizată de Societatea Sociologică Poloneză, în colaborare cu Universitatea din Varșovia și Universitatea Științelor Naturii din Varșovia. Congresul a fost deschis de prezentările plenare a Manuelei Boatcă (Universitatea din Freiburg, Germania) și Hartmut Rosa (Universitatea Friedrich Schiller, Jena). Stefánia Toma a prezentat lucrarea intitulată *”Re-writing Rurality – How Returnee International Migrants Reshape Rural Areas in Romania” (Redefinind ruralitatea – cum schimbă ruralul românesc migrația de întoarcere)* în cadrul secțiunii *”Development as Movement: Towards a Sustainable Society?” (Dezvoltare ca mișcare: către o societate sustenabilă)*. Prezentarea s-a centrat pe modul în care diferitele tipuri de mobilități (lungă durată sau circulară) schimbă structurile sociale locale în comunități multietnice. Secțiunea a fost organizată de Krzysztof Góral (Universitatea Jagiellonian, Cracovia), Jan Douwe van der Ploeg (Universitatea Wageningen), Grzegorz Forys (Universitatea Jagiellonian, Cracovia) și Patrick H. Mooney (Universitatea Kentucky, SUA) cu scopul de a discuta despre noile cercetări empirice în lumina abordărilor teoretice

care discută diferitele tipuri de dezvoltare locală (neo-endogenic sau participatoriu etc) și modul în care aceste procese sociale contribuie la menținerea diversității (culturale, etnice, economice și biologice). Pagina Congresului: <https://zjazdpts.pl/>

- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Diseminare / pr / participări târg de carte
  - **Data:** 30/06/2022
  - **Descriere:** Elaborare articol în coautorat cu Remus Gabriel Anghel și Lucian Veșalon, intitulat "Romania's Agricultural Workers. Interconnected Modes of Food Production, Labour Mobility and Social Inequality" [Muncitorii agricoli români. Moduri interconectate de producție alimentară, mobilitatea forței de muncă și inegalitate socială]. Va apare într-un număr special al International Migration.

Titlul proiectului: *A support tool model for decision making to reduce the health risk associated with the uncontrolled water and food sources in rural Roma communities in Transylvania (Un model de instrument de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscurilor de sănătate asociate surselor de apă și alimente necontrolate în comunități rome din mediul rural din Transilvania)*

Perioada: 01/10/2020 - 31/08/2023

Coordonator proiect: Kozák Gyula

Instituții partenere: Institutul de Chimie UBB (România), Norwegian University of Life Sciences (Norvegia), UMF Cluj (România), INSP Cluj (România)

Tema proiectului: Obiectivul general al proiectului este crearea unui model de suport care poate fi utilizat de autoritățile locale și instituțiile publice pentru întărirea capacității acestora în evaluarea și managementul riscului în sensul reducerii riscurilor de sănătate asociate cu sursele de apă și alimente necontrolate în comunitățile de romi din mediul rural din Transilvania. Modelul poate fi aplicat și în alte comunități rurale și în concordanță cu Strategia Națională de Integrare a Romilor. Proiectul este unul interdisciplinar, care include specialiști în chimie analitică, biologie, sănătate publică, gastroenterologie, epidemiologie, informatică, statistică, rezultatele așteptate fiind un pas înainte important pentru reducerea inegalităților privind sănătatea între comunitățile de romi și non-romi, oferind totodată autorităților publice un instrument-model de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscului de sănătate asociat dietei în comunitățile rome rurale, instrument care poate fi inclus și în strategia națională de integrare a romilor.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de cercetare. Ancheta sociologică RHR**
Descriere: Raportul prezintă cele mai importante date obținute din ancheta sociologică desfășurată în cadrul proiectului în 25 de comunități compacte de romi din Transilvania rurală. Intenția care stă la baza proiectării și derulării anchetei de față a fost descrierea comunităților vizate pentru a oferi date relevante pentru schițarea relației dintre consumul de apă și alimente, pe de o parte și riscul de sănătate la care sunt

expuse persoanele din comunitate și comunitatea ca întreg din cauza consumului de apă și alimente necontrolate, pe de altă parte. După o scurtă introducere, raportul prezintă metoda aplicată în selectarea comunităților, în culegerea datelor, modul de elaborare a chestionarului precum și principalele date obținute din aplicarea chestionarului pe teren.

- Cercetare de teren:
  - **Descriere:** În data de 9 și 10 iunie 2022, Gyula Kozák, cercetător ISPMN a participat la deplasarea echipei de cercetare RHR în comunitățile de romi din cinci sate din județul Harghita și Mureș. Cele cinci sate vizitate sunt: Avrămești, Atid, Zetea din Harghita și Șaeș și Saschiz din județul Mureș. Scopul deplasării a fost colectarea de date și probe de apă și sol din comunitățile respective. Activitatea face parte din proiectul internațional *Un model de instrument de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscurilor de sănătate asociate surselor de apă și alimente necontrolate în comunități rome din mediul rural din Transilvania* în care ISPMN este partener.
- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Ședință de lucru
  - **Data:** 19/04/2022
  - **Descriere:** Marți, 19 aprilie, Gyula Kozák, cercetător ISPMN, a participat la întâlnirea de lucru semestrială organizată în cadrul proiectului internațional “*Un instrument-model de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscului de sănătate asociat cu sursele necontrolate de apă și alimente din comunitățile rome din Transilvania rurală.*” La întâlnire au participat reprezentanți ai institutelor din consorțiul de proiect: UBB Cluj, ISPMN Cluj, INSP Cluj, UMF Cluj. Scopul întâlnirii a fost evaluarea stadiului actual de implementare a proiectului și planificarea activităților din perioada următoare. Punctul cel mai important pe ordinea de zi a întâlnirii a fost organizarea deplasărilor pe teren pentru colectarea datelor și mostrelor suplimentare aferente etapei actuale a proiectului. Mai multe informații despre proiect la adresa: <https://romahealthrisk.com/ro/>.

Titlul proiectului: *MIGROMDEVPOL - Migration of Roma and indicators for local development policies [Migrația romilor și indicatori pentru politici de dezvoltare locală]*

Anul: 2019

Coordonator proiect: Toma Stefánia

Tema proiectului: Proiectul se focusează pe îmbunătățirea și dezvoltarea unor instrumente și metode de cercetare (din domeniul antropologiei și sociologiei) cu scopul de a contribui la înțelegerea mai aprofundată a situației grupurilor vulnerabile și a politicilor publice conexe. Unul dintre scopurile specifice ale acestui proiect este de a investiga prin metode mixte de cercetare efectul local al migrației populației de romi și de a identifica indicatori relevanți, care ulterior pot fi utilizate în dezvoltarea unor politici de dezvoltare locală și/sau strategii de incluziune socială. O altă direcție de analiză se concentrează pe politicile publice, sociale și de incluziune ale comunităților de romi

marginalizate, de exemplu analiza programului de mediatori sanitari romi și a mediatorilor școlari și profesori de limba romani. Astfel, proiectul este în concordanță cu cele mai recente priorități formulate de către Comisia Europeană privind importanța întăririi capacităților locale în vederea dezvoltării, implementării și monitorizării strategiilor locale care iau în considerare diversitatea contextelor locale. Mai mult, se recomandă îmbunătățirea metodelor de colectare a datelor dezagregate și utilizarea metodelor mixte de cercetare în vederea unei mai bune contextualizări a indicatorilor cantitativi. Primul schimb de experiență s-a desfășurat într-una dintre cele 19 centre de cercetare, membre al unui consorțiu mare în cadrul unui proiect HORIZON2020 coordonat de HIVA - Research Institute for Work and Society. În luna august 2019, Stefănia Toma (coordonator proiect) a fost numită membru supleant în Comitetul de management (MC Substitute) din România al rețelei COST CA16111 ETHMIGSURVEYDATA International Ethnic and Immigrant Minorities' Survey Data Network. Rețeaua are membri din 35 de țări, iar scopul ei este de a funcționa ca un centru (hub) de cercetări despre integrarea economică, socială și politică a minorităților etnice și a migranților. Scopul proiectului este de a integra, armoniza și optimiza instrumente și metode de cercetare pentru o mai bună înțelegere a incluziunii grupurilor vulnerabile din Europa, astfel această colaborare internațională contribuie la îmbunătățirea culegerii și analiza datelor, respectiv la dezvoltarea unor indicatori comuni la nivel European, dar, mai ales, la realizarea unor schimburi de experiență cu experți din domeniu. La începutul lunii iulie 2022, proiectul EthMigSurveydata - EMM Survey registry a primit un premiu din partea Ministerului Învățământului Superior și Științei din Franța. Proiectul a produs, ca unul dintre principalele sale rezultate, Registrul anchetelor asupra minorităților etnice și migrante (<https://ethmigsurveydatahub.eu/emmregistry/>), care este un instrument open access în regim FAIR. EMM Survey Registry a primit premiul „Open Science in Research Data” al Ministerului Francez al Învățământului Superior și Cercetării, în prima sa ediție, în cadrul categoriei „Crearea condițiilor pentru reutilizarea datelor”. Proiectul s-a încheiat anul acesta. Mai multe informații: <https://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/fr/prix-science-ouverte-des-donnees-de-la-recherche-86179> În luna octombrie 2022, Stefania Toma (cercetător ISPMN) și Iulia-Elena Hossu au devenit membri în programul *COST Action 21143 Transnational Family Dynamics in Europe (TraFaDay)*. Domeniul de interes a Stefaniei Toma vine în continuarea programului COST Action la care a contribuit (EthMigSurveyData) în anii anterior.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **Education policy and Roma children in Romania, IN: Done, E; Knowler H (2023) International Perspectives on Exclusionary Pressures in Education: How inclusion became exclusion. London Palgrave Macmillan**
Descriere: Elaborare capitol intitulat *”Education policy and Roma children in Romania”* [Politici educaționale și copiii romi din România] pentru volumul editat de Done și Knowler *”International Perspectives on Exclusionary Pressures in Education: How inclusion became exclusion”* [Perspective internaționale pe exclusiunea din educație: cum devine

incluziunea excluziune]. Volumul va fi publicat de editura Palgrave Macmillan, London în 2023

- **Premiu acordat proiectului EthMigSurveydata**
Descriere: La începutul lunii iulie 2022, proiectul EthMigSurveydata - EMM Survey registry a primit un premiu din partea Ministerului Învățământului Superior și Științei din Franța. Proiectul a produs, ca unul dintre principalele sale rezultate, Registrul anchetelor asupra minorităților etnice și migrante (<https://ethmigsurveydatahub.eu/emmregistry/>), care este un instrument open access în regim FAIR. EMM Survey Registry a primit premiul „Open Science in Research Data” al Ministerului Francez al Învățământului Superior și Cercetării, în prima sa ediție, în cadrul categoriei „Crearea condițiilor pentru reutilizarea datelor”. Stefănia Toma (cercetător ISPMN) a fost numită membru supleant în Comitetul de management (MC Substitute) din România al rețelei COST CA16111 ETHMIGSURVEYDATA International Ethnic and Immigrant Minorities' Survey Data Network în anul 2019. Rețeaua are membri din 35 de țări, iar scopul a fost de a funcționa ca un centru (hub) de cercetări despre integrarea economică, socială și politică a minorităților etnice și a migranților. Scopul proiectului a fost de a integra, armoniza și optimiza instrumente și metode de cercetare pentru o mai bună înțelegere a incluziunii grupurilor vulnerabile din Europa, astfel că această colaborare internațională să contribuie la îmbunătățirea culegerii și analiza datelor, respectiv la dezvoltarea unor indicatori comuni la nivel european, dar, mai ales, la realizarea unor schimburi de experiență cu experți din domeniu. Proiectul s-a încheiat anul acesta.
Mai multe informații:
<https://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/fr/prix-science-ouverte-des-donnees-de-la-recherche-86179>
- **Conferința internațională ”Environmental Inequality in Europe and Beyond: Current Data and Results” (Inegalități de mediu în Europa și în lume: date noi și rezultate)**
Descriere: În perioada 22-23 septembrie 2022, Stefănia Toma (cercetător ISPMN) a participat la conferința internațională organizată de Facultatea de Științe Sociale a Universității Tehnice din Kaiserslautern, Germania, intitulată ”*Environmental Inequality in Europe and Beyond: Current Data and Results*” (*Inegalități de mediu în Europa și în lume: date noi și rezultate*). Prezentarea plenară a fost susținută de Paul Mohai (Universitatea din Michigan). Stefănia Toma a susținut prezentarea intitulată ”*Do you see where we live? Patterns of Inequalities in Access to Services and facilities in Romania*” în care a prezentat rezultatele unor anchete instituționale (SocioRoMap, MigRom, RomaHealthRisk) pentru a contextualiza rezultatele unor cercetări calitative în diferite comunități de romi.
- **Health and environmental inequalities among the Romanian Roma migrants [Sănătate și inegalitate de mediu în rândul migranților romi din România]**

Descriere: În luna octombrie 2022, Stefania Toma (cercetător ISPMN) a devenit membru în programul COST Action 21143 Transnational Family Dynamics in Europe (TraFaDay). Domeniul ei de interes vine în continuarea programului COST Action la care a participat (EthMigSurveyData). În acest proiect, se va continua identificarea bazelor de date și a cercetărilor calitative care s-au realizat în diferite comunități de romi sau în rândul populației vulnerabile. De asemenea, vor fi analizate datele la care avem acces. Importanța acestui demers stă în faptul că există tendința ca din abordările cercetărilor să lipsească perspectiva intersecțională, care ar ajuta la înțelegerea mai bună a barierelor în accesul la diferite servicii de sănătate a persoanelor vulnerabile. Aplicând o analiză multidimensională, intersecțională asupra datelor deja existente, putem contribui la identificarea unor lipsuri în politicile publice și/sau sociale privind accesul la servicii de sănătate, respectiv la efectul inegalităților de mediu pe sănătatea populației vulnerabile.

- Cercetare de teren:
  - **Descriere:** În perioada 22-23 septembrie 2022, Stefania Toma (cercetător ISPMN) a participat la conferința internațională organizată de Facultatea de Științe Sociale a Universității Tehnice din Kaiserslautern, Germania, intitulată *”Environmental Inequality in Europe and Beyond: Current Data and Results”* (*Inegalități de mediu în Europa și în lume: date noi și rezultate*). Prezentarea plinară a fost susținută de Paul Mohai (Universitatea din Michigan). Stefania Toma a susținut prezentarea intitulată *”Do you see where we live? Patterns of Inequalities in Access to Services and facilities in Romania”* în care a prezentat rezultatele unor anchete instituționale (SocioRoMap, MigRom, RomaHealthRisk) pentru a contextualiza rezultatele unor cercetări calitative în diferite comunități de romi.
  - **Descriere:** Marți, 15 martie 2022, Remus Anghel împreună cu Lucian Vesalon și Toma Stefania au prezentat articolul *„Romania’s Agricultural Workers. Regimes of Food Production, European Mobility and Social Inequality”* [*Muncitorii agricoli din România. Regimuri de producere de mâncare, mobilitate europeană și inegalitate socială*]. Prezentarea discută fenomenul de migrație sezonieră în agricultură din diferite zone ale României și efectele pe care munca în agricultura vest-europeană le produce în diferite contexte din România. Atelierul a fost online. S-a intitulat *„Migrant workers in agriculture, sustainability and justice in UK and Europe”* [*Muncitori migranți în agricultură. Sustenabilitate și justiție în Marea Britanie și Europa*], organizat de către Universitatea din Leeds și Universitatea Cornell.

Titlul proiectului: *Making Alternative Ethical and Ethical Rationalities Knowable. Deservingness and Social Closure [Dezvăluirea raționalităților etice și etnice alternative. Merituzitate și închidere socială]*

Anul: 2022

Perioada: 17/01/2022 - 29/12/2023

Coordonator proiect: Toma Stefánia

Cercetător extern participant în proiect: Maria Manuela Mendes (CIES-IUL)

Instituții partenere:

Tema proiectului: În acest proiect eforturile vor fi canalizate spre înțelegerea cum anumite culturi pot genera cunoaștere și astfel sunt capabile să reconstruiască și/sau să redefinească lumea socială din propria perspectivă etică și etnică. Abordările vor porni de la teoriile lui Max Weber, aducând laolaltă puncte de vedere teoretice și date empirice din diferite regiuni și societăți, reflectând asupra raționalităților etice alternative, care pot să înglobeze relevanța ecologică, cosmopolitană etc. Dintr-o altă perspectivă, o temă abordată va fi conceptul de deservingness și închiderii sociale în context multietnic.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Beyond Weber – Social Change between Disenchantment and Rationalisation Processes in Plural Communities**
Descriere: În data de 4 octombrie 2022 revista Intersections. East European Journal of Society and Politics (IEEJSP) a lansat apelul de contribuții pentru un volum special cu titlul *Beyond Weber – Social Change between Disenchantment and Rationalisation Processes in Plural Communities*. Acest volum este editat de Stefánia Toma (cercetător ISPMN), Maria Manuela Mendes (Instituto Superior de Ciências Sociais e Políticas, Universitatea din Lisabona) Pedro Jorge Caetano (CICS.NOVA) și Thomas Kemple (University of British Columbia). Editorii invită contribuții empirice și teoretice din mai multe perspective teoretice și metodologice care să reflecte modul în care raționalități etice alternative apare în contemporanitatea noastră, dar și despre modul în care înțelesurile culturale pot fi abordate prin lentilele lui Max Weber. Data limită pentru a trimite abstracturile este 10 noiembrie 2022 direct la editori. Mai multe informații despre acest apel:
<https://intersections.tk.mta.hu/index.php/intersections/announcement/view/37>
- Cercetare de teren:
  - **Descriere:** În perioada ianuarie - iunie 2022 au fost contactați cercetătorii și autorii potențiali care să participe la elaborare, și a fost pregătit materialul pentru aplicare. Revista identificată pentru a publica rezultatele a acceptat propunerea, iar apelul a fost lansat.

Titlul proiectului: *Critical Perspectives on the Impacts of (post) Covid-19 Pandemic on Roma [Perspective critice asupra efectelor pandemiei COVID-19 în comunitățile de romi]*

Anul: 2022

Perioada: 04/04/2022 - 29/12/2023

Coordonator proiect: Toma Stefánia

Cercetător extern participant în proiect: Maria Manuela Mendes (CIES-IUL)

Tema proiectului: Pandemia COVID-19 a avut și încă are efecte sociale, politice și economice la nivel global. Pandemia și efectele ei au înrăutățit și mai mult situația celor

marginali și săraci, printre care refugiați, migranți, sau chiar membrii ai unor minorități etnice, ca și romii. Una dintre efectele vizibile chiar din primele relatări a fost că segregarea și discriminarea, excluziunea a crescut, inegalitățile sociale au devenit mai accentuate.

Proiectul are ca scop să ofere o perspectivă critică și o privire mai complexă asupra efectelor pandemiei în viața comunităților de romi marginalizate. Vom investiga posibilitățile de acces la diferite servicii sociale și de sănătate, modurile în care drepturile civile și umane au fost respectate sau nu, accesul la instrumente digitale pentru a avea acces nelimitat la educație, și alte teme.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Critical Perspectives on the Impacts of (Post) Covid-19 Pandemic on Roma**
Descriere: În luna septembrie a fost lansat anunțul pentru contribuții internaționale pentru un volum editat de Manuela Mendes (ISTE-IUL, Portugalia) și Stefania Toma (cercetător ISPMN). Tematica centrală a volumului este situația minorității rome în diferite țări în contextul pandemiei COVID-19.
- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Seminar Critical Perspectives on the Impacts of (Post) COVID-19 Pandemic on Roma [Perspective critice asupra impactului pandemiei (post)COVID-19 pe populația romă]**
    - **Data:** 19/12/2022
    - **Locul:** online
    - **Responsabil ISPMN:** Toma Stefánia
    - **Număr participanți:** 8
    - **Coorganizator:** CIES-IUL, CIES-ISCTE Lisabona (Portugalia)
    - **Descriere:** Luni, 19 decembrie 2022, a avut loc al 4-lea seminar DICE-Roma intitulat *Critical Perspectives on the Impacts of (Post) COVID-19 Pandemic on Roma [Perspective critice asupra impactului pandemiei (post)COVID-19 pe populația romă]*. Evenimentul a marcat totodată și Ziua Minorităților Naționale din România. În cadrul atelierului cercetători internaționali și-au prezentat lucrările care au discutat diferite aspecte legate de impactul pandemiei COVID-19 pe familiile de romi din Europa. Astfel, s-au discutat aspecte legate de schimbările intervenite în sistemul educațional în Ungaria și Portugalia, au fost prezentate date empirice rezultate din cercetări etnografice din perioada pandemiei în Bulgaria, sau efectul pandemiei pe viața migranților romi din România în Spania, despre situația comunităților de romi din țările non-UE (ex. Albania, Montenegro, Moldova etc), despre flexibilitatea pereților căminelor pe perioada pandemiei în zone rurale, dar și reflecții asupra rapoartelor produse de diferite organizații și ONG-uri din primele luni ale pandemiei.

Evenimentul a fost organizat în parteneriat cu ISCTE-CIES Portugalia și DICE-ROMA/ISPMN.

- Cercetare de teren:
  - **Descriere:** În perioada 17-18 octombrie 2022, Stefănia Toma (cercetător ISPMN) a participat la conferința internațională *Social Dynamics in the Post-Covid Age. Inequalities, Integration, Migration in Regional, Urban and Rural Context [Dinamici Sociale în era Post-Covid. Inegalități, Integrare și Migrație în context regional, urban și rural]*. Conferința a fost organizată de Centrul de Științe Sociale al Academiei de Științe din Ungaria, la Budapesta. Conferința a avut o serie de secțiuni pe teme diverse: Inegalități sociale și integrare, impactul pandemiei pe migrația europeană, dificultăți metodologice și sociale în cercetare, economie umană, locuri și spații în era post-Covid și inovații de regenerare în rural. Stefănia Toma (cercetător ISPMN) a susținut prezentarea cu titlul *Rural revival? International returnees' aspirations and well-being in Romania [Revitalizarea ruralului? Aspirațiile și bunăstarea migranților de revenire în România]* în cadrul secțiunii *From de-peasantisation to pathways of rural innovation and regeneration [De la de-țărănizare la moduri de inovare și regenerare în zone rurale]*.
- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Lecturare
  - **Perioada:** 10/11/2022
  - **Descriere:** Lectorare articol predat pentru volumul special Social Sciences.

Titlul proiectului: *ASN 2020 European Conference: Nationalism and Populism in Semi-Peripheries: Central and Eastern European Responses to Global Challenges [Conferința europeană ASN 2020: Naționalism și populism la semi-periferii: reacții ale Europei Centrale și de Est la provocările globale]*
Cluj-Napoca, România, 2-4 iulie 2020

Anul: 2019

Coordonator proiect: Kiss Tamás

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Anca Filipovici, Kormos Katalin

Tema proiectului: Instituțiile consacrate ale democrațiilor europene și occidentale sunt din ce în ce mai amenințate de atitudinile populiste și naționaliste, generate de efectele sociale corozive ale neoliberalismului economic și ale globalizării. Pe măsură ce optimismul privind dezvoltarea economică din anii '90 a dispărut, iar credința populară că regiunea se va alătura centrului s-a diminuat, țările din Europa Centrală și de Est se reconfigurează ca o semi-periferie în cadrul ordinii post-comuniste neo-liberale. Principalul obiectiv al conferinței se referă la interrelațiile dintre percepțiile, reprezentările și realitățile condiției semi-periferice, și naționalismul și populismul. Prezentările individuale și panel-urile se vor încadra în următoarele teme: * Naționalismul demografic, "panica" demografică și legătura lor cu procesele politice * Recensămintele și "regimurile de numărare" asociate cu identitățile etnice * Procesele migratorii și percepțiile migrației (atât în cadrul migrației, cât și în afara acesteia) * Regimurile politice ale minorităților și provocările actuale naționaliste și populiste *

Explicații pentru populismul naționalist, apariția și tipurile sale în Europa Centrală și de Est * Formele și tendințele naționalismului și construirea națiunii, inclusiv naționalismul transfrontalier * Mobilizarea minorităților * Utilizarea datelor în studiile de etnie și naționalism Conferința invită, de asemenea, lucrări și panel-uri dedicate unor întrebări ample privind construirea statului și naționalismul, etnia, frontierele, populațiile, identitatea națională și alte subiecte conexe, cu un accent special pe Europa Centrală și de Est, țările post-iugoslave, Rusia, republici post-sovietice, Turcia și Grecia. Sunt binevenite și investigații comparative și studii de caz realizate în alte părți ale lumii care oferă modele de analiză pentru zona geografică principală a conferinței. Așteptăm contribuții din domeniul istoriei, sociologiei, științelor politice, antropologiei, studiilor culturale, geografiei, economiei, dreptului și disciplinelor conexe, precum și studii interdisciplinare și multidisciplinare, bazate pe diverse metodologii. În 2019/2020 s-a realizat și actualizat site-ul conferinței ce include platforma online de aplicare și s-au evaluat aplicațiile depuse. Întrucât evenimentul s-a reprogramat, call-ul conferinței s-a relansat.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **Raport de activitate**
Descriere: Din cauza pandemiei de Covid-19 și a altor evenimente neprevăzute, conferința s-a amânat pentru anul 2023. Site-ul conferinței ASN a fost actualizat pentru a corespunde acestor modificări:
<https://asncluj2022.ro/>

Cap V. Participare la evenimente organizate de către alte instituții

1. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. naționale

Titlul: *Lansare de carte*

Organizator: Facultății de Istorie și Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai”

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Data: 31/03/2022

Participant: Gidó Attila

Descriere: Joi, 31 martie 2022, a fost lansat volumul VI al Anuarului Departamentului de Istorie în limba maghiară din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Evenimentul a avut loc în Aula „Ferdinand” a Institutului de Istorie al Facultății. Volumul cu titlul *Oktatás Erdélyben – az elmélettől a gyakorlatig, a középkortól a 20. századig [Educație în Transilvania – de la teorie la practică, de la Epoca Medievală până în secolul 20]* (ed. Lupescu Makó Mária, Editura Egyetemi Műhely, Cluj-Napoca, 2021) a fost prezentat de către Attila Gidó (cercetător ISPMN). Anuarul cuprinde 12 studii referitoare la istoria educației, respectiv alte articole științifice, recenzii de carte și rapoarte ale Departamentului.

La eveniment au participat 20 de persoane.

Titlul: *Etnologie, Antropologie, Studii culturale. Perspective interdisciplinare și pluridisciplinare*

Titlul prezentării: Antropologia vizuală în România postcomunistă – istorie și provocări - Iulia-Elena Hossu

Între oportunități politice și oscilații ideologice. Limba tătară din Dobrogea – Adriana Cupcea

Organizatori: Facultatea de Studii Europene (UBB), Institutul de Istorie ”George Barițiu”, Academia Română - Centrul de Studii Transilvane

Țara: România

Localitatea: online

Perioada: 05/05/2022 - 06/05/2022

Participant: Iulia-Elena Hossu, Adriana Cupcea

Descriere: În perioada 5-6 mai 2022, s-a desfășurat la Cluj conferința națională cu titlul *Etnologie, Antropologie, Studii culturale. Perspective interdisciplinare și pluridisciplinare*, conferința dedicată prof. univ. dr. Ion Cuceu. Aceasta a fost organizată sub egida Facultății de Studii Europene (UBB), Institutului de Istorie ”George Barițiu” și a Academiei Române - Centrul de Studii Transilvane. Vineri, 6 mai 2022, au avut prezentări în cadrul conferinței, Iulia-Elena Hossu și Adriana Cupcea (cercetători ISPMN). Iulia-Elena Hossu a prezentat prelegerea intitulată *Antropologia vizuală în România postcomunistă – istorie și provocări*. Adriana Cupcea a susținut prelegerea intitulată *Între oportunități politice și oscilații ideologice. Limba tătară din Dobrogea*. La

eveniment au participat membri ai catedrelor și institutelor de cercetare în domeniul etnologiei, antropologiei și a studiilor culturale din marile centre universitare românești.

Titlul: Conferință internațională „Familii fără frontiere în Ucraina și Moldova. Concluziile preliminare ale unei cercetări unice asupra familiilor transnaționale”

Titlul prezentării: Institutional perspectives on the phenomenon of children left behind by migration. Romanian and Moldovan public authorities and NGOs [Perspective instituționale privind fenomenul copiilor rămași acasă. Autorități publice și organizații nonguvernamentale din România și Republica Moldova] - Mara Birou și Iulia-Elena Hossu

Organizatori: Centrul pentru studiul familiilor transnaționale (Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj), Fundația Terre des hommes România (Tdh)

Țara: România

Localitatea: Online

Data: 07/06/2022

Participant: Iulia-Elena Hossu

Descriere: Marți, 7 iunie 2022, s-a desfășurat online conferința cu titlul „Familii fără frontiere în Ucraina și Moldova. Concluziile preliminare ale unei cercetări unice asupra familiilor transnaționale”. Conferința a fost organizată de Fundația Terre des hommes România.

În cadrul conferinței, Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) în calitate de membru al echipei de proiect „CASTLE – Copiii lăsați în urmă de migrația forței de muncă: sprijinirea familiilor transnaționale moldovenești și ucrainene în UE – ICMPD/2021/MPF-357-004” a avut o prezentare cu titlul *Institutional perspectives on the phenomenon of children left behind by migration. Romanian and Moldovan public authorities and NGOs [Perspective instituționale privind fenomenul copiilor rămași acasă. Autorități publice și organizații nonguvernamentale din România și Republica Moldova]*. Autoarele prezentării Mara Birou și Iulia-Elena Hossu au sintetizat în lucrarea lor rezultatele preliminare ale cercetării-acțiune *“Children Left Behind by Labour Migration - Supporting Moldovan and Ukrainian Transnational Families in the EU”*, centrate pe dimensiunea rolului pe care autoritățile publice îl joacă în administrarea situației copiilor rămași acasă ca urmare a migrației părinților.

Mai multe detalii despre eveniment se pot vedea aici: <https://childhub.org/ro/webinarii-protectia-copilului/conferinta-familii-fara-frontiere-ucraina-si-moldova-concluziile-preliminare-ale-unei-cercetari-unice-asupra-familiilor-transnationale> .

Titlul: Misiunea Bisericii Ortodoxe Române în comunitățile de romi astăzi

Titlul prezentării: Misiunea în comunitățile de romi din mediul urban versus din mediul ghettoizat

Organizator: Arhiepiscopia Iașilor-Sectorul de Misiune, statistică și prognoză pastorală-Departamentul Minorități

Țara: România

Localitatea: Mănăstirea Neamț

Perioada: 14/06/2022 - 16/06/2022

Descriere: În perioada 14-16 iunie 2022, Lăcătuș Crăciun-Ioan (cercetător ISPMN) a participat cu prezentarea „Misiunea în comunitățile de romi în mediul urban ghetoizat” la **simpozionul științific** cu tematica „Misiunea Bisericii în comunitățile de romi” organizat de Departamentul Minorități al Sectorului de Misiune, statistică și prognoză pastorală din cadrul Arhiepiscopiei Iașilor, organizat la Seminarul Teologic Ortodox „Veniamin Costachi” de la Mănăstirea Neamț (județul Neamț). La simpozion au participat preoți romi și neromi care lucrează cu comunități de romi din România, teologi romi, specialiști romi (istorici și lingviști), consilieri și inspectori de specialitate din cadrul Arhiepiscopiei Iașilor și cercetători, printre care cercetătorul Mirel Bănică de la Academia Română. Prezentările și dezbaterile științifice au avut un grad calitativ ridicat, cu o puternică ancorare în problematica religiei în comunitățile de romi contemporane. Cele două zile ale întrunirii au început cu liturghia ortodoxă bilingvă (română-romani), preoții folosind ectenii (enuțuri) și răspunsuri (din partea corului), atât în limba română, cât și în limba romani, evenimentul încadrându-se în proximitatea celebrării Zilei Limbii Romani. Mănăstirea Neamț are în istoria sa o puternică componență multilingvistică și multietnică prin misiunea desfășurată aici în secolul al XVIII-lea de către Sfântul Paisie Velicicovschi/Paisie de la Neamț, un călugăr originar din Ucraina, venerat în Biserica Ortodoxă Română, care a coordonat aici sute de călugări de diferite etnii prin folosirea limbilor materne în exprimarea cultică și în rugăciunile de la Mănăstirea Neamț.

Titlul: *2022 Society for Romanian Studies Conference - Conferința internațională a Societății pentru Studii Românești 2022*

Titlul prezentării:

- Remembering and Being. The Memories of Communist Life in a Turkish Muslim Roma Community in Dobruja (A-ți aduce aminte și a fi: memoriile vieții în comunism, într-o comunitate de romi turci musulmani din Dobrogea) – Adriana Cupcea
- Antropolog în pandemie. Provocări vechi și noi - Iulia Elena Hossu
- „I tried to prove: there is such a thing that a Gypsy with university degree” – investigating Roma/non-Roma ethno-racial borders in case of upwardly mobile Romanian Roma („Am încercat să demonstrez că există țigani cu facultate”. Investigarea granițelor etnice dintre romi și neromi în cazul mobilității educaționale a romilor din România) – Plainer Zsuzsa

Organizatori: Society for Romanian Studies (SRS) - Societatea pentru Studii Românești, Universitatea de Vest din Timișoara, PLURAL Forum for Interdisciplinary Studies, Muzeului Ororilor Comunismului, Muzeul Național de Artă Timișoara

Țara: România

Localitatea: Timișoara

Perioada: 15/06/2022 - 17/06/2022

Participanți: Remus Gabriel Anghel, Adriana Cupcea, Iulia-Elena Hossu și Plainer Zsuzsa (cercetători ISPMN).

Descriere: În perioada 15-17 iunie 2022, s-a desfășurat la Timișoara **conferința internațională SRS** (Society for Romanian Studies, Societatea pentru Studii Românești), ediția 2022, intitulată *Borders and Transfers (Granițe și transferuri)*.

Din partea ISPMN au participat la conferință: Remus Gabriel Anghel, Adriana Cupcea, Iulia Elena Hossu și Plainer Zsuzsa (cercetători ISPMN). Remus Gabriel Anghel

(cercetător ISPMN) a participat la panelul de carte intitulat „*Filogermanism fără germani. România în căutarea europenității*”. În cadrul evenimentului s-a discutat volumul cu același nume al lui Cristian Cercel, volum care a apărut la Editura Polirom. Adriana Cupcea a susținut prezentarea cu titlul *Remembering and Being. The Memories of Communist Life in a Turkish Muslim Roma Community in Dobruja (A-ți aduce aminte și a fi: memoriile vieții în comunism, într-o comunitate de romi turci musulmani din Dobrogea)*. Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) a participat în cadrul panelului cu titlul „*Challenging the Imagined Cultural Frontiers – The Ethnographic Method in Recent Field researches*” cu prezentarea intitulată „*Antropolog în pandemie. Provocări vechi și noi*”. Lucrarea a prezentat principalele dileme cu care antropologii s-au confruntat în 2020-2022, perioadă de cercetare desfășurată preponderent în mediul virtual. În același timp, prezentarea a încercat să creioneze câteva dintre răspunsurile găsite acestor dileme, cu o centrare specială pe autoetnografie. Plainer Zsuzsa a participat la masa rotundă cu titlul: „*Roma Voices in History, Roma Writings, and Roma Portraits in History*” (*Voci rome în istorie, scrieri și portrete rome în istorie*), organizată de Raluca Bianca Roman, Universitatea din Belfast. Cercetătoarea a susținut și o prezentare cu titlul „*I tried to prove: there is such a thing that a Gypsy with university degree*” – *investigating Roma/non-Roma ethno-racial borders in case of upwardly mobile Romanian Roma („Am încercat să demonstrez că există țigani cu facultate”*). *Investigarea granițelor etnice dintre romi și neromi în cazul mobilității educaționale a romilor din România*). Prezentarea este unul dintre rezultatele proiectului ISPMN intitulat Succesul educațional în rândul romilor din România. În aceeași zi, Plainer Zsuzsa a participat ca invitat la masa rotundă intitulată „*Peripheral housing, social marginalization, and uneven territorial development: The socioeconomic practices of Romanian Roma in the context of changing industrial relations*” (*Locuire periferică, marginalizare socială și creșterea teritorială inegală. Practicile socio-economice ale romilor din România în contextul relațiilor industriale schimbătoare*), împreună cu Mara Mărginean, Academia Română Filiala Cluj, Cristina Stoica, Western University, Canada, Liviu Chelcea, Universitatea din București, Raluca Bianca Roman, Universitatea Belfast, Alexandru Burlacu, Universitatea Babeș-Bolyai.

Mai multe detalii despre eveniment pot fi accesate pe pagina conferinței, aici: <https://society4romanianstudies.org/2022-conference/> .

Titlul: Conferința anuală a rețelei de studii media NECS

Titlul prezentării: “Watching TV” as Social Practice. How Hungarian Popular Television Mediated Inter-ethnic Relations in a Romanian Town during the Ceaușescu Regime („A se uita la televizor” ca practică socială. Cum a modelat Televiziunea Maghiară de Stat relațiile interetnice în Oradea în sistemul Ceaușescu)

Organizator: European Network for Cinema and Media Studies (NECS)

Țara: România

Localitatea: București

Perioada: 23/06/2022 - 26/06/2022

Participant: Plainer Zsuzsa

Descriere: În perioada 23-26 iunie 2022, Plainer Zsuzsa (cercetător ISPMN) a participat la **conferința internațională NECS** (*European Network for Cinema and Media Studies, Rețeaua Europeană de studii media*), ediția 2022, ce s-a desfășurat la București. La

conferință, cercetătoarea a susținut o **prezentare** cu titlul: *“Watching TV” as Social Practice. How Hungarian Popular Television Mediated Inter-ethnic Relations in a Romanian Town during the Ceaușescu Regime („A se uita la televizor” ca practică socială. Cum a modelat Televiziunea Maghiară de Stat relațiile interetnice în Oradea în sistemul Ceaușescu).*

Titlul: *Cercetare de teren în zona Făgăraș*

Cercetarea de teren se va realiza pe tematica migrației de întoarcere, implicării în agricultură și etnicitate

Organizator: ISPMN

Țara: România

Localitatea: Făgăraș

Perioada: 26/06/2022-06/07/2022

Participant: Anghel Remus

Descriere: În perioada 26 iunie-6 iulie 2022, Remus Gabriel Anghel (cercetător ISPMN) a participat la o cercetare de teren în zona Făgăraș, care s-a concentrat asupra practicilor de migrație de întoarcere, a practicilor de migrație temporară în agricultură și a proceselor sociale de memorizare a proceselor migratorii din zonă către America, la începutul secolului 20, și către alte destinații europene în perioada recentă. De asemenea, cercetarea a analizat modul în care diferite minorități sunt angrenate în migrație și memorizare a migrației.

Titlul: *Cercetare de teren*

Organizator: ISPMN

Țara: România

Localitatea: Cleja, Sohodor, Gâșteni, Valea-Seacă, Galbeni

Perioada: 01/07/2022 - 08/07/2022

Participant: Peti Lehel

Descriere: Peti Lehel (cercetător ISPMN) în perioada 1-8 iulie 2022 a desfășurat o cercetare de teren în microregiunea județului Bacău în satele Sohodor, Valea Seacă, Cleja, Răcăciuni, Galbeni, Gâșteni. Pe parcursul cercetării a colectat material etnografic despre migrația forței de muncă și rolul capitalului religios (convertire la religia penticostală, noile rețele religioase) în cadrul acestui fenomen.

Titlul: *Cercetare de teren*

Titlul prezentării: Cercetare de teren

Organizator: ISPMN

Țara: România

Perioada: 25/07/2022 - 03/08/2022

Participanți: Toma Stefánia, Fosztó László

Descriere: În perioada 27 iulie și 03 august cercetătorii ISPMN Toma Stefánia și Fosztó László au efectuat o cercetare de teren în cadrul proiectului *Migrația și efectele migrației în comunitățile locale*. Una dintre temele centrale ale proiectului este modul în care schimbările sociale care rezultă din procesul de migrație ale localnicilor este perceput de către localnici. Aceste schimbări pot fi vizibile, de exemplu construirea unor case noi sau îmbunătățirea celor vechi, dar pot fi rezultatul unor practici sociale (sau skills) învățate în

perioada deplasării în străinătate, dar care ulterior tot se traduc în schimbări vizibile. În cadrul acestei deplasări s-au realizat interviuri cu reprezentanții administrației publice, respectiv cu localnici care au petrecut o perioadă mai lungă (câțiva ani) în străinătate și după care s-au reîntors în localitatea de origine, respectiv cu membrii gospodăriei care au rămas acasă. Alegând diferite tipuri de localități rurale vom avea posibilitatea de a oferi o imagine comparativă asupra modului în care migrația și migrația de întorcere structurează societatea locală.

Titlul: *Noaptea Cercetătorilor: Atelier despre cultura și limba romilor*

Organizator: Universitatea Lucian Blaga

Țara: România

Localitatea: Sibiu

Data: 30/09/2022

Participant: Lăcătuș Crăciun Ioan

Descriere: **Vineri, 30 septembrie 2022**, Lăcătuș Crăciun Ioan (cercetător ISPMN) a participat la invitația Universității Lucian Blaga din Sibiu la „Noaptea Cercetătorilor” în cadrul „**Atelierului despre Cultura și Limba Romilor**”. Evenimentul a avut loc în foaierul Bibliotecii ASTRA, între orele 16:00 și 22:00. Cercetătorul ISPMN Lăcătuș Crăciun-Ioan a contribuit la atelier cu materiale și publicații relevante pentru tematica acestuia. Pentru pregătirea evenimentului în perioada 14 septembrie - 29 septembrie 2022 Lăcătuș Crăciun-Ioan a oferit **consultanță științifică** în cadrul a trei sesiuni de întâlniri de lucru (via zoom) cu organizatorii atelierului. Anual, cercetători, exploratori și inventatori își dau întâlnire la manifestări de știință pentru publicul larg: experimente, conferințe și concursuri cu premii. Celor mici, le sunt destinate zone cu jocuri pentru stimularea creativității și gândirii critice, cât și pentru binedispunere. Pentru cei mai mari, sunt organizate dezbateri și conferințe pe teme actuale de interes în cercetare.

Linkuri reacții presă:

<https://opiniadesibiu.ro/noaptea-cercetatorilor-la-biblioteca-astra/>

https://m.facebook.com/story/graphql_permalink/?graphql_id=UzpfSTEWMDA2NjcwNDE0MzgzNzo0MzQ5NzU4Mjg3MzU4ODU%3D

Titlul: *Întâlnirea anuală a Asociației Ziariștilor Maghiari din România*

Titlul prezentării: Könyvek a sajtóról, sajtósok könyvei. A rendezvény vendége: Kiss Ágnes, a Finomhangolás. Koordináció és kontroll a szovjet típusú cenzúra rendszerekben. Romániai példák c. kötet szerzője (Kriterion) [Cărți despre presă, cărțile oamenilor de presă. Invitata evenimentului: Kiss Ágnes, autoarea cărții Mecanisme de cenzură de tip sovietic. Exemple din România (Editura Kriterion)]

Organizator: Asociația Ziariștilor Maghiari din România

Țara: România

Localitatea: Lăzarea

Perioada: 08/10/2022 - 09/10/2022

Participant: Kiss Ágnes

Descriere: Sâmbătă, 8 octombrie 2022, la Lăzarea (jud. Harghita) Kiss Agnes a prezentat mecanismele formale și informale ale cenzurii de tip sovietic ziariștilor adunați cu ocazia întâlnirii anuale organizate de către Asociația Ziariștilor Maghiari din România. Prezentarea a fost bazată pe rezultatele cercetărilor publicate în cartea Finomhangolás

(Editura Kriterion, 2022). **Linkuri reacții presă:** <https://www.mure.ro/talalkozzunk-szarhegyen/>

Titlul: *Vernisaj expoziție*

Organizator: Muzeul Etnografic al Transilvaniei din Cluj

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Data: 09/10/2022

Participant: Gidó Attila

Descriere: Duminică, 9 octombrie 2022, a avut loc vernisajul expoziției „Între lagăr și artă” în Palatul Reduta al Muzeului Etnografic al Transilvaniei din Cluj. Au fost expuse creațiile a doi supraviețuitori ai lagărului de la Moghilev, Transnistria, Ernő Klein și Rózsa Gottlieb. La deschidere, Attila Gidó (cercetător ISPMN) a ținut o prelegere despre Holocaustul din România, cu accent pe deportarea evreilor în Transnistria.

La eveniment au participat 60 de persoane.

Linkuri reacții presă: <https://www.muzeul-etnografic.ro/ro/articole/expozitii/intre-lagar-si-arta>

Titlul: *Stagiu de cercetare la Arhiva Diplomatică a MAE*

Țara: România

Localitatea: București

Perioada: 17/10/2022 - 20/10/2022

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: În perioada 17-20 octombrie 2022, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a realizat un stagiu de cercetare la Arhivele Diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe, cu tema relațiile româno-turce (1950-1989). În această etapă au fost consultate documente de arhivă referitoare la relațiile româno-turce, în perioada 1960-1965, obiectivul fiind acela de identificare a rolului pe care îl aveau minoritățile turcă și tătară, în relațiile dintre cele două state, în perioada vizată. Stagiul este parte din proiectul mai larg al ISPMN: Musulmanii din România în perioada comunistă.

Titlul: *Stagiu de documentare: Festivalul de Film Documentar ASTRA (Sibiu)*

Organizator: ASTRA Sibiu

Țara: România

Localitatea: Sibiu

Perioada: 17/10/2022 - 30/10/2022

Participant: Iulia-Elena Hossu

Descriere: În perioada 17-30 octombrie 2022, a avut loc online Festivalul de Film Documentar ASTRA. AFF 2022 Sibiu, ajuns la cea de-a 29-a ediție, este cel mai mare festival de film documentar din România și unul dintre cele mai importante din Europa. Anul acesta programul festivalului a cuprins o selecție de documentare proiectate la ediția desfășurată în sălile de cinema, în perioada 7-16 octombrie, cât și o selecție de documentare incluse în ediția online a festivalului. Pe parcursul ediției online, Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) a publicat 2 cronici de film documentar pe portalul cultural LiterNet: cronică 1 [<https://agenda.liternet.ro/articol/26879/Iulia-Hossu/Bunicul-ce-facea->

baloane-de-sapun-Nestwarme-Mein-Opa-der-Nationalsozialismus-und-ich-Dragoste-de-familie-la-Astra-Film-Festival-online-2022.html],
cronica 2 [https://agenda.liternet.ro/articol/26883/Iulia-Hossu/Acasa-4-documentare-la-Astra-Film-Festival-online-2022.html]. Mai multe detalii despre întregul eveniment puteți accesa pe pagina AFF 2022.

Titlul: *Conferință internațională și vernisaj expoziția de documente istorice „Robia romilor. Mărturii documentare din secolele XVIII-XIX”.*

Titlul prezentării: ”Incluziunea romilor din România între dinamica actorilor sociali din instituții religioase versus instituții de stat nonreligioase”

Organizatori: Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, Serviciul Județean Iași al Arhivelor Naționale ale României, Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu

Țara: România

Localitatea: Sibiu

Perioada: 26/10/2022 - 29/10/2022

Participant: Lăcătuș Crăciun Ioan

Descriere: În perioada 26-29 octombrie 2022, Lăcătuș Crăciun Ioan (cercetător ISPMN) a participat cu **prezentarea** „*Incluziunea romilor din România între dinamica actorilor sociali din instituții religioase versus instituții de stat nonreligioase*” la **conferința internațională** desfășurată la Sibiu, în cadrul proiectului de cercetare „*Rolul religiei și al actorilor religioși în incluziunea socială a romilor: spre o abordare participativă*” - acronim PARI - proiect al Universității „Lucian Blaga” din Sibiu și al Universității VID din Norvegia, finanțat din programul Norway Grants 2014-2021 și administrat de UEFISCDI,(www.participatory.ro). Proiectul inițiază, stimulează și susține cercetarea românească și norvegiană cu privire la incluziunea populației de etnie romă, concentrându-se pe rolul (potențial) al religiei și al actorilor religioși în relație cu includerea/excluderea romilor. Proiectul îmbină cercetarea sociologică, teologică și istorică. Conferința a fost precedată de vernisajul expoziției cu tema „*Robia romilor. Mărturii documentare din secolele XVIII-XIX,*” o expoziție de documente istorice la Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, care este deschisă în perioada 26.10.2022 – 06.11.2022, realizată de echipa de cercetare formată din istoricii proiectului în parteneriat cu Serviciul Județean Iași al Arhivelor Naționale ale României și Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu. Au fost invitați speciali la eveniment Mirel Bănică, sociolog al religiei și publicist român, care a susținut prezentarea „*Romii: cultură, religie și spiritualitate*” și Carl Emil Vogt, istoric la Centrul Norvegian pentru Holocaust și Studiul Minorităților din Oslo, care a susținut prezentarea „*Răspunsul Statului și al Bisericii la atrocitățile istorice spre romii norvegieni*”. Dorin Cioabă, regele internațional al romilor din Sibiu a participat la dezbaterile din cadrul vernisajului. Acesta a fost invitat la vernisaj de către cercetătorul ISPMN Lăcătuș Crăciun-Ioan.

Titlul: *Armenians within the Romanian Ethnic Landscape*

Organizatori: Institutul pentru Studiarea Minorităților Naționale și Universitatea Catolică Pázmány Péter (Budapesta)

Țara: România

Localitatea: Cluj Napoca

Data: 26/10/2022

Participant: Veress Ilka

Descriere: Miercuri, 26 octombrie 2022, a avut loc la Cluj-Napoca, în incinta Muzeului de Artă, **workshopul științific** intitulat „*Armenians within the Romanian Ethnic Landscape*”, organizat de Institutul pentru Studiarea Minorităților Naționale și Universitatea Catolică Pázmány Péter (Budapesta). Programul s-a desfășurat în cadrul excursiei de studiu „*Armenian Culture in the Diaspora: in Transylvania and Bukovina*” a Departamentului de Studii Armene. Din partea ISPMN au contribuit cu prezentări István Horváth (președinte ISPMN) și Ilka Veress (cercetător ISPMN). Cercetătorii au discutat în prezentările lor despre contextul istoric și politic al minorităților din România cât și despre problemele metodologice legate de surprinderea identității etnice a armenilor din Transilvania.

Titlul: *A táncművészeti képzés helyzete a romániai magyar közoktatásban (Situția pregătirii artei dansului în învățământul maghiar din România)*

Titlul prezentării: Az erdélyi magyar néptáncmozgalom intézményesülési folyamatainak áttekintése (Privire generală asupra proceselor de instituționalizare a mișcării dansului popular maghiar din Transilvania)

Organizator: Departamentul de Coregrafie din cadrul Facultății de Științe și Artă al Universității Sapientia din Cluj-Napoca

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Data: 29/10/2022

Participant: Köncezi Csongor

Descriere: Sâmbătă, 29 octombrie Csongor Köncezi (cercetător ISPMN) a susținut o prelegere cu titlul *Az erdélyi magyar néptáncmozgalom intézményesülési folyamatainak áttekintése (Privire generală asupra proceselor de instituționalizare a mișcării dansului popular maghiar din Transilvania)* la conferința *A táncművészeti képzés helyzete a romániai magyar közoktatásban (Situția pregătirii artei dansului în învățământul maghiar din România)* organizată de către Departamentul de Coregrafie din cadrul Facultății de Științe și Artă al Universității Sapientia din Cluj-Napoca.

<https://kv.sapientia.ro/hu/kutatas/konferenciak/a-tancmuveszeti-kepzes-helyzete-a-romaniai-magyar-kozoktatasban/program>

<https://kv.sapientia.ro/hu/kutatas/konferenciak/a-tancmuveszeti-kepzes-helyzete-a-romaniai-magyar-kozoktatasban/a-konferencia-resztvevoi>

<https://www.facebook.com/photo?fbid=485528456929737&set=pcb.485493886933194>

<https://www.facebook.com/photo?fbid=485547840261132&set=pcb.485493886933194>

Titlul: *Atelier de lucru în județul Sibiu pe tema rolului actorilor religioși locali în incluziunea socială a romilor*

Titlul prezentării: *Incluziune socială la romi prin religie?*

Organizator: Universitatea Lucian Blaga

Țara: România

Localitatea: Sibiu

Perioada: 01/11/2022 - 02/11/2022

Participant: Lăcătuș Crăciun Ioan

Descriere: În perioada 1-2 noiembrie 2022 Lăcătuș Crăciun-Ioan (cercetător ISPMN) a participat la două ateliere cu tematica incluziunii la romi prin actori sociali și religioși locali în două localități de pe Valea Hârtibaciului, Nocrich și Agnita din județul Sibiu. Atelierele au fost organizate de Universitatea Lucian Blaga din Sibiu în colaborare cu Universitatea VID din Norvegia, în cadrul proiectului „Rolul religiei și al actorilor religioși în incluziunea socială a romilor: către o abordare participativă”, finanțat din fondurile Programului Cercetare asociat Granturilor Norvegiene (NorwayGrants) 2014-2021 și bugetul de stat, prin UEFISCDI în calitate de Operator Program. Atelierele au oferit un cadru oportun în care să fie prezentate și discutate noi abordări din domeniul incluziunii sociale prin intermediul religiei, într-un context multidisciplinar și dinamic, cu sesiuni de prezentări din partea cercetătorilor, grupuri de lucru cu specialiști și membri ai comunităților de romi de pe Valea Hârtibaciului. Cercetătorul ISPMN Lăcătuș Crăciun-Ioan a documentat în zonă și familii de romi căldărari supraviețuitori ai deportărilor în Transnistria.

Titlul: *Cercetare de teren în comunitatea armeană din Constanța*

Țara: România

Perioada: 03/11/2022 - 07/11/2022

Participant: Veress Ilka

Descriere: În perioada 3-7 noiembrie 2022, Ilka Veress (cercetător ISPMN) a realizat o cercetare de teren la Constanța. Cercetarea s-a concentrat asupra situației particularităților atașamentului lingvistic în cazul comunității armene. Scopul muncii de teren a fost acela de a surprinde și descrie practicile lingvistice la nivelul comunității, al suportului instituțional în transmiterea limbii armene, precum și a atitudinilor individuale a vorbitorilor pentru păstrarea limbii materne.

Titlul: *Atelierul, Voci Rurale (Rural Voices Workshop).*

Titlul prezentării: The Memories of Communist life in a Turkish Muslim Roma Community in Dobruja (Romania) (Memoriile vieții în comunism într-o comunitate de romi turci musulmani din Dobrogea)

Organizator: New Europe College - NEC

Țara: România

Localitatea: București

Data: 11/11/2022

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: Vineri, 11 noiembrie 2022, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la **workshopul** Rural Voices (Voci Rurale), găzduit de New Europe College și organizat în colaborare cu Fundația Lapedatu. Participanții au analizat în timpul prezentărilor și dezbaterilor, când și cum încep să „vorbească” noii actori din mediul rural românesc în surse istorice. Workshopul a fost organizat de bursierii Lapedatu: Roland Clark și Iuliana Cândrea-Nagy. Participanți: George Andrei, Constantin Ardeleanu, Constantin Bărbulescu, Cătălin Berescu, Philippe Henri Blansen, Iuliana Cândrea-Nagy, Roland Clarck, Adriana Cupcea, Sergiu Delcea, David Diaconu, Andreea Kaltenbrunner, Cosmin Koszor Codrea, Răzvan Roșu. Adriana Cupcea a prezentat lucrarea: *The Memories of Communist life in a Turkish Muslim Roma Community in Dobruja (Romania) (Memoriile*

vieții în comunism într-o comunitate de romi turci musulmani din Dobrogea), o cercetare-pilot realizată în comunitatea de romi turci musulmani din Medgidia.

Titlul: *Întâlnirea Muzicii și Dansului Popular din Sfântu Gheorghe (ediția a 32-a)*

Titlul prezentării: A româniei magyar néptáncmozgalom története [Istoria mișcării dansului popular maghiar din România]

Organizator: Asociația de Dans Popular al Maghiarilor din România

Țara: România

Localitatea: Sfântu Gheorghe

Data: 12/11/2022

Participant: Könczei Csongor

Descriere: Sâmbătă, 12 noiembrie a avut loc în cadrul *Întâlnirea Muzicii și Dansului Popular din Sfântu Gheorghe (ediția a 32-a)*, județul Covasna lansarea volumului *A româniei magyar néptáncmozgalom története [Istoria mișcării dansului popular maghiar din România]*, volum scris și editat de către Csongor Könczei (cercetător ISPMN). Volumul a fost publicat de către Asociația de Dans Popular al Maghiarilor din România. Volumul *Istoria mișcării de dans popular maghiar din România* încearcă în primul rând să prezinte prin prisma istoriei dansului procesele socioculturale care au determinat ideile în baza cărora s-a format mișcarea de dans popular maghiar din România în ultimul secol și jumătate. În același timp, desigur, volumul este și o istorie cronologică a mișcării prezentate, de la începuturile palpabile până în zilele noastre.

Linkuri reacții presă: https://www.3szek.ro/load/cikk/154058/a-hagyományok-tartanak-meg-minket-32-nepzene-es-neptanctalalkozo?fbclid=IwAR3G-4qEVKsFgTpjBrYQrJ_oS_hbKyJCW6PO04IMswQLzv7-QNoxW5t3p0

Titlul: *Sesiunea Științifică Internațională Pontica*

Titlul prezentării: Între oportunități politice și oscilații ideologice. Limba tătară din Dobrogea.

Organizatori: Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Facultatea de Istorie și Științe Politice, Universitatea Ovidius Constanța

Țara: România

Localitatea: Constanța

Perioada: 15/11/2022 - 18/11/2022

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: În perioada 15-18 noiembrie 2022, a avut loc la Constanța, Conferința Științifică Internațională Pontica, organizată de Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, în colaborarea cu Facultatea de Istorie și Științe Politice, Universitatea Ovidius Constanța. Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat online, cu prezentarea: *Între oportunități politice și oscilații ideologice. Limba tătară din Dobrogea*. În cadrul prezentării a analizat traiectoria procesului de planificare lingvistică a limbii tătare după 1990, a felului în care statutul limbii tătare a evoluat în această perioadă din perspectiva legislației naționale, a sprijinului instituțional, a politicilor etnice și a orientărilor ideologice ale elitei tătare.

Titlul: *Workshop internațional „EHRI în România”*

Organizator: Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”

Țara: România

Localitatea: București

Data: 17/11/2022

Participant: Gidó Attila

Descriere: Joi, 17 noiembrie, în Sala Transilvania a Palatului Victoria a fost organizată o masă rotundă cu titlul *EHRI in Romania [EHRI în România]*. Evenimentul a fost organizat de către Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” și EHRI (European Holocaust Research Infrastructure / Infrastructura Europeană a Cercetării Holocaustului). Scopul întâlnirii a fost de a evalua oportunitatea construirii unui Nod Național în cadrul viitoarei infrastructuri distribuite de cercetare EHRI-ERIC. Au participat reprezentanții diferitelor instituții de cercetare și de învățământ: Institutul Școlar al Municipiului București; Universitatea din București; Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București; Centrul pentru Studiul Istoriei Evreilor din România, FCER București; Parchetul Militar Iași; Muzeul Național al Literaturii Române, Casa muzeelor, Iași; Institutul de Istorie „George Barițiu”, Cluj-Napoca; Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca (Attila Gidó); Institutul pentru Studii de Holocaust și Genocid, Cluj-Napoca; Institutul de Cercetări Socio-umane „Gheorghe Șincai”, Târgu Mureș; Muzeul Maramureșului, Casa memorială „Elie Wiesel”, Sighetu Marmației; Institutul Intercultural, Timișoara. La eveniment au participat 20 de persoane.

Titlul: *Atelier de lucru în județul Vâlcea pe tema rolului actorilor religioși locali în incluziunea socială a romilor*

Titlul prezentării: *Incluziune socială la romi prin religie?*

Organizatori: Universitatea Lucian Blaga din Sibiu în colaborare cu Universitatea VID din Norvegia

Țara: România

Localitatea: Băbeni și Frâncești

Perioada: 21/11/2022 - 23/11/2022

Participant: Lăcătuș Crăciun Ioan

Descriere: În perioada 21-23 noiembrie 2022 Lăcătuș Crăciun-Ioan (cercetător ISPMN) a participat la trei ateliere cu tematica incluziunii la romi prin actori sociali și religioși locali în două localități cu un număr semnificativ de romi rudari din județul Vâlcea. Atelierele au fost organizate de Universitatea Lucian Blaga din Sibiu în colaborare cu Universitatea VID din Norvegia, în cadrul proiectului „Rolul religiei și al actorilor religioși în incluziunea socială a romilor: către o abordare participativă”, finanțat din fondurile Programului Cercetare asociat Granturilor Norvegiene (NorwayGrants) 2014-2021 și bugetul de stat, prin UEFISCDI în calitate de Operator Program. Atelierele au oferit un cadru oportun în care au fost prezentate și dezbătute noi abordări din domeniul incluziunii sociale prin intermediul religiei, într-un context multidisciplinar, cu sesiuni de prezentări din partea cercetătorilor, grupuri de lucru cu specialiști, cadre didactice universitare, reprezentanți din cadrul administrațiilor publice locale, cadre didactice care

lucrează în sistemul de învățământ preuniversitar, în școli care au majoritatea elevilor din familia de romi rudari și lideri ai comunităților de romi rudari din localitățile respective.

Titlul: *Lansarea catalogului Imaginea turcilor și tătarilor în arta modernă românească*

Organizatori: Departamentul pentru Relații Interetnice și ISPMN

Țara: România

Localitatea: Cluj Napoca

Data: 25/11/2022

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: Vineri, 25 noiembrie 2022, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la lansarea albumului de artă „Imaginea turcilor și a tătarilor în arta modernă românească”/ „The Image of Turks and Tatars in Romanian Modern Art”, apărut sub egida Departamentului pentru Relații Interetnice (DRI) din cadrul Secretariatului General al Guvernului României. Albumul este materializarea expoziției cu același nume, care a apărut în cadrul MIRAS (Muzeul Virtual al Turcilor și Tătarilor), realizat în 2019-2020 de ISPMN în colaborare cu Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI). Albumul a fost lansat pe 25 noiembrie, la Muzeul de Artă Constanța, una dintre cele patru instituții implicate în proiect, alături de: Muzeul Municipiului București, Muzeul Național de Artă al României și Muzeul de Artă Tulcea din cadrul Institutului de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion”. Număr de participanți: 40.

Linkuri reacții presă: <https://culturaconstanta.ro/un-rasfat-vizual-despre-exotismul-dobrogei-interbelice-imaginea-turcilor-si-tatarilor-in-arta-moderna-romaneasca/?fbclid=IwAR3Nt4yzZP2VMYWGInemLeyZAxrQFpQoMWO0ldkS2jqcDoGhN0RoFpObX3k>

Titlul: *Eveniment de comemorare dedicat fostului profesor de muzică a Colegiului Național „Márton Áron” din Miercurea Ciuc, Elek Sarkadi*

Titlul prezentării: „Evreii din Transilvania în secolele 19–20”.

Organizator: Colegiul Național „Márton Áron” din Miercurea Ciuc

Țara: România

Localitatea: Miercurea Ciuc

Data: 25/11/2022

Participant: Gidó Attila

Descriere: Vineri, 25 noiembrie, Attila Gidó (cercetător ISPMN) a ținut o prezentare pentru elevii Colegiului Național „Márton Áron” din Miercurea Ciuc cu titlul „Evreii din Transilvania în secolele 19–20”. Prezentarea a făcut parte din programul săptămânii de comemorare dedicată fostului profesor de muzică a școlii, victimă a Holocaustului, Elek Sarkadi. În cadrul evenimentului a fost dezvelită și o placă comemorativă a lui Sarkadi. La eveniment au participat 100 de persoane.

Titlul: *Lansare de carte*

Organizator: Casa Libertății Religioase

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Data: 29/11/2022

Participant: Gidó Attila

Descriere: Marți, 29 noiembrie 2022, a avut loc prezentarea cărții lui Réka Újlaki-Nagy, „Zsidó székelyek. A bözödújfalusi szombatos közösség emlékezete” [*Secuii evrei. Memoria comunității sabatariene din Bezidu Nou*]. Mișcarea religioasă sabatariană are originile sale în epoca Reformei, adică în secolul 16. Ideologii și adepții mișcării, preponderent țărani din Scaunele Secuiești au fost persecutați atât în timpul Principatului Transilvănean cât și în perioada Habsburgică. Astfel, comunitatea lor s-a restrâns drastic. În secolul al XIX-lea au mai trăit sabatarieni doar în Bezidu Nou. Odată cu emanciparea evreilor din Ungaria, adică în a doua parte a secolului al XIX-lea, sabatarienii s-au convertit la religia iudaică. În timpul Holocaustului ei au fost persecutați de autoritățile maghiare din Transilvania de Nord. Până la urmă, majoritatea au reușit să evite deportările și au supraviețuit cu ajutorul preotului romano-catolic din Bezidu Nou. Despre carte au discutat Sándor Kovács, expert în istoria religiei, Ferenc Pozsony, etnograf, Júlia Vallasek, istoric literar, Attila Gidó, istoric (cercetător ISPMN) și autoarea. Evenimentul a avut loc la Vallásszabadság Háza [Casa Libertății Religioase] din Cluj și a fost moderat de sociolog al religiei, Dénes Kiss. La eveniment au participat 25 de persoane.

Titlu: *Conferință "Istoria romilor din România"*

Titlu prezentării: Integrarea socială, un fenomen cu două fețe. Efectele nedorite ale relocării forțate a coloniei de romi Czinka Panna din Oradea în anii 1970

Organizatori: Institutul de Istorie Nicolae Iorga - Agenția Națională pentru Romi

Țara: România

Localitatea: București

Perioada: 12/12/2022 - 13/12/2022

Descriere: În perioada 12-13 decembrie 2022, Plainer Zsuzsa (cercetător ISPMN) a participat la **conferința națională** „Istoria romilor din România” organizată de Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” și Agenția Națională pentru Romi, București. În cadrul conferinței Plainer Zsuzsa a avut o **prezentare** cu titlul: *Integrarea socială, un fenomen cu două fețe. Efectele nedorite ale relocării forțate a coloniei de romi Czinka Panna din Oradea în anii 1970.*

Titlu: *Innovation and digitalization practices for interpretation, communication and marketing strategies (Practici de inovare și digitalizare pentru strategii de comunicare și marketing)*

Organizatori: EUSDR PA 3-Danube Region Strategy, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației

Țara: România

Localitatea: online

Data: 21/12/2022

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: Miercuri, 21 decembrie 2022, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la conferința *Innovation and digitalization practices for interpretation, communication and marketing strategies (Practici de inovare și digitalizare pentru strategii de comunicare și marketing)* organizată de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, EUSDR PA 3-Danube Region Strategy. În cadrul

evenimentului desfășurat online a prezentat împreună cu Oana Ionel (DRI), Muzeul Virtual al Minorităților Turcă și Tătară. Prezentarea a avut două componente: 1) realizarea și structura MIRAS (Adriana Cupcea) și 2) Secțiunea Expoziții Temporare a MIRAS (Oana Ionel).

2. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. internaționale

Titlul: *Roundtable "Contested Minorities in the 'New Europe': National Identity from the Baltics to the Balkans, 1918–1939" - online (Masă rotundă „Minorități contestate în Noua Europă: identitate națională de la statele baltice la Balcani, 1918-1939” - online)*

Organizator: IOS Regensburg

Țara: Germania

Localitatea: Regensburg

Perioada: 03/02/2022

Participant: Anca Filipovici

Descriere: Joi, 3 februarie 2022, a avut loc o dezbateră online în cadrul mesei rotunde "Contested Minorities in the 'New Europe': National Identity from the Baltics to the Balkans, 1918–1939" (Minorități contestate în Noua Europă: identitate națională de la statele baltice la Balcani, 1918-1939), organizate de Das Leibniz-Institut für Ost- und Südosteuropaforschung (IOS). Evenimentul a fost prilejuit de lansarea numărului special al revistei National Identities (vol. 3, nr. 4/2021), pe tema minorităților din estul Europei în perioada interbelică, ce include și textul semnat de Anca Filipovici (cercetător ISPMN), 'Faith and work for King and Country!' Nationalization and covert Romanianization through the youth organization Straja Țării (1934–1940) [„Credință și muncă pentru Țară și Rege!” Naționalizare și românizare mascată prin organizația de tineret Straja Țării (1934-1940)]. La masa rotundă au participat coordonatorii numărului (Olena Palko - Birkbeck College, University of London, Samuel Foster - the University of East Anglia) și o parte din autorii studiilor publicate.

Titlul: *Conferință: Kultúra a digitális forradalom idején (Cultura în timpul revoluției digitale)*

Titlul prezentării: Operett és államkommunista kultúrpolitika Nagyváradon – színházzociológiai vizsgálat (Operetă și politici ale culturii la Oradea în timpul comunismului de stat - o examinare prin perspectiva sociologiei teatrului).

Organizatori: Catedra de Sociologie și Comunicare a Universității Tehnică Budapesta și Catedra de Comunicare și Media ELTE

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Perioada: 17/02/2022 - 18/02/2022

Participant: Plainer Zsuzsa

Descriere: În perioada 17-18 februarie 2022, Plainer Zsuzsa, cercetător ISPMN a participat la conferința cu titlul *Popkultúra és politika (Cultura pop/populară și politică)*

nr. 4 din serie de evenimente *Kultúra a digitális forradalom idején (Cultura în timpul revoluției digitale)*, organizată la Budapesta de către BME Szociológia és Kommunikáció Tanszék / ELTE Média és Kommunikáció Tanszék (Catedra de Sociologie și Comunicare a Universității Tehnice Budapesta și Catedra de Comunicare și Media ELTE). La conferință Plainer Zsuzsa a participat cu prezentarea intitulată "*Operett és államkommunista kultúrpolitika Nagyváradon – színházzociológiai vizsgálat*" (*Operetă și politici ale culturii la Oradea în timpul comunismului de stat - o examinare prin perspectiva sociologiei teatrului*).

Titlul: *Școala de primăvară 2022 (ZuSudo - Spring School 2022) Lărgirea Ununii europene, dinamici migrației și răspunsuri de politici locale - migrația românească și bulgară în Europa (EU enlargement, migration dynamics and local policy responses of cities – Bulgarian and Romanian migration in Europe)*

Titlul prezentării: „Migrația de întoarcere și efecte la nivel local în România” (Return Migration and its Local Effects in Romania),

Organizator: Universitatea din Bochum

Țara: Germania

Localitatea: Bochum

Data: 28/02/2022

Descriere: Remus Gabriel Anghel, cercetător ISPMN, a prezentat în data de 17 februarie articolul *Return Migration and its Local Effects in Romania*, în cadrul Școlii de primăvară *Talk at the ZuSudo - Spring School 2022: EU enlargement, migration dynamics and local policy responses of cities – Bulgarian and Romanian migration in Europe, la Universitatea din Bochum, Germania*.

Titlul: *Bursă Kosovo Research and Analysis Fellowship*

Organizator: Kosovo Foundation for Open Society

Țara: Serbia

Perioada: 11/03/2022 - 25/03/2022

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: În perioada 11-25 martie 2022, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la un **stagiul de cercetare** în Kosovo, în cadrul **bursei de cercetare** Kosovo Research and Analysis Fellowship (KRAF) finanțate de Kosovo Foundation for Open Society (KFOS). Stagiul de cercetare a început cu un **workshop**, care a avut loc în perioada 12-13 martie 2022, în cadrul căruia bursierii KRAF au discutat cu coordonatorii academici ai programului, prof. dr. Ioannis Armakolas și prof. dr. Agon Demjaha, stadiul actual și următorii pași în realizarea proiectelor de cercetare. Titlul proiectului de cercetare al Adrianei Cupcea este *Turkey's Kin State Policy in the Balkans. A Comparative Approach of the Turkish Minority in Kosovo and the Turkish and Tatar Minorities in Dobruja (Romania)* [Politica kin state a Turciei în Balcani: o abordare comparativă a minorității turce din Kosovo și a minorităților turcă și tătară din Dobrogea]. Obiectivul cercetării este de a identifica și de a compara domeniile în care acționează statul turc, prin intermediul fondurilor culturale, religioase și pentru dezvoltare, în Dobrogea și în Kosovo. Cercetarea profilează actorii statului turc din fiecare dintre domeniile de acțiune menționate și oferă o imagine de ansamblu asupra prezenței, scopurilor și activităților acestor actori la nivelul comunităților, oferind

totodată o evaluare a impactului acțiunilor și strategiilor lor la nivelul comunităților analizate. Având o abordare top-down, datele au fost adunate prin intermediul interviurilor semi-structurate cu membri ai elitei politice, religioase și administrative a comunității turce din Kosovo. Cercetarea a avut loc în orașele Pristina și Prizren, unde sunt concentrate cele mai mari comunități de turci din Kosovo. Rezultatul cercetării va fi publicat sub forma unui studiu, într-un volum colectiv care va reuni studiile bursierilor din programul KRAF, cohorta 2021-2022.

Titlul: *Informal practices in Southeast Europe – Examples and Analyses (Practici informale în Europa de Sud-Est - Exemple și analize)*

Titlul prezentării: O tipologie descriptivă a practicilor (și a instituțiilor) informale

Organizatori: Institutul Istoriei Recente din Serbia, Centrul pentru Studii Avansate din Sofia, Centrul pentru Studii Avansate din Berlin, Centrul de Guvernare și Cultură din cadrul Universității din St. Gallen și Colegiul Noua Europă din București

Țara: Serbia

Localitatea: Belgrad

Perioada: 10/04/2022 - 11/04/2022

Participant: Kiss Ágnes

Descriere: În perioada 10-11 aprilie 2022, s-a desfășurat la Belgrad (Serbia) un **workshop** cu titlul *Practici informale în Europa de Sud-Est - Exemple și analize*. Evenimentul a fost coorganizat de către Institutul Istoriei Recente din Serbia, Centrul pentru Studii Avansate din Sofia, Centrul pentru Studii Avansate din Berlin, Centrul de Guvernare și Cultură din cadrul Universității din St. Gallen și Colegiul Noua Europă din București. La eveniment a participat Kiss Ágnes (cercetător ISPMN) cu **prezentarea** intitulată *O tipologie descriptivă a practicilor (și a instituțiilor) informale*. Tipologia prezentată a fost construită pe baza a două variabile: compatibilitatea practicilor informale cu regulile formale (compatibile sau incompatibile), respectiv impactul practicilor asupra performanței organizației (cresc sau descreșc performanța organizațională). Din combinarea acestor variabile rezultă patru tipuri de practici informale: complementare, deviante, subversive și parazitare. Practicile tipice aparținând acestor categorii au fost exemplificate pe baza literaturii de specialitate.

Titlul: *Conferința British Association of Slavonic and East European Studies (Asociației britanice de studii slave și est-europene)*

Titlul prezentării: Investing in Local. Expressing Voice through Civil Society Activism in Romania (Investind în local. Articulând poziții sociale prin activism în cadrul societății civile a migranților reîntorși în România)

Organizator: British Association of Slavonic and East European Studies

Țara: Regatul Unit

Localitatea: Cambridge

Data: 30/04/2022

Descriere: Duminică, 10 aprilie 2022, Remus Gabriel Anghel (cercetător ISPMN) a participat la **conferința internațională** *British Association of Slavonic and East European Studies [Asociației Britanice de Studii Slave și Est-Europene]*, care s-a desfășurat la Cambridge. **Prezentarea** cercetătorului s-a intitulat „*Investing in Local. Expressing Voice through Civil Society Activism in Romania*” [Investind în local.

Articulând poziții sociale prin activism în cadrul societății civile a migranților reîntorși în România]. Articolul analizează modurile prin care migranții reîntorși în România devin activi social și politic după întoarcerea în România în urma migrației în străinătate.

Titlul: *Tradition and Solidarity in the Visegrád Countries in the Pandemic Moment [Tradiție și solidaritate în țările Visegrad în contextul pandemiei]*

Titlul prezentării: Post-COVID19 rural renaissance? Return migration, social remittances, and reconfigurations of cultural diversity in the Eastern-European countryside [Renașterea rurală Post-Covid19? Migrația de revenire, remiterile sociale și reconfigurarea diversității în ruralul Europei de Est]

Organizatori: Universitatea Comenius din Bratislava, Institutul pentru Studii asupra Minorităților, Centrul pentru Științe Sociale din Budapesta

Țara: Slovacia

Localitatea: Svaty Jur

Perioada: 27/04/2022 - 30/05/2022

Participanți: Toma Stefánia, Fosztó László

Descriere: Stefánia Toma și László Fosztó au participat la conferința internațională „*Tradiție și solidaritate în țările Visegrád în momentul pandemiei*”. Conferința a fost organizată sub egida V4 Net, Rețeaua Antropologilor din Visegrád (https://www.eth.mpg.de/4638135/Visegrad_Network), și a fost găzduit de Institutul de Antropologie Socială, Facultatea de Științe Sociale și Economice, Universitatea Comenius, din Bratislava împreună cu Institutul pentru Studii asupra Minorităților, Centrul pentru Științe Sociale din Budapesta. Evenimentul a fost susținut de Institutul Max Planck pentru Antropologie Socială, din Halle, Germania. Cercetătorii ISPMN au prezentat o prelegere cu titlul: *Renaștere rurală după COVID19? Migrațiune de întoarcere, remiteri sociale, și reconfigurarea diversității culturale în zonele rurale din Europa de Est.*

Linkuri reacții presă: https://www.eth.mpg.de/4638135/Visegrad_Network

Titlul: *Lansare de carte: Simmel and Beyond. The Contemporary Relevance of Simmel's Thought [După Simmel. Relevanța contemporană a gândirii lui Simmel]*

Titlul prezentării: Real Bridges and Mental Borders in an Ethnically Mixed Transylvanian community [Poduri reale și granițe mentale într-o comunitate mixtă din punct de vedere etnic]

Organizator: Centrul de Cercetări și Studii Sociologice al ISCTE, Lisabona

Țara: Portugalia

Localitatea: online

Data: 03/06/2022

Participant: Toma Stefánia

Descriere: Vineri, 3 iunie 2022, a fost lansat **volumul** *Simmel and Beyond. The Contemporary Relevance of Simmel's Thought [După Simmel. Relevanța contemporană a gândirii lui Simmel]*, editat de Pedro Caetano (cercetător în cadrul Centrului Interdisciplinar de Științe Sociale al Universității Lisabona) și Maria Manuela Mendes (profesor la Institutul de Științe Sociale și Politice și cercetător la Centrul de Cercetări și Studii Sociologice al ISCTE, Lisabona). Volumul a apărut la Editura Routledge în cadrul

Seriei Teorii Sociale Clasice și Contemporane. Volumul este o colecție de studii empirice care au utilizat categoriile lui Georg Simmel în explorarea proceselor sociale contemporane încercând să aducă la lumină noi trenduri care sunt caracteristice modernității globale. Volumul are câteva capitole care explorează societățile multiculturale, relațiile interetnice, respectiv, incluziunea și excluziunea romilor. Volumul a fost prezentat de către profesorul Thomas Kemple (Universitatea British Columbia, Canada). Pe lângă editorii volumului, au luat cuvântul și unii dintre autori. Stefánia Toma (cercetător ISPMN) și-a prezentat contribuția intitulată *Real Bridges and Mental Borders in an Ethnically Mixed Transylvanian community* [Poduri reale și granițe mentale într-o comunitate mixtă din punct de vedere etnic]. Articolul semnat de Stefánia Toma abordează tematica diferențelor etnice prin prisma granițelor care pot fi fizice și mentale, respectiv practicile sociale prin care aceste granițe sau linii de demarcație sunt contestate și/sau depășite și ignorate, transformând „Străinul” în ceva familiar. Conținutul volumului poate fi consultat pe pagina:

<https://www.routledge.com/Simmel-and-Beyond-The-Contemporary-Relevance-of-Simmels-Thought/Caetano-Mendes/p/book/9781032000916>

Volumul a fost prezentat și în data de 14 iulie 2022 în cadrul Conferinței Internaționale KISMIF, organizat la Porto. Volumul a fost prezentat de Paula Guerra în prezența editorilor.

www.kismifconference.com

Titlul: *“Inequalities, mobilities and justice in rural areas” [Inegalități, mobilități și dreptate în zone rurale]*

Titlul prezentării: ”Transforming rurality: Returnees, Remittances and ethnicity in rural Romania” [Ruralul în transformare: migrația de revenire, remiterile și etnicitatea în spațiul rural din România].

Organizatori: Universitatea Harokopio din Athena și Societatea Europeană pentru Sociologie rurală

Țara: Grecia

Localitatea: Chania

Perioada: 15/06/2022 - 17/06/2022

Participanți: Toma Stefánia, Fosztó László

Descriere: În perioada 15-17 iunie 2022, Universitatea Harokopio din Athena și Societatea Europeană pentru Sociologie rurală au organizat o conferință internațională cu titlul: *“Inequalities, mobilities and justice in rural areas” [Inegalități, mobilități și justiție în spații rurale]*. Scopul evenimentului a fost de a discuta despre provocările recente cu care se confruntă populația rurală în toată lumea. Cercetătorii invitați au adresat această temă din mai multe perspective: inegalități sociale, mobilitate, justiție spațială, diversitate. Relevanța discuțiilor a fost accentuată prin prisma perspective politice publice. Stefánia Toma și László Fosztó (cercetători ISPMN) au susținut o prezentare cu titlul *“Transforming rurality: Returnees, Remittances and ethnicity in rural Romania” [Ruralul în transformare: migrația de revenire, remiterile și etnicitatea în spațiul rural din România]*.

Titlul: *Understanding Childhood and Construction of National Identities in Central and Eastern Europe from 18th Century until the Beginning of the Second World War [Copilăria și construcția identităților naționale în Europa Centrală și de Est, din sec. XVIII până la începutul celui de-al Doilea Război Mondial]*

Titlul prezentării: Disobedient Bodies. Adolescents Contesting State's Control in Interwar Romania [Corpuri nesupuse. Adolescenți contestând controlul statului în România interbelică]

Organizator: Institutul German de Istorie din Varșovia, filiala Vilnius

Țara: Lituania

Localitatea: Vilnius

Perioada: 15/06/2022 - 18/06/2022

Participant: Anca Filipovici

Descriere: În perioada 16-17 iunie 2022, a avut loc la Vilnius, Lituania, workshop-ul *Understanding Childhood and Construction of National Identities in Central and Eastern Europe, from 18th Century until the Beginning of the Second World War [Explorând copilăria și construcția identităților naționale în Europa Centrală și de Est, din secolul 18, până la începutul celui de-al Doilea Război Mondial]*, organizat de Institutul German de Istorie din Varșovia, filiala Vilnius. În cadrul evenimentului, cercetătorii au abordat istoria spațiului central și est european din ultimele două secole, din perspectiva noțiunii de copilărie și a diverselor reprezentări care conectează copilăria de procesele de construcție națională.

În cadrul unui panel despre controlul și modelarea copilăriei, Anca Filipovici (cercetător ISPMN) a susținut prezentarea *Disobedient Bodies. Adolescents Contesting State's Control in Interwar Romania [Corpuri nesupuse. Adolescenți contestând controlul statului în România interbelică]*, în care a analizat mecanismele de control social exercitat asupra adolescenților, prin sistemul de învățământ secundar și organizația de tineret Straja Țării, precum și modurile în care tinerii contestă disciplina, cu accent pe provocările pe care le reprezintă interacțiunile etnice și răspândirea antisemitismului în mediul școlar, în anii '30.

Titlul: *Quatrièmes rencontres d'études balkaniques - Balkans connectés (A Patra Întâlnire a Studiilor Balcanice - Balcanii Conectați)*

Titlul prezentării: Politica kin state a Turciei în Balcani: o abordare comparativă a minorității turce din Kosovo și a minorităților turcă și tătară din Dobrogea (Turkey's Kin State Policy in the Balkans. A Comparative Approach of the Turkish Minority in Kosovo and the Turkish and Tatar Minorities in Dobruja)

Organizator: Asociația Franceză de Studii Balcanice - l'Association française d'études sur les Balkans (AFEBalk)

Țara: Franța

Localitatea: Marseille

Perioada: 30/06/2022 - 02/07/2022

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: În perioada 30 iunie-2 iulie Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la conferința internațională *Quatrièmes rencontres d'études balkaniques - Balkans connectés (A Patra Întâlnire a Studiilor Balcanice - Balcanii Conectați)*, Marseille, Franța.

Conferința a fost organizată de AFEbalk (Asociația Franceză pentru Studiul Balcanilor). Adriana Cupcea a prezentat rezultatele cercetării desfășurate în cadrul bursei Kosovo Research and Analysis Fellowship 2021/2022, cu titlul *Religious soft power in Turkey's kin state policy in the Balkans. A Comparative Approach of the Muslim Communities in Kosovo and Dobruja (Romania) - Rolul puterii religioase soft în politicile Turciei adresate comunităților musulmane din Balcani: O analiză comparată a cazurilor din Dobrogea (România) și Kosovo.*

Titlul: ECER - EERA Conference 2022 (Conferință internațională a Asociației Europene pentru Cercetarea Educației)

Titlul prezentării: Segregated schools, "slow minds" and "must be done jobs" - experiences about formal education and labour market in a Roma community in Romania (Școli segregate, copii pe care „nu îi duce capul” și „muncile obligatorii” – experiențe despre educația formală și piața muncii în cazul unei comunități de romi din România]

Organizator: ECER - EERA (Asociația Europeană a Cercetării Educației)

Țara: Armenia

Localitatea: Yerevan

Perioada: 22/08/2022 - 26/08/2022

Participant: Plainer Zsuzsa

Descriere: În perioada 22-26 august 2022, Plainer Zsuzsa (cercetător ISPMN) a participat la **conferința internațională ECER - EERA Conference** (Conferință internațională a Asociației Europene pentru Cercetarea Educației), ediția 2022, la Erevan, Armenia. Cercetătoarea a ținut o prezentare cu titlul *Segregated schools, "slow minds" and "must be done jobs" - experiences about formal education and labour market in a Roma community in Romania (Școli segregate, copii pe care „nu îi duce capul” și „muncile obligatorii” – experiențe despre educația formală și piața muncii în cazul unei comunități de romi din România]*. Cercetarea se bazează pe rezultatele proiectelor ISPMN cu titlul „Inegalități educaționale ale tinerilor romi din România”, respectiv proiectul „Factori sociali și economici în succesul educațional al romilor”.

Titlul: Országos jelenkor-történeti konferencia: Kádár-korszak, kádárizmus, korlátozott mozgástér: magyar modell? [Conferința națională de istorie contemporană: epoca Kádár, kádárizm, spațiu de manevră limitat: un model maghiar?]

Titlul prezentării: Româniilor magyar szamizdat folyóirat a nyolcvanas években. Feltételek, megvalósítások, fogadtatás [Revistă maghiară samizdat în România în anii '80. Condiții, realizări, recepție]

Organizator: Universitatea Miskolc

Țara: Ungaria

Localitatea: Miskolc

Perioada: 01/09/2022 - 03/09/2022

Participant: Kiss Ágnes

Descriere: În perioada 1-3 septembrie 2022, Kiss Ágnes (cercetător ISPMN) a luat parte la „Országos jelenkor-történeti konferencia: Kádár-korszak, kádárizmus, korlátozott mozgástér: Magyar modell?” [Conferința națională de istorie contemporană: epoca Kádár, kádárizm, spațiu de manevră limitat: un model maghiar?], la Miskolc (Ungaria),

unde a prezentat lucrarea intitulată „*Romániai magyar szamizdat folyóirat a nyolcvanas években. Feltételek, megvalósítások, fogadtatás*” [Revistă maghiară samizdat în România în anii '80. Condiții, realizări, recepție]. Pe baza unor colecții de interviuri, memorii și dosare din arhiva Securității, respectiv literatura de specialitate, lucrarea prezintă geneza și recepția samizdatului Ellenpontok (Contrapuncte, 1982). Recepția este analizată pe mai multe planuri: recepția în străinătate (Hungarian Human Rights Foundation și SUA, Radio Europa Liberă, grupările de opoziție și sfera oficială din Ungaria, OSCE) și recepția revistei în România (autoritățile românești, Securitatea, intelectualii români și intelectualii maghiari).

Titlul: *Workshop*

Titlul prezentării: Pünkösdzizmus és szociális integráció: egy csángó asszony vallásváltása (Penticostalismul și incluziune socială: convertirea religioasă a unei femei ceangăiești)

Organizatori: Kelet–Nyugat” Vallásetnológiai Kutatócsoport (Centrul de Cercetare de Etnologia Religiei „Vest-Est”), Néprajztudományi Intézet, Bölcsészettudományi Kutatóközpont (Institutul de Etnografie, Centrul de Cercetare al Științelor Umaniste)

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Perioada: 09/09/2022 - 10/09/2022

Participant: Peti Lehel

Descriere: În perioada 9-10 septembrie 2022, Centrul de Cercetare a Etnologiei Religiei „Vest-Est” și Centrul de Cercetare al Științelor Umaniste (MTA, Néprajztudományi Intézet, Bölcsészettudományi Kutatóközpont) au organizat un **workshop** în cadrul căruia au fost prezentate și discutate rezultatele cele mai noi ale cercetătorilor membri ai proiectului NKFI și ERC 2013–2019. Peti Lehel (cercetător ISPMN) a prezentat **articolul** cu titlu *Pünkösdzizmus és szociális integráció: egy csángó asszony vallásváltása (Penticostalismul și incluziunea socială: convertirea religioasă a unei femei din comunitatea de ceangăi)*. Co-referentul articolului a fost Eszter Györfy (Centrul de Cercetare a Științelor Umaniste [MTA, Néprajztudományi Intézet, Bölcsészettudományi Kutatóközpont]).

Titlul: *Al XVIII Congres al Sociologilor din Polonia: Societăți pentru viitor: Reconfigurări*

Titlul prezentării: Re-Writing Rurality - How returnee International Migrants Reshape Rural Areas in Romania (Reconfigurarea ruralului - cum schimbă ruralul românesc migrație de întoarcere)

Organizatori: Societatea Sociologică Poloneză, în colaborare cu Universitatea din Varșovia și Universitatea Științelor Naturii din Varșovia

Țara: Polonia

Localitatea: Varșovia

Perioada: 13/09/2022 - 18/09/2022

Participant: Toma Stefánia

Descriere: În perioada 13-18 septembrie 2022, Stefánia Toma (cercetător ISPMN) a participat la al XVIII-lea Congres al Asociației Sociologilor din Polonia, intitulat *Society of the Future: Recompositions (Societatea viitorului: Recompoziții)*. Conferința a fost

organizată de Societatea Sociologică Poloneză, în colaborare cu Universitatea din Varșovia și Universitatea Științelor Naturii din Varșovia. Congresul a fost deschis de prezentările plenare a Manuelei Boatcă (Universitatea din Freiburg, Germania) și Hartmut Rosa (Universitatea Friedrich Schiller, Jena). Stefânia Toma a prezentat lucrarea intitulată „*Re-writing Rurality – How Returnee International Migrants Reshape Rural Areas in Romania*” (*Redefinind ruralitatea – cum schimbă ruralul românesc migrația de întoarcere*) în cadrul secțiunii „*Development as Movement: Towards a Sustainable Society?*” (*Dezvoltare ca mișcare: către o societate sustenabilă*). Prezentarea s-a centrat pe modul în care diferitele tipuri de mobilități (de lungă durată sau circulară) schimbă structurile sociale locale în comunități multietnice. Secțiunea a fost organizată de Krzysztof Gorlach (Universitatea Jagiellonă, Cracovia), Jan Douwe van der Ploeg (Universitatea Wageningen), Grzegorz Forys (Universitatea Jagiellonă, Cracovia) și Patrick H. Mooney (Universitatea Kentucky, SUA) cu scopul de a discuta despre noile cercetări empirice în lumina abordărilor teoretice care discută diferitele tipuri de dezvoltare locală (neo-endogenic sau participatoriu etc.) și modul în care aceste procese sociale contribuie la menținerea diversității (culturale, etnice, economice și biologice).

Pagina Congresului: <https://zjazdpts.pl/>

Linkuri reacții presă: <https://zjazdpts.pl/>

Titlul: 10th InASEA Congress (Congresul InASEA - ediția a 10-a)

Titlul prezentării:

- Visual Representation of Youth in interwar Romania. Symbols and significances of ethnicity (Reprezentări vizuale ale tineretului în România interbelică. Simboluri și semnificații ale etnicității) - Anca Filipovici
- „Becoming a Visual Anthropologist”: A Few Thoughts [Câteva gânduri vizavi de a deveni antropolog vizual] - Iulia Elena Hossu
- Layers of the Documentary „Judgment in Hungary” – Blind Spots of Far-Right Political Populism and Anti-Gypsism [Straturile filmului documentar „Verdict în Ungaria” – Punctele oarbe ale populismului de dreapta și antițiganismului în Europa de Est] - Plainer Zsuzsa

Organizator: Centrul pentru Studii Sud-Est Europene al Universității Graz

Țara: Austria

Localitatea: Graz

Perioada: 14/09/2022 - 18/09/2022

Participanți: Anca Filipovici, Iulia Elena Hossu și Plainer Zsuzsa

Descriere: În perioada 15-18 septembrie 2022, s-a desfășurat la Graz (Austria) cel de-al 10-lea Congres InASEA [10th InASEA Congress]. Evenimentul s-a desfășurat sub titlul *Visual Cultures in Southeast Europe: globalization, gender, power and resistance* și a fost organizat de University of Graz (Centrul pentru Studii Sud-Est Europene al Universității Graz). Plecând de la premisa conform căreia cultura vizuală a avut un rol important în științele sociale și umaniste, reflectând viața de zi cu zi a fiecăruia dintre noi, organizatorii au selectat lucrări care s-au centrat asupra diferitelor aspecte ale vizualului – film documentar, fotografie, noile media etc. Din partea ISPMN au participat la eveniment Anca Filipovici, Iulia Elena Hossu și Plainer Zsuzsa (cercetători ISPMN). În cadrul unui panel care a dezbătut relația dintre vizual și istorie, Anca Filipovici a susținut **prezentarea** cu titlul „*Visual Representations of Youth in Interwar Romania: Symbols*

and Significances of Ethnicity” [Reprezentări vizuale ale tineretului în România interbelică: simboluri și semnificații ale etnicității], în care a analizat reprezentarea vizuală a tineretului din România anilor '30, pe baza fotografiilor oficiale ale propagandei de stat promovate de organizația de tineret Straja Țării, precum și a unor colecții fotografice private. Iulia Elena Hossu a prezentat **prezentarea** cu titlul „*Becoming a Visual Anthropologist*”: *A Few Thoughts [Câteva gânduri vizavi de a deveni antropolog vizual]*. În textul prezentat, pornind de la propria experiență de formare în domeniu, autoarea discută particularitățile antropologiei vizuale, așa cum este aceasta practică, de la sistemul de educație până la practicile formale/informale ale domeniului, un domeniu încă în proces de instituționalizare în România. Plainer Zsuzsa a susținut o **prezentare** cu titlul *Layers of the Documentary „Judgment in Hungary” – Blind Spots of Far-Right Political Populism and Anti-Gypsism [Straturile filmului documentar „Verdict în Ungaria” – Punctele oarbe ale populismului de dreapta și antițigănistului în Europa de Est]*. Lucrarea prezentată se bazează pe analiza documentarului proiectat în cadrul Filmotecii ISPMN, ca urmare a colaborării dintre ISPMN și Miradouro Media.

Titlul: *A magyar kisebbségek 100 éve [Minoritățile maghiare în ultimul 100 de ani]*

Titlul prezentării: „Az erdélyi zsidók 20. századi történetének kutatása” [Cercetările referitoare la evreii din Transilvania în secolul 20]

Organizator: Academia de Științe a Ungariei

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Perioada: 22/09/2022 - 23/09/2022

Participant: Gidó Attila

Descriere: În perioada 22-23 septembrie 2022, s-a desfășurat la Budapesta conferința internațională „A magyar kisebbségek 100 éve” [Minoritățile maghiare în ultimii 100 de ani]. Evenimentul a fost organizat de către Academia Maghiară și a avut ca temă istoria minorităților maghiare din Slovacia, Ucraina, România și Serbia. Attila Gidó (cercetător ISPMN) a participat la conferință cu o prezentare intitulată „Az erdélyi zsidók 20. századi történetének kutatása” [Cercetările referitoare la evreii din Transilvania în secolul 20]. La eveniment au participat 45 de persoane.

Titlul: *Önállóság és közvetítés – A néprajzi tudományosság egy évszázada 1920-tól máig a magyar és más közép-európai kisebbségek körében (Independență și mediere - Un secol de cercetări etnografice din 1920 până în prezent în rândul minorităților maghiare și ale altor minorități din Europa Centrală)*

Titlul prezentării: A bántási csehek. Letelepedés, társadalmi szerveződés és identitás (Cehii din Banat. Colonizare, organizație socială și identitate)

Organizator: Centrul de Etnologie din Komárno al Institutului pentru Cercetarea Minorităților „Forum”, Slovacia

Țara: Slovacia

Localitatea: Komárom

Perioada: 23/09/2022 - 24/09/2022

Participant: Jakab Albert Zsolt

Descriere: În perioada 23-24 septembrie 2022 Jakab Albert Zsolt (cercetător ISPMN) a participat la **conferința internațională** *Önállóság és közvetítés (?) – A néprajzi tudományosság egy évszázada 1920-tól máig a magyar és más közép-európai kisebbségek körében (Independență și mediere - Un secol de cercetări etnografice din 1920 până în prezent în rândul minorității maghiare și a altor minorități din Europa Centrală)* organizată de Centrul de Etnologie din Komárno al Institutului pentru Cercetarea Minorităților „Forum”, Slovacia. Cercetătorul a susținut o **prelegere** intitulată *„A bánási csehek. Letelepedés, társadalmi szerveződés és identitás” (Cehii din Banat. Colonizare, organizație socială și identitate)*. Studiul al cărui coautor este Peti Lehel (cercetător ISPMN) s-a concentrat asupra cauzelor emigrării cehilor din România în patria-mamă, după schimbarea de regim din 1989, precum și asupra discursurilor despre etnicitate asociate cu acest proces. În prezentarea sa autorul a comparat discursurile etnicizante, legate de localitate ale populației indigene, îmbătrânite, cu cele ale cehilor emigrați în patria-mamă, dar și cu discursurile turiștilor cehi care „descoperă” aceste sate după schimbarea regimului.

Titlul: *Colocviul internațional de Etnografie János Jankó*

Titlul prezentării: Kisebbségi identitáskonstrukciók Erdélyben (Construcții social-identitare la minoritățile din Ardeal)

Organizator: Societatea Maghiară de Etnografie

Țara: Ungaria

Localitatea: Szeged

Data: 24/09/2022

Participant: Jakab Albert Zsolt

Descriere: Sâmbătă, 24 septembrie 2022, Jakab Albert Zsolt (cercetător ISPMN) a participat la **workshopul** intitulat *Colocviul internațional de Etnografie János Jankó* organizat de Societatea Etnografică Maghiară în Szeged, Ungaria. Etnologul a susținut o **prelegere** intitulată *Kisebbségi identitáskonstrukciók Erdélyben (Construcții social-identitare la minoritățile din Ardeal)*. În cele mai multe cazuri, cercetările privind cultura și procesele sociale caracteristice minorităților naționale din România au fost inițiate de oamenii de știință din patria-mamă ce aparțin minorităților respective. Cercetătorul a prezentat starea cercetărilor pe tematica minorităților naționale, rezultatele proiectului monografiilor minorităților pe arii tematice (istoria diferitelor minorități, situație economică, învățământul, elitele comunităților minoritare, tradiția și folclorul, sistemul instituțional și formele de sprijin din partea statului, respectiv aspirațiile contemporane ale minorităților).

Titlul: *The View from the Anthropocene/Perspectiva dinspre antropocen*

Titlul prezentării: The narrative trap and ‘deep adaptation’ in contemporary fictional films (Capcana narativă și "adaptarea profundă" în filmele de ficțiune contemporane)

Organizator: Inst Institutul de Studii Engleze și Americane din cadrul Universității din Debrecen

Țara: Ungaria

Localitatea: Debrecen

Perioada: 15/10/2022 - 16/10/2022

Participant: Virginás Péter

Descriere: În perioada 15-16 octombrie 2022, Virginás Péter (cercetător ISPMN) a participat la conferința internațională *The View From The Anthropocene: Exploring The Human Epoch From Post-Anthropocentric Perspectives*, eveniment organizat de Institutul de Studii Engleze și Americane din cadrul Universității din Debrecen, Ungaria. În cadrul conferinței interdisciplinare cercetătorul a ținut o prezentare cu titlul *The narrative trap and 'deep adaptation' in contemporary fictional films* [*Capcana narativă și adaptarea profundă în filme de ficțiune contemporane*].

Titlul: *Conferință Internațională Social Dynamics in the post-Covid age. Inequalities, integration, migration in regional, urban and rural context* [*Dinamici sociale în era post-covid. Inegalități, integrare, migrație în context regional, urban și rural*]

Titlul prezentării:

Rural revival? International returnees' aspirations and well-being in Romania [*Revitalizarea ruralului? Aspirațiile și bunăstarea migranților de revenire în România*] - Toma Stefánia

Migration and social transformation of two Pentecostal Roma communities from rural Moldavia (Romania) [*Migrația și transformarea socială a două comunități de romi pentecostali din Moldova rurală (România)*] – Peti Lehel

Organizator: Academia de Științe a Ungariei

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Perioada: 16/10/2022 - 19/10/2022

Participanți: Toma Stefánia, Peti Lehel

Descriere: În perioada 16-19 octombrie 2022, Stefánia Toma (cercetător ISPMN) și Peti Lehel (cercetător ISPMN) au participat la **conferința internațională** *Social Dynamics in the Post-Covid Age. Inequalities, Integration, Migration in Regional, Urban and Rural Context* [*Dinamici Sociale în era Post-Covid. Inegalități, Integrare și Migrație în context regional, urban și rural*]. Conferința a fost organizată de Centrul de Științe Sociale al Academiei de Științe din Ungaria, la Budapesta. Conferința a avut o serie de secțiuni pe teme diverse: Inegalități sociale și integrare, impactul pandemiei pe migrația europeană, dificultăți metodologice și sociale în cercetare, economie umană, locuri și spații în era post-Covid și inovații de regenerare în rural. Stefánia Toma (cercetător ISPMN) a susținut **prezentarea** cu titlul *Rural revival? International returnees' aspirations and well-being in Romania* [*Revitalizarea ruralului? Aspirațiile și bunăstarea migranților de revenire în România*] în cadrul secțiunii *From de-peasantisation to pathways of rural innovation and regeneration* [*De la de-țărănizare la moduri de inovare și regenerare în zone rurale*].

Peti Lehel a susținut o prelegere cu titlul *Migration and social transformation of two Pentecostal Roma communities from rural Moldavia (Romania)* [*Migrația și transformarea socială a două comunități de romi pentecostali din Moldova rurală (România)*]. Prezentarea a analizat impactul social al practicilor de migrație asupra a două comunități de romi pentecostali din Moldova.

Mai multe informații puteți citi:

<https://szociologia.tk.hu/en/event/2020/06/social-dynamics-inequalities-integration-mobility-and>

Titlul: *Environmental Inequality in Europe and Beyond: Current data and results (Inegalități de mediu în Europa și în lume: date și rezultate)*

Titlul prezentării: Do you see where we live? Patterns of Inequalities in access to services and facilities in Romania - The case of the Roma minority (Vedeți unde trăim? Inegalități în accesul la servicii și facilități în România / cazul minorității rome)

Organizator: Facultatea de Științe Sociale a Universității Tehnice din Kaiserslautern, Germania

Țara: Germania

Localitatea: Kaiserslautern

Perioada: 21/09/2022 - 24/09/2022

Participant: Toma Stefănia

Descriere: În perioada 22-23 septembrie 2022, Stefănia Toma (cercetător ISPMN) a participat la **conferința internațională** organizată de Facultatea de Științe Sociale a Universității Tehnice din Kaiserslautern, Germania, intitulată „*Environmental Inequality in Europe and Beyond: Current Data and Results*” (*Inegalități de mediu în Europa și în lume: date noi și rezultate*). Prezentarea plenară a fost susținută de Paul Mohai (Universitatea din Michigan). Stefănia Toma a susținut **prezentarea** intitulată „*Do you see where we live? Patterns of Inequalities in Access to Services and facilities in Romania*” în care a prezentat rezultatele unor anchete instituționale (SocioRoMap, MigRom, RomaHealthRisk) pentru a contextualiza rezultatele unor cercetări calitative în diferite comunități de romi.

Titlul: *Săptămâna Academică Internațională Tutzing, Discutând despre emigrare în țări UE. Dimensiunea de bunăstare*

Titlul prezentării: Etnicitatea și frontiere în întoarcerea transnațională. Prestigiu, luptă și cerințe în România multi-etnică (Ethnicity and boundary making in transnational return. Prestige, claims making and struggle in multi-ethnic Romania)

Organizatori: Asociație Europei de Sud-Est, Universitatea din Bremen

Țara: Germania

Localitatea: Tutzing, Bremen

Perioada: 03/10/2022-06/10/2022

Participant: Anghel Remus

Descriere: Luni, 3 octombrie 2022, Remus Anghel, cercetător ISPMN, a participat la Săptămâna Academică intitulată „*Return migration and its Consequences in Southeastern Europe*” („*Migrația de întoarcere și consecințele acesteia pentru sud-estul European*”). Remus Anghel a prezentat împreună cu Oltean Ovidiu, cercetător UBB, articolul intitulat „*Ethnicity and Boundary Making in Transnational Return. Prestige, Claims Making and Struggle in Multi-Ethnic Romania*” (*Etnicitate și construirea de frontiere în întoarcerea transnațională. Prestigiu, cereri și luptă în România multi-etnică*). Articolul arată cum este migrația de întoarcere realizată de către membrii ai unor grupuri etnice diferite și care sunt consecințele migrației asupra relațiilor interetnice.

Joi, 6 octombrie 2022, Remus Anghel, cercetător ISPMN a participat la Workshop-ul intitulat „*Tackling Emigration in EU member states. The welfare dimension*” (*Discutând emigrarea în state ale Uniunii Europene. Dimensiunea de bunăstare*). Remus Anghel, împreună cu Lucian Vesalon (conferențiar universitar Universitatea de Vest din Timișoara) și Stefania Toma (cercetător ISPMN) au prezentat articolul intitulat

„Romania’s agricultural workers. Regimes of food production, European mobility and social inequality” (*Muncitorii agricoli din România. Regimurile de producție a mâncării, mobilitate europeană și inegalitate socială*). Articolul discută structurarea migrației românești în agricultură, modul cum se intersectează migrația cu inegalitatea socială iar în a doua parte discută consecințele acestei migrații asupra practicilor agricole din România.

Titlul: *Múltunk színeváltozásai. Csíksomlyó és az Egri csillagok mint emlékezethely (Transformările trecutului nostru. Șumuleu-Ciuc și cartea Egri csillagok ca locuri ale memoriei)*

Titlul prezentării: Az emlékezés kultúrája. Rítusok, eszközök, alakzatok (Cultura reamintirii. Rituri, instrumente, formațiuni)

Organizator: Academia de Știință Maghiară în Budapesta

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Data: 14/11/2022

Participant: Jakab Albert Zsolt

Descriere: **Luni, 14 noiembrie, 2022**, Jakab Albert Zsolt (cercetător ISPMN) a participat la **conferința** intitulată *Múltunk színeváltozásai. Csíksomlyói és az Egri csillagok mint emlékezethely [Locurile memoriei: Șumuleu Ciuc și Stelele din Eger (roman istoric de Géza Gárdolnyi)]* organizată de Academia de Știință Maghiară în Budapesta, Ungaria. Etnologul a susținut o prelegere intitulată *Az emlékezés kultúrája. Rítusok, eszközök, alakzatok (Cultura reamintirii. Rituri, instrumente, formațiuni)*. Scopul cercetării culturii memoriale clujene din secolele XIX–XX este de a sistematiza patrimoniul comemorativ dispersat local referitor la perioada respectivă. Analiza înșiruie ocaziile, spațiile și tipurile de evenimente ale culturii memoriale, care au fost motivele și elementele de conținut care au determinat festivitățile comemorative, care au fost spațiile fizice ocupate sau expropriate de către experiența comunitară, care au fost strategiile retorice și narrative ale acțiunilor memoriale și festivităților comemorative.

Cap VI. Prezențe în mass-media

Autor: Gidó Attila

Data: 06/01/2022

Numele organului de presă: Radio Cluj

Numele participantului: Gidó Attila

Titlul emisiunii: Tetőterasz [Terasă pe acoperiș]

Tema dezbătută: Joi, 6 ianuarie 2022, Attila Gidó (cercetător ISPMN) a fost invitatul emisiunii Tetőterasz [Terasă pe acoperiș], Radio Cluj, secțiunea în limba maghiară. În cadrul emisiunii au fost analizate declarațiile senatorului Claudiu Târziu referitoare la predarea istoriei Holocaustului și a istoriei evreilor în școli. S-a discutat despre antisemitism, negaționism și originile antiudaismului în România.

URL: <http://www.kolozsvariradio.ro/2022/01/07/nem-lehet-eleget-beszelni-rola/>

Autor: Székely István

Perioada: 14/01/2022

Numele organului de presă: Europa Liberă România

Numele participantului: Székely István

Titlul emisiunii: #10Întrebări | Cât va rezista unitatea opoziției din Ungaria și ce șanse are în alegerile din aprilie

Tema dezbătută: În data de 14 ianuarie 2022, Europa Liberă România a publicat un interviu cu Székely István Gergő (cercetător ISPMN) despre alegerile ce vor avea loc în Ungaria în aprilie 2022.

URL: <https://romania.europalibera.org/a/alegeri-ungaria/31654112.html>

Autor: Gidó Attila

Data: 26/01/2022

Numele organului de presă: Radio Cluj

Numele participantului: Gidó Attila

Titlul emisiunii: pagina de internet

Tema dezbătută: Miercuri, 26 ianuarie 2022, a fost postat pe pagina de internet a Radioului Cluj, secțiunea în limba maghiară, un interviu cu Attila Gidó (cercetător ISPMN). Interviul a avut ca tematică evreii din Cluj și a fost realizat cu ocazia deschiderii expoziției temporare „Evreii lui Sárdi”, găzduită de Muzeul „Muzeon”, Cluj-Napoca. „Expoziția prezintă o selecție de portrete ale membrilor comunității evreiești din Cluj, realizate în perioada 1935-1944, în atelierul fotografic „Foto Sárdi”, de către fotograful Sárdi Elemér. Imaginile reproduse în expoziție – portrete individuale, grupuri de prieteni, portrete de familie sau portrete de cununie – sunt, în multe din cazuri, singura mărturie vizuală rămasă în urma deportărilor.”

URL:

http://www.kolozsvariradio.ro/2022/01/26/kolozsvari-zsidok-sardi-elemer-portreinkiallitas-a-holokauszt-nemzetkozi-emleknapjan/?fbclid=IwAR2v_geJJonJhFSerAC7LpyWMIcq5zwk3GGB7SdIx7Oos58u-pAJzjvS23I

Autor: Fosztó László

Data: 04/02/2022

Numele organului de presă: TRV Cluj, Emisiunea în limba maghiară, Tetőterasz

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Belgieni din Transilvania, organizatori de solidaritate, lipsa de echilibru (Transzilván belgák, szeretetszervezők, ellensúlyhiány...)

Tema dezbătută: László Fosztó a participat la emisiunea Terasa de pe acoperiș (redactor István Rostás Péter) unde au dezbătute tema lipsei pluralismului în mass media și politica minorității maghiare.

URL: <http://www.kolozsvariradio.ro/2022/02/04/transzilvan-belgak-szeretetszervezok-ellensulyhiany/>

Autor: Fosztó László

Data: 16/02/2022

Numele organului de presă: RTV Târgu Mureș, Emisiunea în limba maghiara

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Esti tagozat

Tema dezbătută: Intelectuali și viața publică (Értelmiség és közélet). S-a discutat despre situația și rolul intelectualilor maghiari din Transilvania. Au participat Smaranda Enache activist pentru drepturile omului și István Székely vicepreședinte UDMR și László Fosztó, cercetător ISPMN.

URL: <https://www.facebook.com/marosvasarhelyi.radio/videos/1054218331825793>

Autor: Köncei Csongor

Data: 23/02/2022

Numele organului de presă: Kolozsvári Rádió (Radio Cluj)

Numele participantului: Köncei Csongor

Titlul emisiunii: Hangoló

Tema dezbătută: **Miercuri, 23 februarie 2022**, Köncei Csongor (cercetător ISPMN) a acordat un **interviu** în cadrul emisiunii în limba maghiară de la Radio Cluj despre mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular ('Táncház') din mediul urban. Aceasta împlinește 45 de ani de la înființare în 2022.

Prima *Táncház* urbană din Transilvania a fost organizată în februarie 1977, în sala de repetiții a Teatrului de Păpuși din Cluj, după care, în scurt timp – în paralel cu acest debut și/sau corelat cu el – s-au deschis pe rând *Táncház* la Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Târgu-Mureș etc. Mișcarea caselor dansului popular (*táncház*) din orașe a fost unul dintre cele mai importante fenomene din ultimele decenii, având influențe deosebit de importante asupra vieții culturale și sociale a maghiarilor din Transilvania.

Autor: Köncei Csongor

Data: 25/02/2022

Numele organului de presă: Kolozsvári TV (TVR Cluj)

Numele participantului: Köncei Csongor

Titlul emisiunii: Erdélyi Figyelő (Observator Transilvan)

Tema dezbătută: Joi, 25 februarie Csongor Köncei (cercetător ISPMN) a fost invitatul emisiunii Erdélyi Figyelő (Observator Transilvan) al emisiunii în limba maghiară de la

TVR Cluj unde a vorbit despre mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular ('Táncház') din mediul urban, care în anul 2022 împlinește patruzeci și cinci de ani de la înființare.

URL: <https://www.facebook.com/534716723271172/videos/977629493172080>

Autor: Adriana Cupcea

Perioada: 20/03/2022

Numele organului de presă: Contributors

Numele participantului: Adriana Cupcea

Tema dezbătută: Politica de stat protector a Turciei, față de comunitățile înrudite din Balcani

URL:

<https://www.contributors.ro/politica-de-stat-protector-a-turciei-fata-de-comunitatile-inrudite-din-balcani/>

Autor: Fosztó László

Data: 21/03/2022

Numele organului de presă: RTV Cluj, Emisiunea în limba maghiara

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Ha nem dolgozzuk fel, felbugyog...

Tema dezbătută: Despre rasism și combaterea rasismului în viața publică cu ocazia zilei internaționale de combaterea rasismului.

URL: <http://www.kolozsvariradio.ro/2022/03/21/ha-nem-dolgozzuk-fel-felbugyog/>

Autor: Köncei Csongor

Data: 24/03/2022

Numele organului de presă: www.maszol.ro

Numele participantului: Köncei Csongor

Titlul emisiunii: ERDÉLY LEGJEI

Tema dezbătută: Joi, 24 martie a apărut pe site-ul maszol.ro un interviu cu etnograful Csongor Köncei (cercetător ISPMN) în care a prezentat pe larg istoria mișcării de tip revival a Caselor de dans popular ('Táncház') din mediul urban transilvănean, care din perspectiva contextului socio-cultural al maghiarilor din Transilvania a avut un impact mare și care în anul 2022 împlinește patruzeci și cinci de ani de la înființare.

URL:

<https://maszol.ro/videok/Erdely-legjei-A-tanchazmozgalom>

<https://www.youtube.com/watch?v=CkqLrV-sW5E>

Autor: Anca Filipovici

Data: 25/03/2022

Numele organului de presă: BASEES Group for Minority History

Numele participantului: Anca Filipovici

Titlul emisiunii: Podcast series on Minorities in a Century of Change

Tema dezbătută: Vineri, 25 martie 2022, a fost lansat un nou episod din seria de podcast *Minorities in a Century of Change [Minorități într-o epocă a schimbărilor]*, organizat de BASEES Group for Minority History din Londra, având ca protagoniști pe istoricul

Andrei Cușco, cercetător la Institutul de Istorie A.D. Xenopol din Iași și Anca Filipovici (cercetător ISPMN). Tema dezbaterii a vizat istoria Basarabiei (final de secol XIX - primele decenii ale secolului XX), zona fiind analizată ca ținut de graniță contestat de Imperiul Rus și statul-națiune român. Cuprinzând o regiune care include astăzi cea mai mare parte a Republicii Moldova contemporane, alături de o serie de provincii sudice ale Ucrainei, regiunea istorică Basarabia a încorporat o populație eterogenă, cu numeroase minorități etnice. Unul dintre principalele argumente ale discuției se referă la faptul că, de la începutul secolului al XIX-lea și până la sfârșitul Primului Război Mondial, relațiile interetnice ale Basarabiei au fost definite de rivalitatea continuă dintre imperialismul rus târziu și naționalismul României Mari.

URL:

https://soundcloud.com/user-267970745/episode-15-andrei-cusco-besarabia-a-contested-borderland-and-its-peoples?fbclid=IwAR3n_5mp3_IDF-qbO7nC5vGHb2Rb2S-El2tAU8bbAqI776J_h_mXdUC5U0k

Autor: Fosztó László

Data: 08/04/2022

Numele organului de presă: Erdélyi Magyar Televízió

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Kultúrcsepp

Tema dezbătută: Emisiunea a fost dedicată culturii rome și comemorării Zilei Internaționale a Romilor. Antropologul László Fosztó a vorbit despre efectele proceselor instituționalizate de excludere dar și vitalitatea culturii rome și limbii romani în contextul românesc.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=87iBDN8Nb6I>

Autor: Fosztó László

Data: 13/04/2022

Numele organului de presă: RTV Cluj, Emisiunea în limba maghiara

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Opre Roma!

Tema dezbătută: Discuție despre semnificația zilei internaționale a romilor.

URL: <http://www.kolozsvariradio.ro/2022/04/13/opre-roma/>

Autor: Székely István

Perioada: 20/04/2022 - 21/07/2022

Numele organului de presă: transtex.ro

Numele participantului: Székely István, Kiss Tamás

Titlul emisiunii: Cél, irány, értelem? – 32 év magyarságpolitikája Erdélyben. Első rész (Obiective, direcții, rosturi? 32 de ani de politici ale Ungariei privind coetnicii din Transilvania. Partea 1)

Tema dezbătută: Pe 20, respectiv 21 aprilie 2022, în contextul alegerilor din Ungaria, portalul de știri transtex.ro a publicat un material amplu, în două părți, care trece în revistă evoluțiile din ultimele trei decenii din domeniul politicilor Ungariei față de coetnicii din țările învecinate. Pentru realizarea materialului au fost intervievați experții

Kiss Tamás și Székely István Gergő (cercetători ISPMN), precum și Toró Tibor (conferențiar, Universitatea Sapientia).

URL: <https://transtelex.ro/kozelet/2022/04/20/cel-irany-ertelem-32-ev-magyarsagpolitika-erdelyben-also-resz>

Autor: Székely István

Perioada: 20/04/2022 - 21/07/2022

Numele organului de presă: transtelex.ro

Numele participantului: Székely István, Kiss Tamás

Titlul emisiunii: A 2004-es népszavazástól a negyedik kétharmadig – magyarságpolitika Erdélyben. Második rész (De la referendumul din 2004 până la a patra victorie cu două treimi. Politicile Ungariei față de coetnicii din Transilvania. Partea a doua)

Tema dezbătută: Pe 20, respectiv 21 aprilie 2022, în contextul alegerilor din Ungaria, portalul de știri transtelex.ro a publicat un material amplu, în două părți, care trece în revistă evoluțiile din ultimele trei decenii din domeniul politicilor Ungariei față de coetnicii din țările învecinate. Pentru realizarea materialului au fost intervievați experții Kiss Tamás și Székely István Gergő (cercetători ISPMN), precum și Toró Tibor (conferențiar, Universitatea Sapientia).

URL: <https://transtelex.ro/kozelet/2022/04/21/cel-irany-ertelem-32-ev-magyarsagpolitikaja-erdelyben-masodik-resz>

Autor: Fosztó László

Data: 05/05/2022

Numele organului de presă: Partizán

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: [Fidesz și maghiarii din țările vecine Ungariei] A Fidesz és a határon túli magyarok - mennyit ér és miért annyi a 95%?

Tema dezbătută: Emisiunea a avut scopul de a analiza rezultatele alegerilor recente din Ungaria și consecințele politicii Fidesz-ului în rândul maghiarilor de peste hotarele Ungariei. László Fosztó a vorbit despre situația din România, iar Ábel Ravasz a discutat situația din Slovacia.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=fSHpqn1aoIU>

Autor: Fosztó László

Data: 09/05/2022

Numele organului de presă: Maszol

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: E o idee greșită, că căsătoria între rude este modelul caracteristic în comunitățile rome („Tévhít, hogy a rokonházasság a cigány közösségekre jellemző gyakorlat”)

Tema dezbătută: Interviu apărut în Maszol (ziarist Bereczki Szilvia): E o idee greșită, că căsătoria între rude este modelul caracteristic în comunitățile rome. László Fosztó a vorbit despre modelele de înrudire și reguliele de căsătorii în comunități tradiționale de romi.

URL: <https://maszol.ro/eletmod/Tevhit-hogy-a-rokonhazassag-a-cigany-kozossegekre-jellemzo-gyakorlat-szakembert-kerdeztunk-az-eloiteletekrol>

Autor: Peti Lehel

Data: 29/06/2022

Numele organului de presă: ELTE Néprajz Blog. Láncreakció (Blogul Etnografic „Reacție în lanț” al Universității „Eötvös Lóránd” din Budapesta, Catedra de Etnologie și Antropologie Culturală)

Numele participantului: Peti Lehel

Tema dezbătută: În luna iunie 2022, a apărut un interviu cu Peti Lehel (cercetător ISPMN) realizat de ELTE Néprajz Blog. Láncreakció (Blogul Etnografic „Reacție în lanț” al Universității „Eötvös Lóránd” din Budapesta, Catedra de Etnologie și Antropologie Culturală). În interviul acordat, cercetătorul povestește despre modul în care a ajuns cercetător, despre împrejurările muncii de cercetare și despre motivații, despre cele mai bune metode de lucru pe care le folosește, dar și despre lucruri mai personale, precum modelele sale din lumea științifică, ce carte ar reciti sau ce film ar revedea cu plăcere.

URL: <https://elteneprajz.blog/category/lancreakcio/>

Autor: Adriana Cupcea

Data: 27/07/2022

Numele organului de presă: Visegrad Insight

Numele participantului: Adriana Cupcea

Tema dezbătută: Politica kin state a Turciei în Balcani

URL: <https://visegradinsight.eu/turkey-muslim-kin-state-balkans/?fbclid=IwAR0KBDVbMna2rAWqfe9iLbYQIIW5hAhB5Gu66aZ2NkeZdX2rltXHaCIEsjY>

Autor: Adriana Cupcea

Data: 30/07/2022

Numele organului de presă: Contributors

Numele participantului: Adriana Cupcea

Tema dezbătută: Prezențe islamice transnaționale în Balcani. O schiță comparativă între Kosovo și România

URL: https://www.contributors.ro/prezente-islamice-transnationale-in-balcani-o-schita-comparativa-intre-kosovo-si-romania/?fbclid=IwAR3-neYjBKNs732vCyjueQ0_nHxeK5GwaNI2f6c0GsxAIr5j0EoIIfu5B90

Autor: Fosztó László

Data: 03/08/2022

Numele organului de presă: RTV Cluj, Emisiunea în limba maghiara

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Procese coerente nu doar o politică a comemorării [Tetőterasz: Emlékezéspolitika helyett koherens folyamatokat]

Tema dezbătută: Procese coerente nu doar o politică a comemorării: emisiunea discută problemele legate de comemorarea genocidului comis împotriva romilor în România cu prilejul zilei naționale de comemorare a Holocaustului împotriva romilor.

URL: <http://www.kolozsvariradio.ro/2022/08/03/emlekezespolitika-helyett-koherens-folyamatokat/>

Autor: Könczei Csongor

Data: 17/08/2022

Numele organului de presă: Kolozsvári Rádió / Radio Cluj

Numele participantului: Könczei Csongor

Titlul emisiunii: Kihelyezett stúdió a Kolozsvári Magyar Napok alkalmából / Studioul live cu ocazia Zilelor Culturale Maghiare din Cluj

Tema dezbătută: Csongor Könczei (cercetător ISPMN) a acordat un interviu emisiunii maghiare de la Radio Cluj despre mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular ('Táncház') din mediul urban prin prisma aniversării a patruzeci și cinci de ani de activitate cu ocazia Zilelor Culturale Maghiare din Cluj, ediția a 13-a.

URL: <https://www.facebook.com/kolozsvariradio/photos/a.146715405360593/5580097072022372/>

Autor: Kiss Ágnes

Data: 02/09/2022

Numele organului de presă: Transtelex

Numele participantului: Kiss Ágnes

Titlul emisiunii: Cenzúra a diktatúrában: a homály és a bizonytalanság voltak a rendszer leghatékonyabb eszközei (Cenzura în dictatură)

Tema dezbătută: Interviul realizat de către Vig Emese a fost făcut pe marginea cărții Finomhangolás (EME-Kriterion, 2022) semnate de Kiss Ágnes. Cartea abordează mecanismele formale și informale ale cenzurii românești în perioada socialismului de stat.

URL: <https://transtelex.ro/kultura/2022/09/02/kiss-agnes-cenzuratortenet-romaniaban>

Autor: Fosztó László

Data: 06/09/2022

Numele organului de presă: Transtelex

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: În cazul școlilor din Huedin și Oradea nu este vorba despre segregare ci despre altceva [A bánffyhungyadi és nagyváradi esetekben nem szegregációról van szó, hanem valami másról. De miről?]

Tema dezbătută: În cazul școlilor din Huedin și Oradea nu este vorba despre segregare ci despre altceva

Articolul abordează problema apărută la începutul anului școlar când în două școli secția maghiară avea intenția de a se muta în clădire separată și a apărut acizația de segregare etnică. Fosztó László arată că nu despre segregare este vorba ci despre tensiuni locale apărute în urma managementului resurselor noi apărute în urma finanțărilor primite de comunitatea maghiară de la statul maghiar. Tensiunile au fost interpretate greșit ca segregare sau chiar ca semnele unui conflict etnic.

URL: <https://transtelex.ro/velemeny/2022/09/06/miert-ujult-ki-a-vita-a-magyar-tanyelvu-kulonallo-iskola-kapcsan-tobb-erdelyi-telepulesen-es-mit-lehet-tenni>

Autor: Kiss Ágnes

Data: 17/09/2022

Numele organului de presă: Radio România

Numele participantului: Kiss Ágnes

Titlul emisiunii: Emberi sorsok a történelem útvesztőiben [Destine umane în labirintul istoriei]

Tema dezbătută: Interviu realizat de către redacția maghiară a Radio România Cluj a fost în legătură cu cartea intitulată *Finomhangolás. Koordináció és kontroll a szovjet típusú cenzúrarendszerekben. Romániai példák (1949–1989)* [Coordonare și control în sistemele de cenzură de tip sovietic. Exemple din România, 1949-1989] semnată de Kiss Ágnes (cercetător ISPMN).

URL:

http://www.kolozsvariradio.ro/2022/09/17/emberi-sorsok-a-tortenelem-utvesztoiben/?fbclid=IwAR0aZ_RT-1_umVuU258SwxufuqDe6H8NnJLM5kg6j3CYa7XbJSx7eGGOO_Io

Autor: Fosztó László

Data: 10/10/2022

Numele organului de presă: Transtelex

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Despre situația presei, politici de finanțare și alte probleme actuale [Transtelex Dialog - sajtóhelyzetről, támogatáspolitikáról és egyéb aktualitásokról]

Tema dezbătută: Dialog - este o inițiativă a portalului Transtelex prin care ziariștii portalului discută despre diferite aspecte ale vieții publice a minorității maghiare din România.

URL: <https://transtelex.ro/kozelet/2022/10/10/transtelex-dialog>

Autor: Iulia-Elena Hossu

Perioada: 18/10/2022 - 30/10/2022

Numele organului de presă: LiterNet

Numele participantului: Iulia-Elena Hossu

Titlul emisiunii: Cronică de film documentar

Tema dezbătută: Bunicul ce făcea baloane de săpun - Nestwärme - Mein Opa, der Nationalsozialismus und ich / Dragoste de familie la Astra Film Festival (online), 2022

URL:

<https://agenda.liternet.ro/articol/26879/Iulia-Hossu/Bunicul-ce-facea-baloane-de-sapun-Nestwarme-Mein-Opa-der-Nationalsozialismus-und-ich-Dragoste-de-familie-la-Astra-Film-Festival-online-2022.html>

Autor: Iulia-Elena Hossu

Perioada: 18/10/2022 - 30/10/2022

Numele organului de presă: LiterNet

Numele participantului: Iulia-Elena Hossu

Titlul emisiunii: Cronică de film documentar

Tema dezbătută: Acasă - 4 documentare la Astra Film Festival (online), 2022

URL:

<https://agenda.liternet.ro/articol/26883/Iulia-Hossu/Acasa-4-documentare-la-Astra-Film-Festival-online-2022.html>

Autor: Fosztó László

Data: 27/10/2022

Numele organului de presă: Népszava [cotidian din Ungaria]

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Degeaba finanțările europene și cadrul strategic pentru romii al uniunii europene, integrarea socială rămâne un obiectiv îndepărtat [Hiába az uniós támogatások, hiába az európai romaintegrációs keretstratégia, az integráció egyelőre távoli cél marad]

Tema dezbătută: Degeaba finanțările europene și cadrul strategic pentru romii al uniunii europene, integrarea socială rămâne un obiectiv îndepărtat

Raportul Agenției pentru Drepturi Fundamentale al Uniunii Europene publicată pe 25 Octombrie arată că în perioada 2016-2021 situația romilor nu sa îmbunătățit în cele 10 state studiate de ancheta Roma Survey conform majoritatea indicatorilor incluse în studiu. Fosztó László interpretează rezultatele.

URL: https://nepszava.hu/3173811_hiaba-az-unios-tamogatasok-hiaba-az-europai-romaintegracios-keretstrategia-az-integracio-egyelore-tavoli-cel-marad

Autor: Fosztó László

Data: 30/10/2022

Numele organului de presă: TVR Info Etnic

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Alte minorități

Tema dezbătută: Comunitățile etnice și libertatea religioasă în România. La discuția pe acest subiect, alături de cele două gazde „INFO Etnic”, Teodora Drăgoi și Boris Velimirovici, au fost invitați Cătălin Raiu - primul român selectat ca membru în panelul de experți pe libertate religioasă al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Ciprian Olinici - consilier patriarhal, Muurat Iusuf - muftiul Cultului Musulman din România, pr Ștefan Lupu - rectorul Institutului Teologic Romano-Catolic din Iași și Fosztó László cercetător ISPMN.

URL: http://stiri.tvr.ro/tvr-info--duminica-30-octombrie--ora-11-00--comunitatile-etnice-si-libertatea-religioasa-in-romania_917341.html

Autor: Fosztó László

Data: 04/11/2022

Numele organului de presă: RTV Cluj, Emisiunea în limba maghiara

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Batem pasul pe loc... [Tetőterasz: Tapodtat sem haladtunk...]

Tema dezbătută: Emisiunea discută rezultatele anchetei Roma Survey 2021 publicat de Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale (FRA). Rezultatele arată că procesul de incluziune socială nu a făcut progres semnificativ în perioada 2016-2021.

URL: <http://www.kolozsvariradio.ro/2022/11/04/tapodtat-sem-haladtunk/>

Autor: Fosztó László

Data: 20/11/2022

Numele organului de presă: TVR Info Etnic

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Alte Minorități

Tema dezbătută: László Fosztó a participat la dezbateră live la TVR Info Etnic emisiunea Alte Minorități cu tema *Toleranță și intoleranță în România multiethnică*. Alături de cele două gazde Teodora Drăgoi și Boris Velimirovici au fost invitați: Asztalos Csaba – președinte CNCD, László Fosztó cercetător ISPMN, conf. univ. dr. Felicia Waldman - Facultatea de Litere, Universitatea din București, coordonator al Centrului de Studii Ebraice, Cătălin Manea - deputat, vicepreședinte al Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale, Parlamentul României, Laczikó Enikő Katalin, secretar de stat în cadrul Departamentului pentru Relații Interetnice.

URL: http://stiri.tvr.ro/duminica-la-info-etnic-toleran-a-i-intoleran-a-in-romania-multiethnica_918858.html

Autor: Fosztó László

Data: 13/12/2022

Numele organului de presă: Transtelex

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Nu noroiul, infiltrările de pe acoperiș deranjează cel mai mult romii mutați din arena din Miercurea Ciuc ci promisiunile amânate [Nem a sár, a beázó tető bántja a leginkább az arénából kiköltözött somlyóiakat, hanem a jövőbe tolódott ígéretek]

Tema dezbătută: Nu noroiul, infiltrările de pe acoperiș deranjează cel mai mult romii mutați din arena din Miercurea Ciuc ci promisiunile amânate

Articolul (reporter Tőkés Hunor) prezintă soarta romilor sinistrați de incendiul din Șumuleu Ciuc cu aproape doi ani în urmă. Acum sunt mutați înapoi în locuințe tip container în colonia segregată. Fosztó László discută aspectele de integrare socială și comunicare cu majoritarii locali prea puțin adresate în cursul procesului.

URL: <https://transtelex.ro/kozelet/2022/12/13/csikszereda-romatelep-kontenerek-sogor-eniko>

Cap VII. Publicații în afara editurii

Titlul publicației: *[Ruralitate și cercetarea ruralului în Bazinul Carpatic] Vidékiség és vidékkutatások a Kárpát-medencében. (Kriza Könyvek, 48.)*

Titlul studiului: *[Tot ce e aici e ruralul. Transformarea formelor de existență și a practicilor culturale caracteristice ruralului în secolul XXI] Ez mind vidék. A vidékre jellemző létformák és kulturális gyakorlatok átalakulása a 21. században*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

Coautor: Vajda András

Coautor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Abstract: [Tot ce e aici e ruralul. Transformarea formelor de existență și a practicilor culturale caracteristice ruralului în secolul XXI] Ez mind vidék. A vidékre jellemző létformák és kulturális gyakorlatok átalakulása a 21. században. In: Jakab Albert Zsolt – Vajda András (szerk.): Vidékiség és vidékkutatások a Kárpát-medencében. (Kriza Könyvek, 48.) Kriza János Néprajzi Társaság – Néprajzi Múzeum, Kolozsvár–Budapest, 2021, 7–32.

Scopul fundamental al cercetării a fost descrierea prezentului societății rurale transilvănene, dar și a trecutului apropiat, ce se mai regăsește și se poate reconstitui din memorii individuale, scoaterea la iveală a coexistenței, complementării sau dimpotrivă, a opoziției, conflictelor din ultimii cincisprezece ani ai practicilor culturale arhaice, dar în continuă transformare, și ai celor noi, ce nu au existat anterior (cum ar fi cele determinate de instrumentele digitale, de Internet, născându-se în spațiul online). În cadrul cercetării am abordat caracteristicile ruralului din secolul XXI, influențat puternic de globalizare și revoluția digitală, totodată am încercat să oferim un cadru nou și cuprinzător de interpretare la abordarea etnografică a ruralului, dar și la înțelegerea noilor obiceiuri rurale, în plin proces de formare. În același timp am încercat să amplasăm aceste procese într-un context mai aprofundat pe axa temporală.

Titlul publicației: *Pro Scientia Ruralis*

Titlul articolului: *Szakmai fórum: A roma népesség társadalmi integrációjának feltételeiről (székelyföldi térség) [For profesional: despre contextul integrării sociale ale romilor]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: cotată CNCSIS

Limbă: maghiară

URL:

http://psr.pahru.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=235&Itemid=870&lang=hu

Autori: Bíró A. Zoltán, Oláh Sándor, Bodó Julianna, Gergely Orsolya, Jakab Judit

Autori ISPMN: Toma Stefánia, Fosztó László

Abstract: Textul redă temele și materialele discutate în cadrul forului profesional organizat de Centrul de Cercetare Regională și Antropologică despre contextul integrării sociale a romilor în regiunea Secuimii.

Titlul publicației: *Simmel and Beyond. The Contemporary Relevance of Simmel's Thought [După Simmel. Relevanța contemporană a gândirii lui Simmel]*

Titlul studiului: *Real Bridges and Mental Borders: in an Ethnically Mixed Transylvanian Community [Poduri reale și granițe mentale într-o comunitate mixtă din punct de vedere etnic]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: https://www.routledge.com/Simmel-and-Beyond-The-Contemporary-Relevance-of-Simmels-Thought/Caetano-Mendes/p/book/9781032000916?gclid=CjwKCAiA4KaRBhBdEiwAZi1zzvkKCr2nwQYhrN1Av0EPUBHGVHGFCDcH6hdhFmSO_Fef7v0JEA8xihoCibwQAvD_BwE

Autor ISPMN: Toma Stefánia

Editori: Pedro Caetano, Maria Manuela Mendes

Abstract: Luni, 21 februarie 2022, a apărut la Editura Routledge, în cadrul Seriei Teorii Sociale Clasice și Contemporane, volumul intitulat *Simmel and Beyond. The Contemporary Relevance of Simmel's Thought [După Simmel. Relevanța contemporană a gândirii lui Simmel]*, editat de Pedro Caetano, cercetător în cadrul Centrului Interdisciplinar de Științe Sociale al Universității Lisabona și Maria Manuela Mendes, profesor la Institutul de Științe Sociale și Politice și cercetător la Centrul de Cercetări și Studii Sociologice al ISCTE, Lisabona. Stefánia Toma (cercetător ISPMN) a contribuit la acest volum cu un capitol intitulat *Real Bridges and Mental Borders: in an Ethnically Mixed Transylvanian Community [Poduri reale și granițe mentale într-o comunitate mixtă din punct de vedere etnic]*. Volumul este o colecție de studii care utilizează conceptele și teoriile lui Georg Simmel pentru a analiza și înțelege fenomene și procese sociale contemporane, de exemplu, incluziunea în societăți multiculturale, excluderea grupurilor vulnerabile, fenomenul cyberbullying-ului, schimbările climatice și efectele lor, răspândirea populismului politic și condițiile recrutării tinerilor în mișcările fundamentalist religioase islamice. Articolul semnat de Stefánia Toma (cercetător ISPMN) abordează tematica diferențelor etnice prin prisma granițelor care pot fi fizice și mentale, respectiv practicile sociale prin care aceste granițe sau linii de demarcație sunt contestate și / sau depășite și ignorate, transformând „Străinul” în ceva familiar.

Vineri, 3 iunie 2022, a fost lansat volumul *Simmel and Beyond. The Contemporary Relevance of Simmel's Thought [După Simmel. Relevanța contemporană a gândirii lui Simmel]*, editat de Pedro Caetano (cercetător în cadrul Centrului Interdisciplinar de Științe Sociale al Universității Lisabona) și Maria Manuela Mendes (profesor la Institutul de Științe Sociale și Politice și cercetător la Centrul de Cercetări și Studii Sociologice al ISCTE, Lisabona). Volumul a apărut la editura Routledge în cadrul Seriei Teorii Sociale Clasice și Contemporane. Volumul este o colecție de studii empirice care au utilizat

categoriile lui Georg Simmel în explorarea proceselor sociale contemporane încercând să aducă la lumină noi trenduri care sunt caracteristice modernității globale. Volumul are câteva capitole care explorează societățile multiculturale, relațiile interetnice, respectiv, incluziunea și excluziunea romilor. Volumul a fost prezentat de către Profesorul Thomas Kemple (Universitatea British Columbia, Canada). Pe lângă editorii volumului, au luat cuvântul și unii dintre autori. *Stefânia Toma (cercetător ISPMN) și-a prezentat contribuția intitulată Real Bridges and Mental Borders in an Ethnically Mixed Transylvanian community [Poduri reale și granițe mentale într-o comunitate mixtă din punct de vedere etnic].* Articolul semnat de Stefânia Toma (cercetător ISPMN) abordează tematica diferențelor etnice prin prisma granițelor care pot fi fizice și mentale, respective practicile sociale prin care aceste granițe sau linii de demarcație sunt contestate și / sau depășite și ignorate, transformând "Străinul" în ceva familiar. Conținutul volumului poate fi consultat pe pagina: <https://www.routledge.com/Simmel-and-Beyond-The-Contemporary-Relevance-of-Simmels-Thought/Caetano-Mendes/p/book/9781032000916> Volumul a fost prezentat și în data de 14 iulie 2022 în cadrul Conferinței Internaționale KISMIF, organizat la Porto. Volumul a fost prezentat de Paula Guerra în prezența editorilor.

www.kismifconference.com

Titlul publicației: *Színház és etnikai szocializáció az 1980-as években. Tamási Áron „Ősvigasztalás” című darabjának bemutatója a nagyváradi színházban (Teatru și socializare etnică în anii 1980. Prezentarea piesei "Consolare strămoșească" semnată de Tamási Áron la Teatrul de Stat din Oradea).*

Titlul articolului: *Revista Symbolion*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: maghiară

URL: <http://uartpress.ro/journals/index.php/symbolon/index>

Autor ISPMN: Plainer Zsuzsa

Abstract: Studiul de față prezintă acele ritualuri etnice, cu ajutorul cărora minoritatea maghiară a reușit să-și reproducă (în mod simbolic) comunitatea etnică în anii 1980. Lucrarea dovedește că prezentarea anumitor piese de teatru pot fi considerate exemple pentru aceste ritualuri.

Titlul publicației: *Korunk - Kisebbségben [Revista Korunk În minoritate]*

Titlul articolului: *"Be akartam bizonyítani, hogy létezik egyetemem végzett cigány" - a romániai közpolitikák hatása a roma oktatási mobilitásra ("Am vrut să dovedesc că există țigan cu facultate" - impactul politicilor*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: maghiară

URL: <http://korunk.org/kisebbssegben/>

Autor ISPMN: Plainer Zsuzsa

Abstract: Scopul acestui studiu este prezentarea acelor factori care contribuie la ascensiunea educațională a romilor din România. Lucrarea ne arată că - în mai multe cazuri - motivul pentru obținerea diplomei de licență sau master este acela de a schimba statutul social și cultural a romilor din țară.

Titlul publicației: *Vieți migrante și speranță într-un cartier segregat de romi*

Tipul publicației: Publicație electronică

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: română

URL: <https://soundcloud.com/sfertulacademic/vieti-migrante-si-speranta-intr-un-cartier-segregat-de-romi-remus-anghel>

Autor ISPMN: Anghel Remus

Abstract: Articolul analizează modul în care migrația reprezintă pentru un cartier de romi cea mai importantă modalitate de ascensiune social într-un context local plin de prejudecăți și lipsă a proiectelor publice de sprijinire a populațiilor defavorizate.

Titlul publicației: *Táncház 50. Történetek a táncházmozgalom fél évszázadából*

Titlul studiului: *A 35 éves erdélyi táncház rövid történeti áttekintése (Scurt istoric al mișcării de tip revival a Caselor de Dansuri Populare din Transilvania)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: <https://jbsz.hu/muzsikusporthet/aktualis/1285-tanchaz-50-konyv-bemutato>

Autor ISPMN: Könczei Csongor

Editor: Jávorszky Béla Szilárd

Abstract: În luna mai a fost republicat studiul *A 35 éves erdélyi táncház rövid történeti áttekintése (Scurt istoric al mișcării de tip revival a Caselor de Dansuri Populare din Transilvania)* scris și publicat de către Csongor Könczei (cercetător ISPMN) în anul 2012. Studiul a fost republicat în volumul Jávorszky Béla Szilárd (editor): *Táncház 50*, paginile 133–139, volum apărut la editura Kossuth din Budapesta cu ocazia împlinirii a 50 de ani de mișcare de tip revival *Táncház* din Ungaria.

Prima *Táncház* ('Casa Dansului Popular') urbană din Transilvania a fost organizată în februarie 1977 în sala de repetiții a Teatrului de păpuși din Cluj, după care, în scurt timp – în paralel cu acest debut și/sau corelat cu el – s-au deschis pe rând *Táncház* la Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Târgu Mureș și alte orașe transilvănene. (Termenul *Táncház* acoperă în cultura maghiară un fenomen social și cultural fără echivalent în culturile vecine, cum sunt de exemplu, cea română. Traducerea în limba română a termenului (ca de altfel și în engleză sau franceză) a pus probleme încă de la început. La sfârșitul anilor 1970, când puterea comunistă a încercat să controleze fenomenul *Táncház*, și ca urmare să instituționalizeze „mișcarea”, s-a încercat pentru prima dată traducerea termenului, prin „Casa Dansului Popular”.) Studiul lui Csongor Könczei prezintă printr-un rezumat scurt istoricul acestei mișcări între anii 1977–2012.

Titlul publicației: *Revista "Korunk"*

Titlul articolului: *Örmények a 21. századi Romániában [Armenii în România secolului XXI]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Veress Ilka

Editor: Rigán Loránd

Abstract: Textul se concentrează pe problematica stratificării istorice și culturale a armenilor din România atrăgând atenția asupra procesualității eterogenității sale interne și asupra necesității revizuirii periodice a acesteia. Pornind de la premisa generală că nu este vorba despre o problemă unică ci mai degrabă de un fenomen general datorat complexității regionale și istorice a României, argumentează pe lângă necesitatea aplicării a unor modele analitice dinamice în cazul grupurilor etno-politice. În consecință, analiza va contura profilul istoric, cultural și instituțional al comunităților armenice din România, cu un accent special pe schimbările în compoziția internă a categoriei etnice în deceniile de după schimbarea de regim, prin schițarea dinamicilor specifice care determină imaginea curentă și procesele identitare ale grupului.

Titlul publicației: *Învățământul în limba maternă, la minoritățile turcă și tătară din Dobrogea, post 1990, în Analele Dobrogei, nr. 4, seria III, 173-194.*

Titlul articolului: *Învățământul în limba maternă, la minoritățile turcă și tătară din Dobrogea, post 1990.*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: română

URL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1026024>

Autor ISPMN: Adriana Cupcea

Abstract: Cercetarea își propune să investigheze învățământul în limbile materne turcă și tătară din România din două perspective: reconstrucția paradigmei educaționale dominante și schița unei istorii a educației în limbile turcă și tătară. La un prim nivel, cercetarea reconstruiește paradigma educațională dominantă în rândul elitelor turcești și tătare prin analiza subiectului educației în limba maternă în contextul programului etno-politic general al elitelor minoritare, prin identificarea actorilor politici relevanți în ceea ce privește educația celor două minorități, dar și a principalelor dezbateri pe această temă. La un al doilea nivel (schița istorică), analiza identifică momentele de cotitură istorice majore ale învățământului în limbile turcă și tătară, schițând o periodizare a proceselor educaționale și instituționale. Subliniind realitatea instituțională actuală a educației în limbile turcă și tătară, cercetarea va oferi o privire asupra modului în care două minorități din România, cu un profil istoric și cultural similar, se angajează sau nu în diferite forme de învățământ în limba maternă. Cercetarea se bazează pe metode calitative: interviuri structurate și semi structurate cu actori politici, experți în educație, membri ai celor două minorități, pe analiza textului programelor politice, texte jurnalistice și nu în ultimul rând pe analiza legislației.

Titlul publicației: *Ethnographia*

Titlul articolului: *Nyelv és érvényesülés: moldvai csángó vendégmunkás családot dilemmái (Limba și parvenire: dilemele familiilor de ceangăi moldoveni imigranți)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Peti Lehel

Abstract: Articolul analizează impactul pe care migrația l-a avut asupra etnicității și utilizarea limbii în familiile de ceangăi migranți. Studiul acordă, de asemenea, o atenție deosebită relației dintre migrație și școlarizarea copiilor. Autorul interpretează rolul aspirațiilor educaționale ale copiilor în luarea deciziilor părinților în ceea ce privește migrația forței de muncă, încercând să răspundă la întrebarea: care sunt deciziile în ceea ce privește practicile migrației atunci când se are în vedere prestigiul tot mai mare dobândit de educație? Studiul reflectă, de asemenea, asupra rolului pe care persoanele în vârstă îl au în transmiterea limbii în contextul migrației.

Titlul publicației: *Acta Ethnographica Hungarica. vol. 66. (2021)*

Titlul articolului: *[Caracteristicile ruralului transilvănean în perioada de după integrarea europeană] Characteristics of the Transylvanian Countryside after Romania's European Integration.*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

URL: <https://akjournals.com/view/journals/022/66/1/article-p135.xml>

Coautor: Vajda András

Coautor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Abstract: [Caracteristicile ruralului transilvănean în perioada de după integrarea europeană] Characteristics of the Transylvanian Countryside after Romania's European Integration. *Acta Ethnographica Hungarica. vol. 66. (2021) nr. 1. 135–152.*

Satul de astăzi nu corespunde decât parțial acelei entități pe care o cunoșteam într-o lume ce a apus, și din care au rămas doar amintiri. În secolul XXI și în cazul comunităților rurale rutina, practicile și strategiile vieții economice sunt determinate de procesele de modernizare și globalizare, de tehnologia de informare și comunicare, respectiv de răspândirea vastă a dispozitivelor digitale. Am putea spune că în viața satului secolului al XXI-lea este prezentă în același timp o anumită constrângere de modernizare (constrângerea dezvoltării și schimbării) dar și o prezență a maselor incapabile de schimbare (chiar dacă numărul acestora este în continuă scădere), iar conviețuirea și confruntarea acestor două forțe și ideologii opoziționale caracterizează spațiul rural maghiar/transilvănean din România în secolul XXI. Toate acestea au determinat erodarea modelelor comunitare anterioare și au rezultat clătinarea poziției tradiției, respectiv o schimbare majoră a rolului ei în viața comunităților.

Titlul publicației: *Co-editarea numărului tematic: Acta Ethnographica Hungarica. vol. 66. (2021) nr. 1. [Ruralități paralele. Formele contemporane ale ruralității în patru regiuni ale Transilvaniei] Parallel and Incompatible Ruralities. Rural Realities in Four Transylvanian (Romanian) Microregions. (co-editor: Jakab Albert Zsolt, Szilágyi Levente, Vajda András)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

URL: <https://akjournals.com/view/journals/022/66/1/022.66.issue-1.xml>

Coeditori: Szilágyi Levente, Vajda András

Coeditor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Abstract: Co-editarea numărului tematic: Acta Ethnographica Hungarica. vol. 66. (2021) nr. 1. [Ruralități paralele. Formele contemporane ale ruralității în patru regiuni ale Transilvaniei] Parallel and Incompatible Ruralities. Rural Realities in Four Transylvanian (Romanian) Microregions.

Titlul publicației: *Korunk*

Titlul articolului: *Recunoaștere drepturilor culturale și apărarea drepturilor omului în cazul romilor din Uniunea Europeană. A romák kulturális és emberi jogainak védelme és elismerése az Európai Unióban. A recens fejlemények áttekintése*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Fosztó László

Abstract: Articolul schițează procesele de transformare a modelului de apărare a drepturilor omului și strategiilor de îmbunătățire a situației romilor din Uniunea Europeană. Prin-o analiză critică a adoptării Cadrului Strategic pentru Incluziunea Romilor de către Comisia Europeană și a rezultatelor primului ciclu de politici publice, autorul ridică o serie de întrebări asupra modelelor existente și a nevoii de a găsi alternative prin regândirea arhitecturii postbelice a protecției drepturilor omului și a minorităților etnice.

Titlul publicației: *Erdélyi Múzeum*

Titlul articolului: *Decizii și strategii pentru protecția participanților în cercetare. Döntések és stratégiák kutatási résztvevők védelmére. Hozzászólás Bakos Áron Név nélkül: az anonimizálás kérdései az etnográfiai kutatásban című vitaindítójához*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Fosztó László

Abstract: Acest articol este o contribuție la dezbaterile despre rolul, modul, și oportunitatea anonimizării informatorilor și a participanților în cercetări etnografice. Argumentul este prezentat printr-o serie de exemple inspirate din literatura de specialitate precum și a experienței personale a autorului. Concluzia contribuției este, că anonimizarea este benefică și poate fi o strategie de urmat în cele mai multe cazuri, dar sunt unele momente și procese culturale care trebuie să fie identificate cu numele personal a celui care a produs. Decizia și distincțiile între cazuri când anonimatul trebuie păstrat sau numele trebuie publicat este responsabilitatea cercetătorului și un test al profesionalismului.

Titlul publicației: *Anthropology of Transformation: From Europe to Asia and Back, Edited by Juraj Buzalka and Agnieszka Pasięka, Cambridge, UK: Open Book Publishers, 2022, <https://doi.org/10.11647/OBP.0282>*

Titlul studiului: *Dincolo de ochii albaștri? Etnicitate locală și amenințarea xenofobiei la marginile estice ale Uniunii Europene. [Beyond Blue Eyes? Local Ethnicity and the Threats of Xenophobia on the Eastern Margins of the European Union]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: <https://www.openbookpublishers.com/books/10.11647/obp.0282>

Autor ISPMN: Fosztó László

Abstract: Studiul analizează problema xenofobiei față de diferitele minorități etnice și religioase din România. Într-o abordare inspirată de opera lui Karl Polányi focusul analizei este pe procesele socio-economice care au generat transformări în ultimele decenii în societatea română și cadrul Uniunii Europene. Distincția dintre modul de coabitare la nivelul comunităților ancorat prin regulile interacțiunilor etnice și modelul pieței libere și a mobilității neîngrădite este luat ca punct de pornire în procesul de a înțelege cum au ajuns atitudinile negative față de unele grupuri minoritare să inspire acțiunile politice. Studiul apare ca parte a unui volum festschrift dedicat profesorului Chri Hann, antropolog economic, un analist și critic a mișcărilor naționaliste din estul european.

Titlul publicației: *Social Inclusion*

Titlul articolului: *O diviziune generațională? A face față prejudecăților etnice și inegalității în rândul romilor din România care se întorc din migrația transnațională (A Generational Divide? Coping With Ethnic Prejudice and Inequality Among Romanian Roma Transnational Returnees)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

URL: <https://www.cogitatiopress.com/socialinclusion/article/view/5688>

Autori ISPMN : Anghel Remus, Fosztó László

Titlul publicației: *Intersections - East European Journal of Society and Politics. (numărul: Social Mobility) (Intersections - Revista Est Europeană de Societate și Politică, numărul: Mobilitate Socială)*

Titlul articolului: *“Even If We Are Roma, We Are Clean, Respectful, and Always Went to School”–Analysing the Types, Functions, and Meanings of Capitals That Shape the Upward Educational Mobility Path for Roma in Romania (“Noi suntem curați, respectuoși și mergem la școală, desi suntem romi” – analiza tipului, func’iunii ;I semnificației acelu capital, care influențează mobilitatea educațională a romilor din România)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

URL: <https://intersections.tk.mta.hu/index.php/intersections/article/view/838>

Autor ISPMN: Plainer Zsuzsa

Editori: Judit Durst, Ákos Huszár

Abstract: Cercetarea de față analizează mobilitatea educațională a câtorva persoane de etnie romă din România. Bazându-se pe teoriile abundenței culturale și ale abordărilor constructiviste despre etnicitate respectiv rasism cultural, se dorește trecerea în revistă și analiza a acelor tipuri de capital, care sunt decisive pentru procesul de mobilitate ascendentă. Interviuurile narative, ca metode principală a acestei investigații, ne arată că anumite tipuri de capital joacă un rol decisiv în procesul de mobilitate. Astfel, capitalul de rezistență reprezintă o formă de cunoaștere și un set de practici esențiale, menite a combate atacurile rasiale ale persoanelor de etnie romă.

Titlul publicației: *Nagyváradi magyar színháztörténet 1950 - 1990. Philter elemzések (Istoria teatrului maghiar orădean 1950 - 1990. Analizele proiectului Philter)*

Titlul studiului: *Beatgenerációs kohorsz-élmény. Szabó József: Az ifjú W. újabb szenvedései, 1973 (Senzațiile unei cohorte din generația muzicii beat. Szabó József: Noile patimi ale tânărului W., 1973)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

Autor(i): Biró Árpád Levente - Plainer Zsuzsa

Coautor(i): Biró Árpád Levente

Coautor(i) ISPMN : Plainer Zsuzsa

Coeditor(i): Boros Kinga - Jákfalvi Magdolna - Kékesi Kun Árpád

Abstract: Studiul de față analizează valoarea istorică și contextul social, politic și etnic al piesei Noile patimi ale lui W., regizat de Szabó József în 1973 la secția maghiară a Teatrului de Stat din Oradea.

Titlul publicației: *Nagyvárad magyar színháztörténet 1950 - 1990. Philter elemzések (Istoria teatrului maghiar orădean 1950 - 1990. Analizele proiectului Philter)*

Titlul studiului: *"Székely misztériumjáték" Szabó József: Ösvigasztalás, 1982 ("Piesă de crăciun secuiască" Szabó József: Consolare strămoșeacă, 1982)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

Autori: Biró Árpád Levente - Plainer Zsuzsa

Coautor: Biró Árpád Levente

Coautor ISPMN: Plainer Zsuzsa

Editori: Boros Kinga - Jákfalvi Magdolna - Kékesi Kun Árpád

Abstract: Studiu analizează locul spectacolului "Piesă de Crăciun secuiască" Szabó József: Consolare strămoșeacă, 1982 în istoria teatrului maghiar din Transilvania și valențele sociale ale acestuia.

Titlul publicației: *[A intra în memorie. Forme și tehnici ale memoriei. Studii] Belépní az emlékezetbe. Emlékezési alakzatok és gyakorlatok. Tanulmányok*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

URL: http://kjnt.ro/szovegtar/kotet/DET_2022_KeszegV_Belepni-az-emlekezetbe

Autor: Keszeg Vilmos

Editor ISPMN : Jakab Albert Zsolt

Abstract: Keszeg Vilmos: [A intra în memorie. Forme și tehnici ale memoriei. Studii] Belépní az emlékezetbe. Emlékezési alakzatok és gyakorlatok. Tanulmányok. (Dissertationes Ethnographicae Transylvanicae.) Editat de Jakab Albert Zsolt. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2022. 296 p.

Vilmos Keszeg este profesor universitar al Departamentului de Etnografie și Antropologie Maghiară din cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca și director de școală doctorală. Cercetează mitologiile contemporane, textele rituale și biografice și cultura populară scrisă.

Timp de mai multe decenii de muncă pe teren, autorul a întâlnit funcții și forme din ce în ce mai noi ale comemorării. El însuși a făcut cercetări și a publicat studii în acest domeniu. A validat această paradigmă a studiului culturii și societății în volumele și cursurile universitare publicate anterior.

Lucrarea de față încearcă să abordeze cultura populară din perspectiva strategiilor și practicilor de memorie îndreptate către individ. În acest scop, se trece în revistă termenii de bază ai definiției folclorului, conceptele de comunitate și individ, apoi se încearcă sistematizarea practicilor de memorie. Memoria biografică este definită ca totalitatea formelor și conținuturilor memoriei care perpetuează evenimentele din viața unui individ, precum și acele practici, obiceiuri și ritualuri care utilizează un episod din viața unui individ cu un scop specific. Memoria biografică este un principiu sistemic care face ca societatea și cultura să fie vizibile în contextul vieții individului, iar individul în relația sa

cu societatea și cultura, prin practicile de memorie ale societății. Termenul de memorie biografică conține următoarele idei implicite: 1. viața individului este împletită cu societatea și cultura, 2. evenimentele din viața individului se păstrează în memorie, 3. societatea reamintește și comunică continuu amintirea individului (memorie comunicativă), amintirea individului este întreținută prin tehnici specifice (memorie culturală), 4. amintirea individului este asociată cu anumite semnificații, cu sistemul de valori al societății.

Categoriile de sistematizare ale prezentului studiu sunt următoarele: genuri de comemorare a evenimentelor biografice (biografie, autobiografie, povestire biografică, poem comemorativ, album amicorum, anecdotă, proverb, baladă locală), rituri de comemorare (aniversări, reuniuni), redactarea și păstrarea memoriei celui decedat (necrolog, epitaf), obiecte comemorative și memoriale (suveniruri, obiecte de uz cotidian, statui), forme vizuale de comemorare (fotografii și filme), forme și rituri de cult.

Lucrarea formulează concluzii despre comunitățile de memorie, precum și despre practicile, strategiile, contextele, formele, funcțiile, discursurile și tensiunile memoriei biografice în general. Cele două concluzii sunt: 1. în comunitate, individul trăiește prin amintiri, 2. comunitatea (collectivité-mémoire) dispune de forme variate ale conservării și revitalizării memoriei individului.

Titlul publicației: *[Situatii existențiale pe timp de pandemie. Impactul pandemiei Covid-19 pe viața cotidiană și pe cercetările științelor sociale] Járvány-lét-helyzetek. A Covid19-világjárvány hatása a mindennapokra és a társadalomkutatásra*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

URL:

http://kjnt.ro/szovegtar/kotet/KKonyvek_49_2022_JakabAZs-VajdaA_szerk_Jarvany-let-helyzetek

Coeditor: Vajda András

Coeditor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Abstract: [Situatii existențiale pe timp de pandemie. Impactul pandemiei Covid-19 pe viața cotidiană și pe cercetările științelor sociale] Járvány-lét-helyzetek. A Covid19-világjárvány hatása a mindennapokra és a társadalomkutatásra. (Krizsa Könyvek, 49.) Editat de Jakab Albert Zsolt și Vajda András. Kriza János Néprajzi Társaság – Néprajzi Múzeum, Budapest–Kolozsvár, 2022.

Pandemia Covid-19 este un fenomen social, iar existența ei depinde de acei indivizi, comunități și grupări, care o conturează, descrie și îi formulează regulile. Obiectele sociale nu există fără acturile sociale care le creează, le fixează prin forme inscriptive, dar nici fără mitologia ce se clădește pe baza lor, respectiv nici fără practicile cotidiene legate de ele. În acest sens pandemia este rezultatul unei practici sociale, o formațiune culturală. Studiile incluse în volum se aventurează în analiza, cercetarea etnografică și antropologică a condițiilor cauzate de pandemie. Aceste tematici sau arii de cercetare ar fi: impactul pandemiei pe munca de teren și metodologia cercetării științifice, impactul Covid-19 pe activitatea muzeelor, obiceiurile populare și festivalurile tradiționale pe timp

de pandemie, impactul pandemiei pe religiozitate și practicarea religiei, impactul măsurilor luate în viața de zi cu zi, rolul Internetului pe timp de carantină, teoriile conspiraționiste legate de pandemie.

Titlul publicației: *Járvány-lét-helyzetek. A Covid19-világjárvány hatása a mindennapokra és a társadalomkutatásra. [Situatii existențiale pe timp de pandemie. Impactul pandemiei Covid-19 pe viața cotidiană și pe cercetările științelor sociale] (Kriza Könyvek, 49.)*

Titlul studiului: *[Cultura carantinei și existența în pandemie. Impactul pandemiei pe viața cotidiană] Karanténkultúra és járványlét. A pandémia hatása a mindennapokra*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

URL: http://kjnt.ro/szovegtar/pdf/KKonyvek_49_2022_JAZs-VA_szerk_Jarvany-let-helyzetek_01_JakabAZs-VajdaA

Coautor: Vajda András

Coautor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Abstract: Jakab Albert Zsolt – Vajda András: [Cultura carantinei și existența în pandemie. Impactul pandemiei pe viața cotidiană] Karanténkultúra és járványlét. A pandémia hatása a mindennapokra. In: Jakab Albert Zsolt – Vajda András (ed.): [Situatii existențiale pe timp de pandemie. Impactul pandemiei Covid-19 pe viața cotidiană și pe cercetările științelor sociale] Járvány-lét-helyzetek. A Covid19-világjárvány hatása a mindennapokra és a társadalomkutatásra. (Kriza Könyvek, 49.) Kriza János Néprajzi Társaság – Néprajzi Múzeum, Kolozsvár–Budapest, 2022, 7–23.

Pentru a înțelege și pentru a putea descrie pandemia de Covid-19, respectiv pentru a înțelege cum funcționează ea, dar și cum funcționează lumea care ne înconjoară, pentru a înțelege acele practici sociale, care au transformat viața de zi cu zi chiar sub privirea noastră, propunem introducerea – dar și diferențierea – a două noțiuni: cultura carantinei și existența pe timp de pandemie. În diferențierea acestor noțiuni pornim de la ipoteza fundamentală conform căreia carantina reprezintă un stadiu de tranziție, care – în ciuda faptului că a rezultat modificări importante la nivelul practicilor cotidiene și a creat o multitudine de modele de conduită culturală – în ceea ce privește gestionarea pandemiei la nivel social reprezintă nivelul deciziilor rapide, luate în elanul momentului respectiv, dar bine definite în timp. Pe de altă parte existența în pandemie reprezintă o condiție susținută, de continuitate prelungită în prezent, care efectiv determină și viitorul.

Titlul publicației: *Finomhangolás. Koordináció és kontroll a szovjet típusú cenzúrendszerekben. Romániai példák (1949–1989) [Coordonare și control în sistemele de cenzură de tip sovietic. Exemple din România, 1949-1989]*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Kiss Ágnes

Abstract: Cartea trece în revistă soluțiile organizaționale, respectiv relațiile interpersonale și practicile cotidiene care au dus la clarificarea și aplicarea cât de cât coerentă a normelor vagi și variabile ale cenzurii în timpul socialismului de stat. Prin analiza detaliată a documentelor oficiale și neoficiale cercetarea pe cazul României relevă modul în care s-a realizat coordonarea activității cenzorilor, cât și coordonarea între cenzori și activitatea operatorilor culturali, precum și modurile în care a fost realizat controlul asupra și între operatorii culturali. O concluzie importantă a cercetării reprezintă faptul că mecanismele de coordonare și control nu au funcționat numai în cadrul relațiilor ierarhice instituționale, ci și – să spunem așa – între părți egale, colegi și prieteni. Relațiile bune dintre redacții (respectiv edituri, teatre, muzee, instituții de cercetare etc.), creatori și cenzori au facilitat schimbul de informații și discuțiile asupra cerințelor actuale ale cenzurii. Astfel, unele practici informale bazate pe conexiunile personale bune au suplimentat sau chiar au dublat mecanismele oficiale de informare și control, crescând nivelul coordonării și al controlului în sistemul cenzurii. Aceste practici au reprezentat „materia primă” a autocenzurii și a cenzurii editoriale, mecanisme care pe lângă sistemul instituțional de tip sovietic și soluțiile organizaționale adecvate provocărilor sarcinii au contribuit efectiv la performanța sistemului cenzurii. Situațiile analizate aparțin preponderent domeniului cultural maghiar din România, dar sursele acoperă atât sfera minoritară germană și sârbă, precum și cea română.

Titlul publicației: *A romániai magyar néptáncmozgalom története [Istoria mișcării de dans popular maghiar din România]*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Könczei Csongor

Abstract: Volumul *Istoria mișcării de dans popular maghiar din România* încearcă în primul rând să prezinte prin prisma istoriei dansului procesele socioculturale care au determinat ideile în baza cărora s-a format mișcarea de dans popular maghiar din România în ultimul secol și jumătate. În același timp, desigur, volumul este și o istorie cronologică a mișcării prezentate, de la începuturile palpabile până în zilele noastre.

Titlul publicației: *[Cultură, context, comunicație. Curs universitar pentru disciplina relații publice în sectorul cultural] Kultúra, kontextus, kommunikáció. Egyetemi jegyzet a közkapcsolatok a kultúrában tantárgyhoz*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

URL:

http://kjnt.ro/szovegtar/kotet/KKK_01_2022_VajdaA_Kultura-kontextus-kommunikacio

Autor: Vajda András

Editor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Abstract: Vajda András: [Cultură, context, comunicație. Curs universitar pentru disciplina relații publice în sectorul cultural] Kultúra, kontextus, kommunikáció.

Egyetemi jegyzet a közkapcsolatok a kultúrában tantárgyhoz. (Kultúra – kommunikáció – közösség, 1.) Editat de Jakab Albert Zsolt. Kriza János Néprajzi Társaság – Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 2022.

Ritmul accelerat al migrației, transformarea mass mediei, schimbările obiceiurilor de consum, evoluția instrumentelor digitale și a internetului, respectiv caracterul tot mai complex al comunicației rezultă din transformarea sistemului de valori și formarea unor noi inegalități sociale. Toate acestea influențează producerea, păstrarea, prezentarea, cercetarea și consumul bunurilor culturale, rezultând mobilități și transformări importante, care determină concomitent și cumulat toate acele procese, care trebuie urmărite de către cei implicați în sectorul cultural. Este o situație care îi pune pe cercetătorii implicați în teoria culturii, dar și pe managerii din domeniu, respectiv pe cei care lucrează în domeniul relațiilor publice în fața unor noi provocări. Aceste transformări au drept urmare nu numai necesitatea reformulării rolului social al culturii, a patrimonizării valorilor culturale sau a formelor de patrimonizare, ci și a conținutului și a structurii cunoștințelor necesare satisfacerii sarcinilor din cadrul sectorului cultural.

Volumul de față a fost realizat pentru studenții de la specializarea comunicație și relații publice, el oferă material didactic pentru înțelegerea activităților de relații publice din sectorul cultural. Anumite capitole din acest volum se referă la teoria și utilizarea culturii, la producerea, păstrarea și prezentarea patrimoniului cultural, respectiv la aspectele practice ale ofertei culturale.

Titlul publicației: *[Schimbări economice și sociale într-un sat necolectivizat în județul Mureș] Gazdasági és társadalmi változások egy nem kollektivizált marosszéki faluban*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

URL:

http://kjnt.ro/szovegtar/kotet/DET_2022_NagyA_Gazdasagi-es-tarsadalmi-valtozasok

Autor: Nagy Ákos

Editor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Abstract: Nagy Ákos: [Schimbări economice și sociale într-un sat necolectivizat în județul Mureș] Gazdasági és társadalmi változások egy nem kollektivizált marosszéki faluban. (Dissertationes Ethnographicae Transylvanicae.) Editat de Jakab Albert Zsolt. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2022.

Volumul urmărește istoria socială și strategiile economice din secolul 20 într-un sat maghiar din județul Mureș, Sâmbriaș. Cele două domenii au fost masiv influențate de faptul că satul nu a fost colectivizat, ceea ce a avut consecințe particulare pe plan social și economic, care definește până azi viața de zi cu zi a localității.

Cercetarea este bazată pe interviuri realizate cu localnici, observări științifice, documente contemporane și surse arhivale. Toate acestea sunt analizate pe baza literaturii de specialitate din domeniul istoriei sociale și istoriei economice.

Scopul cercetării era analiza tentativei de colectivizare în Sâmbriaș și prezentarea consecințelor sociale, economice și culturale cauzate de necolectivizarea localității. S-a formulat întrebarea: oare acest statut particular de a fi necolectivizat era benefic sau mai

mult un dezavantaj pentru satul respectiv? Care sunt strategiile economice alternative care luau naștere după colectivizarea eșuată și care sunt strategiile de agricultură care au supraviețuit sau s-au întărit tot din acest motiv? Ce situație socială și culturală specifică s-a produs în Sâmbriaș după ce localitatea a scăpat de colectivizarea care a transformat structura socială din majoritatea satelor din Ardeal? Aceste întrebări au fost analizate cu reflectare la datele localităților învecinate, fiindcă cercetarea cu acest caracter se poate realiza numai într-un context regional.

Titlul publicației: *Palimpszesztus. Írások Bárdi Nándor 60. születésnapjára [Palimpsest. Scrieri cu ocazia împlinirii a 60 de ani a lui Nándor Bárdi]*

Titlul studiului: *Kettős csoporttagság. Valós és színlelt felekezetiég a székely szombatosok körében [Apartenență la două grupuri. Confesionalism real și pretins printre secuii sabatarieni]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Gidó Attila

Abstract: Această mișcare religioasă radicală creștină s-a format în timpul Principatului Transilvaniei, în secolul 16. Articolul parcurge schimbările de religie în istoria sabatarienilor între secolele 17-20. În 1867/1868 majoritatea adepților mișcării s-au convertit la religia mosaică. În timpul Holocaustului au fost persecutați de autoritățile maghiare.

Titlul publicației: *CIVIS, SCRIPTOR, HISTORICUS. Tanulmányok a hetvenöt éves Sebestyén-Spielmann Mihály tiszteletére*

[CIVIS, SCRIPTOR, HISTORICUS. Studii în onoarea lui Sebestyén-Spielmann Mihály cu ocazia împlinirii a 75 de ani]

Titlul studiului: *Klein Margit holokauszt-túlélő visszaemlékezése [Memoriile supraviețuitoarei Holocaustului Klein Margit]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Gidó Attila

Abstract: Articolul se bazează pe amintirile lui Margit Klein, document păstrat în Arhivele Yad Vashem (Ierusalim, Israel). Ea a fost deportată la vârsta de 20 de ani din Transilvania de Nord la Auschwitz-Birkenau. A supraviețuit mai multor lagăre naziste și s-a întors acasă în 1945, după care a emigrat în Israel.

Titlul publicației: *Erdélyi Múzeum*

Titlul articolului: *Névtelenül a terepről (Anonim, de pe teren)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Peti Lehel

Abstract: În luna august 2022, a apărut un eseu semnat de Peti Lehel despre problematica anonimizării în cercetarea etnografică de teren, în numărul special de etnografie al revistei *Erdélyi Múzeum*. Textul cu titlul *Névtelenül a terepről (Anonim, de pe teren)*, semnat de Peti Lehel, face parte dintr-o serie de eseuri scrise de către sociologi, etnografi și antropologi din Ungaria și din România. Studiul introductiv al problematicii anonimizării, cu titlul *Név nélkül: az anonimizálás kérdései az etnográfiai kutatásban (Fără nume: Problemele anonimizării în cercetarea etnografică)*, a fost scris de către Bakos Áron, asistent universitar în cadrul Departamentului de Etnografie și Antropologie Maghiară, UBB, Cluj-Napoca.

Titlul publicației: *„Ellenállni a gonosznak.” Tanulmányok a 70 éves Karsai László tiszteletére [„Rezistând răului.” Studii în onoarea lui Karsai László cu ocazia împlinirii a 70 de ani]*

Titlul studiului: *Mit tudunk (eddig) az észak-erdélyi cigányok sorsáról (1940-1944)? [Ce se poate ști (până la momentul actual) despre soarta romilor din Transilvania de Nord, 1940-1944?]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Gidó Attila

Abstract: Articolul prezintă situația romilor pe baza unor noi documente arhivistice și a presei din perioada respectivă. Autorul arată că între mai-iunie 1944, romii din Transilvania de Nord au fost concentrați de către autoritățile maghiare în vederea pregătirii a unei eventuale relocări de populație. Până la urmă, relocarea lor nu a avut loc și, cu excepția unor cazuri izolate, romii din Transilvania de Nord au supraviețuit Holocaustului.

Titlul publicației: *Romania, în Enes Bayraklı, Farid Hafez (eds.), Islamophobia Report-EIR (Raportului European despre Islamofobie), Leopold Weiss Institute, pp.467-487.*

Tipul publicației: Publicație electronică

Editură: internațională

Clasificare editură: editură internațională cu renume

Limbă: engleză

URL:

<https://islamophobiareport.com/islamophobiareport-2021.pdf?fbclid=IwAR2y6qR8B2GIUyU1hhFBLKVOZW3RWByI9nl6SCsaJwxxvjuP7hA6A9NhSI0>

Autor ISPMN: Adriana Cupcea

Editori: Enes Bayraklı, Farid Hafez

Abstract: Comunitatea din România numără 64.337 de musulmani, majoritatea turci și tătari (aproape 48.000), concentrați demografic în regiunea Dobrogei. Restul comunității este dispersată în marile centre urbane ale României, în București (în jur de 10.000), în

Timișoara, Cluj-Napoca și Iași. Protestele anti-musulmane din 2015 privind proiectul unei mega-moschei la București au dovedit existența unei islamofobii latente în societatea românească care erupe doar în contexte în care musulmanii sau religia islamică sunt percepuți în societate ca un pericol real, apropiat. În prezent, statisticile nu sunt relevante, iar cercetarea calitativă lipsește, având în vedere că multe organizații ale societății civile și organizații internaționale au atras atenția asupra faptului că una dintre problemele majore pe segmentul infracțiunilor motivate de ură este sub-raportarea de către victime din cauza lipsei de încredere în disponibilitatea și capacitatea autorităților de a investiga aceste cazuri în mod eficient. Reprezentând sub 1% din populația totală a țării, interesul clasei politice pentru musulmanii din România este scăzut și se concentrează doar asupra minorităților istorice turce și tătare care trăiesc în regiunea Dobrogei. Singura evoluție juridică semnificativă care afectează dreptul musulmanilor a fost emiterea de către Guvernul României a strategiei privind imigrația pentru perioada 2021-2014. Deși nu au fost înregistrate incidente semnificative cu privire la musulmani și imigranți în România în cursul anului 2019, retorica islamofobă și anti-imigrantă a fost prezentă, în special în mass-media online naționaliste și creștin-ortodoxe. Un studiu realizat de Active Watch în 2021 arată că discursul urii este rar întâlnit în postările reale de pe rețelele de socializare, fiind mai răspândit în comentariile postărilor. Cercetările calitative arată, de asemenea, că orice postare/articol despre imigrația musulmană în Occident provoacă reacții/comentarii anti-musulmane online. Pentru perioada de raportare nu a fost înregistrată nicio evoluție semnificativă care să-i afecteze pe musulmani în perioada de raportare.

Titlul publicației: *Muslims in Post-Communist Eurasia (Musulmanii din Eurasia post-comunistă)*, (eds.) Galina Yemelianova și Egdūnas Račius.

Titlul studiului: *The Revival of a Madrasa Tradition in Post-Communist Romania: The Case of Dobruja (Renașterea unei madrasa de tradiție în România post-comunistă: cazul Dobrogei)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

URL: <https://www.routledge.com/Muslims-of-Post-Communist-Eurasia/Yemelianova-Racius/p/book/9780367545154>

Autor ISPMN: Adriana Cupcea

Abstract: Capitolul analizează istoria post-comunistă a uneia dintre instituțiile cheie ale musulmanilor din Dobrogea, și anume Seminarul Musulman din Medgidia, redeschis după căderea regimului comunist. Examinând traiectoria acestei instituții, studiul arată că domeniul teologiei islamice a devenit după 1990 terenul competiției dintre actorii transnaționali islamici care au început să opereze în Dobrogea după căderea regimului comunist și primul câmp de interacțiune între comunitatea locală și acești actori. De asemenea, arată că Turcia a reușit să-și contracareze concurenții de pe piața religioasă locală datorită legăturile istorice și culturale cu comunitatea locală musulmană, contribuind decisiv, după 1990, la conservarea islamului local sunnit Hanefit.

Titlul publicației: *Non-Inclusive Education in Central and Eastern Europe. Comparative Studies of Teaching Ethnicity, Religion and Gender (Educație Ne-Incluzivă în Europa Centrală și de Est. Studii comparative de predarea religiei, etnicității și genului, eds. Katarzyna Górak-Sosnowska, Urszula Markowska-Manista,*

Titlul studiului: *Representations of Islam in the Romanian History Textbooks in the Post-1990 Period (Reprezentări ale Islamului în manualele de istorie românești, post 1990)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură internațională cu renume

Limbă: engleză

URL: <https://www.bloomsbury.com/uk/noninclusive-education-in-central-and-eastern-europe-9781350325265/>

Autor: Adriana Cupcea

Editor: Katarzyna Górak-Sosnowska, Urszula Markowska-Manista

Abstract: Pe baza analizei cantitative și calitative aplicate manualelor de istorie, studiul elaborat în cadrul acestui proiect își propune să identifice principalele reprezentări ale Islamului, ca religie și cultură, produse de manualele de istorie din România utilizate în perioada post-1990. Studiul analizează ce fel de mesaj transmit manualele despre Islam și evidențiază clișeele și stereotipurile construite de manualele publicate după 1990. Analiza reflectă astfel atitudinile despre Islam și musulmani, transmise generațiilor de elevi, prin intermediul literaturii didactice istorice și identifică temele majore care abordează sau doar tranzitează istoria Islamului. Este o categorizare care servește la sistematizarea analizei și la urmărirea modului în care imaginile despre Islam se intersectează sau se suprapun în textele didactice românești, post 1990. Pe baza acestei analize a fost determinat rolul și funcționalitatea stereotipurilor despre Islam în discursul didactic românesc contemporan. A fost utilizat drept cadru analitic procesul de revizuire a manualelor de istorie în România post-comunistă, făcând o diferențiere între manualele de istorie alternative/multiple introduse în 1996 pentru gimnaziu, respectiv în 1999 pentru liceu, înlocuind manualele unice, care au fost folosite în prima jumătate a anilor 1990. Având în vedere această distincție, analiza a răspuns la întrebarea, dacă există o schimbare de perspectivă sau o continuitate în reprezentările despre Islam, așa cum se reflectă în manualele alternative introduse după reformele structurale și de conținut privind predarea istoriei, din anii '90.

Titlul publicației: *Yearbook of Muslims in Europe (Anuarul Musulmanilor din Europa).*

Titlul articolului: *Romania*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

URL: <https://brill.com/edcollbook/title/62880>

Autor: Adriana Cupcea

Editori: Egdūnas Račius, Stephanie Müssig, Samim Akgönül, Ahmet Alibašić, Jørgen S. Nielsen, Oliver Scharbrodt

Abstract: *Yearbook of Muslims in Europe (Anuarul Musulmanilor din Europa)* este o resursă esențială pentru analiza dinamicii populațiilor musulmane din Europa. Conținând cercetări actualizate din patruzeci și șase de țări europene, rapoartele oferă cunoștințe cumulative despre tendințele și evoluțiile în curs ale musulmanilor din diferite țări europene. Pe lângă faptul că oferă un cadru relevant pentru cercetări originale, *Yearbook of Muslims in Europe* este o sursă de referință valoroasă pentru oficiali guvernamentali, ONG-uri, jurnaliști, decidenți politici și instituții de cercetare conexe. Raportul pe România analizează dinamica și evoluțiile comunității musulmane din România în anul 2020, fiind axat pe următoarele direcții: dezbateri publice, legislație și politici interne, activități și inițiative ale principalelor organizații musulmane, populația musulmană: istorie și demografie.

Titlul publicației: *PERSPECTIVES ON GENDER IN ROMANIA (Perspective asupra genului în România)*

Titlul studiului: *Looking back for the Future. Marriage in Romania (Privind înapoi spre viitor. Căsătoria în România)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

Coeditori: Claudia Septimia Sabău, Oana-Ramona Ilovan

Autor ISPMN: Iulia-Elena Hossu

Abstract: În ultimii ani s-a manifestat la nivelul societății românești o diviziune generată de disputele concentrate în jurul definiției „căsătorie” în legislația românească. Aceste polemici au scos la iveală importanța subiectului pentru societatea românească actuală și delimitarea dintre transformările politice și viața privată, clivajul dintre tradiție și practica cotidiană, precum și modul în care legislația influențează practicile cotidiene ale indivizilor. Articolul discută problematica definirii conceptului de căsătorie și a problematicilor complementare: istoria instituției căsătoriei pe teritoriul românesc, rolurile de gen, divorț, interconectarea legislației cu practicile indivizilor. Autoarea utilizează în demersul său datele de tip calitativ care combină analiza legislației (trecute și prezente) cu analiza practicilor existente la nivelul societății.

Titlul publicației: *Imák a népi és a populáris kultúrában. Tanulmányok Erdélyi Zsuzsanna születésének 100. évfordulója alkalmából. [Rugăciuni în cultura populară. Studii cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la nașterea Zsuzsannei Erdélyi]*

Titlul studiului: *A nyelveken szólás (glosszológia) szerepe két moldvai pünkösdistá gyülekezetben [Rolul vorbirii în alte limbi (glosolalie) în două comunități penticostale din Moldova]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Peti Lehel

Abstract: În luna decembrie 2022, Peti Lehel (cercetător ISPMN) a publicat un articol cu titlul *A nyelveken szólás (glosszológia) szerepe két moldvai pünkösdista gyülekezetben [Rolul vorbirii în alte limbi (glosologie) în două comunități penticostale din Moldova]* (In: Frauhammer Krisztina – Horváth Sándor – Landgraf Ildikó [red.]: Imák a népi és a populáris kultúrában. Tanulmányok Erdélyi Zsuzsanna születésének 100. évfordulója alkalmából. [Rugăciuni în cultura populară. Studii cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la nașterea Zsuzsannei Erdélyi] Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézet (ELKH) – Magyar Néprajzi Társaság, Budapest [Centrul de Cercetare al Științelor Umaniste Centrul de Cercetare al Științelor Umaniste – Asociația Etnografică Maghiară], Budapesta, 2021, 215–227.) Articolul analizează practica vorbirii în alte limbi în două comunități penticostale din Moldova, semnificația limbii în procesul de convertire și practica religiozității comunitare, precum și rolul acesteia ca nou marker identitar.

Titlul publicației: *Social Inclusion*

Titlul articolului: *Special Issue Life Course Justice and Learning (Număr special de revistă Parcursul vieții și învățare)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

URL: <https://www.cogitatiopress.com/socialinclusion/issue/viewIssue/306/PDF306>

Autori: Aija Lulle, Caitriona Ni Laoire, Russell King

Autor ISPMN: Anghel Remus

Abstract: Articolele din numărul special analizează modurile în care parcursul vieții nu mai este standardizat și modurile de adaptare la varietatea existentă actualmente în varii contexte în care paternurile de viață și viață socială nu mai urmează un parcurs standardizat.

Titlul publicației: *Central and East European Migration Review*

Titlul articolului: *Many Mobile, Few Successful: Ethnicised Return in a Changing Romanian Context (Mulți în mobilitate, puțini de succes. Întoarcere etnicizată într-un oraș din România)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

URL: <http://www.ceemr.uw.edu.pl/>

Autori: Oltean Ovidiu, Silian Alina-Petronela

Autor ISPMN: Anghel Remus

Abstract: Articolul analizează modurile în care procesele de migrație de întoarcere sunt procese etnicizate.

Titlul publicației: *Erdélyi Társadalom*

Titlul articolului: *Pünkösdzizmus és szociális integráció: egy csángó asszony vallásváltása (Penticostalismul și incluziune socială: convertirea religioasă a unei femei ceangăiești)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria C

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Peti Lehel

Abstract: Studiul analizează povestea unei femei ceangăiești care s-a convertit la religia penticostală. Analiza oferă o perspectivă asupra funcționării normelor și instituțiilor care determină viața persoanei, reacția comunității romano-catolice, a familiei și strategia preotului.

Cap VIII. Recenzii

Tipul recenziei: Alte volume de specialitate

Cartea recenzată: *Finomhangolás. Koordináció és kontroll a szovjet típusú cenzúrarendszerekben. Romániai példák (1949–1989) [Coordonare și control în sistemele de cenzură de tip sovietic. Exemple din România, 1949-1989] – Kiss Agnes*

Autor: Kékesdi-Boldog Dalma

Data apariției: 02/09/2022

Locul apariției: *Médiakutató*

Titlul recenziei: Informális cenzúra rendszer az államszocialista Romániában [Sistem de cenzură informală în România în perioada socialismului de stat]

Limba: maghiară

URL:

https://www.mediakutato.hu/cikk/2022_02_nyar/06_informalis_cenzurarendszer.pdf

Tipul recenziei: Alte volume de specialitate

Cartea recenzată: *Oktatás Erdélyben – az elmélettől a gyakorlatig, a középkortól a 20. századig [Educație în Transilvania – de la teorie la practică, de la Epoca Medievală până în secolul 20] (ed. Lupescu Makó Mária, Editura Egyetemi Műhely, Cluj-Napoca, 2021)*

Autor: Gidó Attila

Data apariției: 23/11/2022

Locul apariției: *Székelyföld*

Titlul recenziei: Évkönyv Erdély oktatástörténeti múltjáról [Anuar despre istoria învățământului din Transilvania]

Limba: maghiară

Cap IX. Îndrumare practică în afara proiectelor ISPMN

Numele îndrumătorului: Gidó Attila

Descriere:

Student masterand anul I, Institutul de Istorie în limba maghiară, Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea „Babeș-Bolyai”. Perioada: 27.05-08.06.2022

Cap X. Consiliul Științific

Consiliul Științific a desfășurat în primul semestru al anului 2022 o serie de activități prin care a contribuit la dezvoltarea, promovarea și valorificarea cercetării științifice din cadrul Institutului.

În cursul anului membrii CS au continuat organizarea seriei de seminarii de cercetare ISPMN, inițiată în aprilie 2021 ca spațiu de dezbateri academice pentru cercetătorii ISPMN asupra cercetărilor în curs sau a rezultatelor acestora.

În cadrul acestora, cercetătorii ISPMN au prezentat rezultate ale proiectelor de cercetare, studii științifice în lucru sau publicate, discuțiile fiind moderate, prin rotație, de membrii Consiliului Științific. Au susținut prezentări: Remus Gabriel Anghel - *Creating Ethnic Affinity in Transnational Settings. Social Remittances at Work between Romania and Germany*; Stefania Toma - *Real Bridges and Mental Borders in a Transylvanian Ethnically Mixed Community*; Adriana Cupcea - *Research Project: Turkey's Kin State Policy in the Balkans. A Comparative Approach of the Turkish Minority in Kosovo and the Turkish and Tatar Minorities in Dobruja (Romania)*.

O nouă serie de seminarii a fost inițiat în toamna anului 2022. Astfel s-au organizat 3 seminare în cursul lunii decembrie 2022:

Novák Csaba-Zoltán – *Politica Partidului Comunist Român față de minoritatea maghiară (1945 – 1989)*; Juan Gamella – *"Kris in the digital era. Transnational conflict resolution in a Romanian Roma diaspora"* (evenimentul a fost co-organizat cu seminariul de cercetare DICE-ROMA); Tomasz Kosiek – *Ukrainans, Carpatho-Rusyns, Hutsuls or Corcitură. National Indifference, Ethno-Business and Beyond. The Case of Slavic-Speaking Communities from Maramures (Ucraineni, Carpato-ruși, huțuli sau corcitură. Indiferența națională, etno-business și nu numai. Cazul comunităților slavofone din Maramureș)*.

Membrii Consiliului au fost convocați periodic de către secretarul științific în vederea emiterii de propuneri sau avizării diferitelor acțiuni conforme cu planul anual de activități și proiectele aflate în derulare. În calitate de organ consultativ, CS a îndeplinit atribuții, precum:

- avizarea Planului editorial anual al Editurii ISPMN, a propunerilor de tiraje și de reducere a prețurilor volumelor;
- întocmirea Procedurii operaționale privind acordarea de burse de cercetare și coordonare bursieri, împreună cu șeful CSAC;
- revizuirea și modificarea Regulamentului privind acordarea de burse al Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale din România;
- avizarea modificării planului editorial pe anul curent pentru a include un proiect de publicare carte, neinclus în planul editorial 2022.

Cap XI. Serviciul economic, administrativ, contencios

1. Activitate economica financiară

Serviciul și-a desfășurat activitatea în conformitate cu dispozițiile legale privind activitatea financiar-contabilă.

În anul 2022 s-au realizat următoarele lucrări mai importante:

- Elaborarea proiectului de buget anual;
- Executarea operațiunilor financiare privind fondurile prevăzute în bugetul propriu;
- Repartizarea bugetului aprobat prin legea bugetară anuală pe trimester; s-au efectuat deschideri de credite bugetare, urmărind încadrarea în totalul creditelor aprobate prin Legea bugetului de stat și ordonanțele de rectificare a bugetului pe anul în curs;
- Analizarea și urmărirea execuției pe titluri, articole și alineate de cheltuieli a bugetului aprobat în vederea respectării disciplinei financiare;
- Analizarea fundamentărilor și propunerea spre aprobare către Secretarul General al Guvernului a documentației privind virările de credite între articolele bugetare;
- Întocmirea documentației necesare în vederea efectuării plăților către furnizori/prestatori, în baza deconturilor de cheltuieli și/sau a ordonanțelor întocmite de compartimentele de specialitate și aprobate de ordonator și efectuarea acestor plăți/viramente bugetare;
- Verificarea deconturilor aferente deplasărilor interne/externe și plata drepturilor cuvenite;
- Întocmirea și depunerea lunară a raportărilor, depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2021, pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, precum și pentru modificarea și completarea altor norme metodologice în domeniul contabilității publice;

Întocmirea pentru activitatea proprie a situațiilor financiare trimestriale care au necesitat efectuarea următoarelor operațiuni:

- Înregistrarea zilnică a documentelor justificative, anexate la extrasele de cont și registrele de casă pe capitolele bugetare existente la ISPMN pe structura bugetului aprobat: cheltuieli de personal, cheltuieli cu bunuri și servicii, acțiuni cu caracter științific și socio-cultural;
- Întocmirea „fișelor pentru operații diverse” și a bilanțelor de verificare analitice și sintetice, lunar și trimestrial;
- Întocmirea documentației privind constituirea garanției pentru gestionari și înregistrarea în evidența contabilă a garanțiilor depuse de gestionarii instituției la BCR;
- Elaborarea unor situații privind activitatea instituției solicitate de conducerea SGG.

Pentru buna desfășurare a activităților structurilor organizatorice din cadrul I.S.P.M.N. a realizat, în principal, următoarele tipuri de activități:

- a administrat și gestionat bunurile de natura mijloacelor fixe, obiectelor de inventar și consumabilelor la nivelul ISPMN;
- a urmărit îndeplinirea de către ISPMN, dar și de către alți operatori economici, a obligațiilor prevăzute în contractele privind furnizarea de bunuri, lucrări și/sau servicii încheiate între aceștia și ISPMN, având ca obiect aspecte administrative;
- a verificat și validat facturile emise de către operatorii economici în vederea efectuării plăților către aceștia pentru bunurile achiziționate, respectiv serviciile prestate, în baza contractelor încheiate de ISPMN cu respectivii operatori economici, având ca obiect aspecte administrative;
- a propus și a inițiat achiziția de bunuri, lucrări și/sau servicii necesare funcționării instituției;
- a identificat și centralizat necesarul de bunuri și servicii în vederea desfășurării activităților structurilor organizatorice din cadrul ISPMN, în vederea realizării Planului Anual al Achizițiilor Publice pentru anul 2022.

Întocmirea și depunerea raportărilor în Punctul unic de acces – sistemul național de raportare Forexbug.

Activitatea realizată de către ISPMN este continuă iar obiectivul principal este asigurarea condițiilor optime de lucru. Propunerile privind îmbunătățirea activității au ținut cont de principiul general al economicității, eficienței și eficacității iar inițierile de achiziții publice au avut în vedere plafoanele stabilite de către ordonatorul principal de credite și prin Planul Anual de Achiziții Publice pentru anul 2022.

RAPORT FINANCIAR 2022

Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, este instituție publică, cu sediul în municipiul Cluj-Napoca și funcționează în baza Hotărârii Guvernului nr. 893 din 2007 fiind subordonată Secretariatului General al Guvernului și în coordonarea D.R.I. .

Bugetul Institutului, aprobat de către ordonatorul principal de credite, pentru anul 2022 se prezintă în felul următor:

000110	Total venituri	3.556.000
33.10.08/33.10.50	Venituri din prestări servicii	20.000
37.10.01	Donații	2.000
40.08.15	Sume utilizate din excedentul anului precedent pentru efectuarea de cheltuieli sursa D	58.000
43.10	Subvenții de la alte administrații	3.372.000
43.10.09	Subvenții pentru instituții publice	3.372.000
48.08.31/42.75.00	F.E.N. sursa D prefinanțare și cofinanțare	104.000
67.10/08	TOTAL CHELTUIELI	3.556.000
01.10	Cheltuieli de personal	2.837.000
01.20	Bunuri și servicii	397.000
01.58	Proiecte finanțate din fonduri externe sursa D	162.000
01.59	Alte cheltuieli	135.000
01.70	Cheltuieli de capital	25.000

Total încasări realizate:

Din subvenție 3.187.961 lei, din prestări servicii 14.122,55 lei , donații 0 lei.

Proiecte FEN sursa D prefinanțare 83.714,16 lei excedent 2021 57.899,34 lei.

Notă explicativă la pozițiile din balanță:

- Mijloace de transport 119.945,20 lei, echipamente tehnologice 457.438,74 lei, mobilier și aparatură birotică 26.764,95 lei, clădiri 3.264.846,00 lei, terenuri 2.395.154,00 lei , alte active fixe necorporale (programe informatice) 478.004,35 lei; amortizarea totală aferentă (exclusiv clădire și teren) 1.004.362,97 lei,
- Stocuri 1.933.781,20: 287.526,25 lei reprezentând valoarea obiectelor de inventar din dotare, 1.011.337,51 lei cărțile și publicațiile, matrialele documentare din biblioteca Institutului, 634.917,44 cărțile editurii, 0 lei combustibil nedecontat prin Foi de parcurs;
- Conturi la trezorerie, casa, alte valori: 0 lei disponibil în contul de trezorerie, conturi curente (contul 550) 27.419,85 lei (garanție gestionari), 0 lei în casă, 98.374,87 lei disponibil/excedent din fonduri externe (sursa D), avansuri de trezorerie 0 lei, alte valori 0 lei BVC;
- Datorii către bugetul de stat 14.302 lei reprezentând impozitul de salar aferent lunii decembrie (ISPMN și proiect RHR),
- Salariile angajaților și contribuțiile aferente lunii decembrie: salarii nete 126.439 lei, obligații de întreținere/popriiri/pensii private 3.351 lei, garanții gestionari contul 428 – 27.478,85 lei, contribuții sociale 82.954 lei, contul 431.07 19.576 lei sume de recuperat de la FNUASS (conform cererilor depuse), număr de angajați 27 din care 2 demnitari
- Clienți neîncasați 203,45 lei, facturi de întocmit 10.423,84 lei
- Furnizori neachitați – facturi curente 1.121,89 lei.

Notă explicativă la Contul de execuție al instituțiilor publice:

Total plăți efectuate 3.245.322,18 lei din care:

- **Cheltuieli de personal 2.811.482,61 lei**

Salarii de bază	2.585.648,00 lei,
Îndemnizații delegare	41.433,61 lei,
Alte drepturi salariale	0,00 lei,
Indemnizația de hrană	90.004,00 lei,
Vouchere de vacanță	34.645,00 lei,
Contribuții	59.752,00 lei.

- **Bunuri și servicii 245.525,51 lei**

Furnituri de birou	11.735,39 lei,
Materiale curățenie	5.780,70 lei,
Încălzit iluminat	69.532,08 lei,
Apă canal salubritate	5.854,36 lei,
Carburanți	0,00 lei,
Piese de schimb	4.143,94 lei,
Telefon, internet poștă	22.160,25 lei,
Materiale și servicii caracter funcțional	53.132,68 lei,
Alte bunuri și servicii pentru întreținere și funcționare	37.351,80 lei,
Reparații curente	0,00 lei,
Obiecte de inventar	0,00 lei,
Deplasări interne	8.085,57 lei,
Deplasări externe	7.850,38 lei (participări conferințe),
Consultanță și expertiză	1.500,00 lei,
Pregătire profesională	0,00 lei,
Protecția muncii	5.532,00 lei,
Protocol	479,94 lei,

Prime de asigurare 4.484,31 lei,
 Alte chelt. cu bunuri și serv. 214,20 lei.

- Cărți, publicații (biblioteca I.S.P.M.N.) 7.687,91 lei
- Burse de cercetare 0,00 lei
- Acțiuni cu caracter științific 120.075,43 lei (tipar cărți – tipar, corectură lingvistică, servicii de traducere, tipar, servicii de tehnoredactare și corectură lingvistică, servicii informatice actualizare platformă cercetare etc.),
- Cheltuieli de capital (sistem server)– 25.000,00 lei.

Plăți din fonduri externe nerambursabile:
 - sursa D RomaHealthRisk 58.31 – 43.238,63 lei (salarii, cheltuieli birotică) din prefinanțare/cofinanțare 2022, și excedent 2021 – 57.899,34 lei excedent 2022 98.374,87 lei.

Sold proiect 2021 58.575,99, incasat 83.714,16 , decontat 39.513,29 sold proiect 2022 102.776,86 lei.

Sume de restituit S.G.G. (bugetului de stat)
 din F.E.N. -56 - 60.000 (POSDRU) + 5.350,15 (FP7 Migrom) lei – ani precedenti (cereri de rambursare depuse).

I.S.P.M.N. nu inregistreaza datorii contingente la data de 31.12.2022.
 Ultima reevaluare a cladirii si terenului s-a realizat in anul 2022.
 Raportul anual de activitate, aferent anului 2022 poate fi consultat pe site-ul ISPMN.

2. Activitatea privind controlul financiar preventiv

Activitate privind Controlul financiar preventiv propriu în cadrul Serviciului Economic, Contencios și Administrativ a constat în verificarea și vizarea operațiunilor și transmiterii raportărilor către ordonatorul principal de credite. Pentru anul 2022 operațiunile vizate sunt prezentate în tabelul alăturat:

RAPORT privind activitatea de control financiar preventiv anul 2022

Cap.I - Operatiuni supuse vizei de control financiar preventiv

Nr. crt.	Operatiuni cu efect financiar asupra fondurilor publice sau a patrimoniului public	Corespondenta operatiunilor din col.1 cu codurile operatiunilor din anexa nr.1.1 la normele metodologice - Cadrul general	Total operatiuni supuse vizei de control financiar preventiv	
			Numar operatiuni	Valoare (mii LEI)
0	1	2	3	4
	Total (rd.1+rd.2+rd.3+rd.4+rd.5+rd.6+rd.7):		555	689695
1.	Deschideri, repartizari, retrageri si modificari ale creditelor - total (1.1+1.2+1.3+1.4), din care:		39	10836
1.1	Deschideri de credite	A1	21	6580
1.2	Repartizari de credite	A2	10	3476
1.3	Virari de credite	A4	0	0
1.4	Alte operatiuni	A3; A5	8	780

2.	Angajamente legale - total (2.1+2.2+2.3+2.4+2.5+2.6), din care		215	1081
2.1	Acte administrative din care rezulta obligatii de plata	B13- B17	121	87
2.2	Contracte/Contracte subsecvente/Comenzi de achizitii publice/sectoriale, inclusiv actele aditionale la acestea	B1, B3-B5	94	994
2.3	Contracte/Decizii/ Ordine de finantare sau acorduri de finantare	B2, B20, B 23	0	0
2.4	Contracte/Acorduri/Conventii de imprumut; garantie; prospecte de emisiune	B6-B8, B10, B11, B19	0	0
2.5	Conventii de garantare	B9	0	0
2.6	Contracte de inchiriere, concesiune, participare, parteneriat public-privat etc.	B12, B18, B 21, B 22	0	0
3.	Ordonantari de avansuri	C2; C11	0	0
4.	Ordonantari de plata - total (4.1+4.2+4.3+4.4+4.5+4.6+4.7), din care pentru:		279	677599
4.1	Drepturi de personal si obligatii fiscale aferente	C12	36	677142
4.2	Pensii, ajutoare, rente viagere si alte asemenea		0	
4.3	Servicii prestate, bunuri livrate, lucrari executate	C1; C6; C7	243	457
4.4	Rambursari, dobanzi, comisioane si alte costuri aferente imprumuturilor	C4; C5	0	0
4.5	Ajutoare de stat/ de minimis, subventii, transferuri, rente, alte forme de sprijin	C9	0	0
4.6	Finantari/cofinantari	C3	0	0
4.7	Alte obligatii de plata	C8; C10	0	0
5.	Operatiuni financiare / de plasament	E18	0	0
6.	Operatiuni privind activitatea (vanzari, inchirieri, concesiuni, gajari, transferuri de bunuri etc.)	D1-D6; E9	2	144
7.	Alte operatiuni	E1-E8, E10-E17	20	35

Nu au existat operatiuni refuzate la viza.

3. Activitate privind achizitiile publice

Activitate privind achizitiile publice in cadrul Serviciului Economic, Contencios si Administrativ a constat din:

- s-a elaborat programul anual de achizitii publice pe baza necesitatilor si prioritatilor identificate la nivelul institutiei si actualizarile acestuia;
- s-a colaborat cu celelalte compartimente functionale din cadrul ISPMN la fundamentarea programului anual de achizitii publice;
- s-au efectuat proceduri de achizitii publice in SICAP;
- s-au intocmit notele estimative si justificative cu privire la procedurile de achizitie publica;
- s-au intocmit referatele de necesitate pentru aprobarea procedurilor de achizitie publica;
- s-a asigurat desfasurarea propriei zisa a procedurilor de achizitie publica de atribuirea contractelor de furnizare produse, servicii si lucrari;

- s-a urmărit respectarea contractelor de achiziții publice din punct de vedere al respectării valorilor și termenelor;
- s-a ținut evidența contractelor ce au ca obiect achizițiile publice de bunuri, servicii sau activități;
- s-a urmărit executarea contractelor de achiziții;
- s-a urmărit încheierea contractelor subsecvente aferente achizițiilor centralizate prin ONAC.

Toate achizițiile efectuate în anul 2022 sunt achiziții directe de produse și servicii, conform tabelului de mai jos:

Nr. crt.	CAPITOL BUGEȚAR	DENUMIRE ACHIZITIE	COD CPV	VALOARE CU TVA	VALOARE FARA TVA	OFERTANT	MODALITATE ACHIZITIE
1	200602	Cafea	15861000-1	479,94	440,36	FOUNTAIN SRL	ONLINE SICAP
2	2013	Carti de biblioteca	22113000-5	7.687,91	7.321,72	LAMSERV SRL	ONLINE SICAP
3	5831	Articole de birou	30192000-1	1.932,63	1.624,06	SUPREMOFFICE SRL	ONLINE SICAP
4	5922	Furnituri de birou	30192000-1	1.100,75	925,00	SUPREMOFFICE SRL	ONLINE SICAP
5	7103	Articole de birou	30192000-1	8.213,43	6.902,04	SUPREMOFFICE SRL	ONLINE SICAP
6	5922	Articole de birou-ONAC	30192000-1	2.421,21	2.034,63	LECOM BIROTICA ARDEAL SRL	CONTRACT SUBSECVENT ONAC
7	200104	Piese și accesorii pentru calculatoare	31682530-4	1.395,04	1.172,30	COMPART SRL	ONLINE SICAP
8	200602	Verificare stingătoare incendii	351111300-8	214,00	180,00	FOCSTING SRL	ONLINE SICAP
9	200101	Materiale pentru curățenie	39830000-9	5.780,69	4.857,73	SUPREMOFFICE SRL	ONLINE SICAP
10	200104	Supape de siguranță centrală termică BUDERUS LOGANO	45259300-0	1.264,97	1.063,00	TOTAL TERM SRL	ONLINE SICAP
11	200602	Servere	48820000-2	25.000,00	21.008,24	COMPART SRL	ONLINE SICAP
12	200109	Servicii de reparare și de întreținere a automobilelor	50112000-3	18.090,16	15.201,82	PROFI AUTO SRL	OFFLINE
13	200109	Servicii de întreținere echipament tehnic de calcul	50300000-8	23.419,20	19.680,00	COMPART SRL	ONLINE SICAP
14	200104	Servicii de reparare centrală termică	50720000-8	1.483,93	1.247,00	TOTAL TERM SRL	ONLINE SICAP
15	200109	Servicii de întreținere încălzire centrală	50720000-8	1.904,00	1.600,00	TOTAL TERM	ONLINE SICAP
16	200601	Transport rutier	60100000-9	3.572,16	2.994,40	MOL, OMV PETROM, LUKOIL,	OFFLINE
17	200602	Transport rutier	60100000-9	2.329,00	2.010,77	MOL, SHELL, OMV PETROM	OFFLINE
18	200601	Transport rutier public	60130000-8	222,72	222,72		OFFLINE

19	200601	Transport feroviar	60210000-3	3.679,81	3.092,27	CIEL VOYAGES SRL	ONLINE SICAP
20	200602	Transport feroviar extern	60210000-3	834,32	834,32		OFFLINE
21	200601	Transport aerian	60400000-2	2.995,29	2.883,00	CIEL VOYAGES SRL	ONLINE SICAP
22	200108	Servicii postale si de curierat	64100000-7	1.585,37	1.332,26	TCE	OFFLINE
23	200108	Servicii de telefonie mobilă	64212000-5	20.574,88	17.271,51	VODAFONE	OFFLINE
24	200104	Distributie de apa	65100000-4	3.712,21	3.405,67	COMPANIA DE APA SOMES SA	OFFLINE
25	200103	Distributie de gaz	65210000-8	55.789,33	46.880,79	EON GAZ	OFFLINE
26	200103	Distributie energie electrica	65310000-9	13.742,75	11.714,34	ELECTRICA SA	OFFLINE
27	200602	Servicii de asigurare-autovehicule	65513000-9	1,559.00	1,559.00	KUNDEN BROKER SRL	OFFLINE
28	200602	Asigurare cladire	66512220-0	2,925.31	2,925.31	GENERALI	OFFLINE
29	2014	Servicii de evaluare cladire si teren sediu	71621000-7	1.500,00	1.500,00	PFA CAINAP HOREA	ONLINE SICAP
30	5922	Actualizare informatica	72540000-2	5.920,25	5.350,25	IMAGE SERVICES SRL	ONLINE SICAP
31	200109	Actualizare informatica-MONITORUL OFICIAL	72540000-2	650,00	546,22	MONITORUL OFICIAL	ONLINE SICAP
32	200130	Actualizare informatica-LEGIS	72540000-2	2.856,00	2.400,00	CTCE SA	ONLINE SICAP
33	200130	Servicii de verificare si curatare cosuri	72540000-2	500,00	500,00	BALSOIANU MIRCEA OVIDIU II	ONLINE SICAP
34	200109	Servicii de asistenta informatica-contabilitate	72610000-9	11.995,20	10.080,00	SOBIS SRL	ONLINE SICAP
35	200130	Diverse servicii de curatenie	74740000-8	28.800,00	28.800,00	DICTUM FACILITY SRL	ONLINE SICAP
36	5922	Servicii de traducere	79530000-8	21.150,00	21.150,00	MOSUTIU CLAUDIA PFA	ONLINE SICAP
37	200130	Servicii de monitorizare a sistemelor de alarma	79711000-1	2.641,80	2.220,00	MARUGUARD SRL	ONLINE SICAP
38	5922	Servicii de tiparire	79800000-2	74.620,35	71.067,00	IDEEA DESIGN&PRINT SRL	ONLINE SICAP
39	5922	Servicii de tehnoredactare	79821100-6	14.033,72	11.887,50	IDEA PLUS SRL, TIPOTEKA	ONLINE SICAP
40	5922	Servicii de corectura lingvistica	79821100-6	2.349,00	2.349,00	SZABO BEATA PFA	ONLINE SICAP
41	200130	Servicii pentru evenimente-taxa conferinta	79952000-2	259.07	259.07	extras cont	OFFLINE
42	200602	Servicii pentru evenimente-taxa conferinta	79952000-2	2.302,24	2.302,24	EXTRASE CONT	OFFLINE
43	5922	Servicii de abonare-biblioteci-ANELIS PLUS-2022	79980000-7	2.000,00	2.000,00	ANELIS PLUS	ONLINE SICAP
44	2014	Protectia muncii	80511000-9	4.030,00	4.030,00	MEDALIAT	ONLINE

						SRL	SICAP
45	2014	Servicii de medicina muncii	85147000-1	1.500,00	1.500,00	MEDSTAR SRL	ONLINE SICAP
46	200104	Servicii privind deseurile menajere si deseurile	90500000-2	2.142,15	1.800,15	ROSAL GRUP SA	OFFLINE

4. Activitatea privind tehnologia informației

Activitatea privind tehnologia informației a constat în soluționarea solicitărilor angajaților, realizate de către firmele care asigură mentenanța sistemelor informatice sub supravegherea expertului de achiziții publice.

5. Activitatea juridică

Activitatea juridică în cadrul Serviciului Economic, Contencios și Administrativ a constat din:

- acordare asistență juridică compartimentelor ISPMN;
- urmărirea și analiză actelor normative și informare compartimente interesate;
- elaborare, respectiv vizare ordine emise de către președintele ISPMN;
- redactare, vizare contracte și alte acte juridice încheiate de ISPMN cu alte persoane fizice sau juridice;
- analiză și elaborare răspuns la solicitările de natură juridică primite de ISPMN de la persoane fizice sau juridice;
- vizare dosare achiziție publică;
- elaborare, respectiv vizare proceduri operaționale și de sistem;
- asigurarea secretariatului tehnic al Comisiei pentru control intern managerial;
- acordare consultanță în probleme de integritate în cadrul Grupului de Lucru pentru integritate;
- asigurare consultanță în vederea depunerii declarațiilor de avere și interese pentru personalul care are obligația depunerii declarațiilor de avere și interese, respectiv ținerea registrului declarațiilor de avere și interese;
- colectare și sistematizare acte normative care conțin prevederi referitoare la minoritățile naționale.

6. Activitatea privind Resursele Umane

Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale are în organigramă 35 de posturi de execuție și două posturi de conducere.

În cadrul institutului funcționează trei compartimente:

- Compartimentul de studii, analize și cercetare, din care fac parte 13 cercetători;
- Centrul de documentare, din care fac parte 6 cercetători;
- Serviciului Economic, Contencios și Administrativ este condus de șeful serviciului, din cadrul serviciului mai fac parte, doi consilieri juridici, un expert de achiziții, un economist CFP, un expert de comunicare și un contabil cu atribuții de resurse umane.

Activitatea de resurse umane se desfășoară în cadrul SECA prin contabilul care are atribuții de resurse umane, sub directa coordonare a șefului serviciului.

Au fost desfășurate următoarele activități:

- preluarea și verificarea seturilor de documente în vederea deplasărilor;
- întocmirea deconturilor estimative și deconturile pentru deplasările interne și externe;
- înregistrarea în condica de prezență a concediilor de odihnă, concediilor medicale, concediilor fără plată, concediilor de studii, concediilor pentru evenimente, CIC și delegații;
- întocmirea foii colective de prezență;
- întocmirea statului de plată și editarea documentelor în vederea acordării salariilor;
- întocmirea, lunar, a declarațiilor de impozite, taxe și contribuții aferente salariilor;
- arhivarea documentelor care stau la baza întocmirii salariilor și statele de plată;
- centralizarea datelor necesare întocmirii raportului statistic lunar și anual și ale altor raportări statistice solicitate;
- evidența lunară a fondului de salarii realizat și a numărului de salariați pe institut, categorii de personal, obiective;
- planificarea și evidența concediilor de odihnă, concediilor medicale, învoierilor, nemotivatele, concedii fără plată;
- evidența tuturor salariaților din institut, a angajărilor, a desfacerilor de contracte individuale de muncă conform prevederilor legale în vigoare, a pensionărilor, întocmirea și transmiterea on-line a Registrului de evidență a salariaților;
- transmiterea către șeful de serviciu a modificărilor ce apar la salarizare (reîncadrări, desfaceri de contracte individuale de munca etc.);
- întocmire adeverințe de vechime;
- participarea la discuții în legătură cu regulamentul intern, aplicarea corectă a codului muncii și a legislației în vigoare;
- întocmirea fișei postului pentru toți salariații din institut;
- întocmirea contractelor individuale de muncă, acte adiționale la CIM;
- întocmirea pe calculator și editare de adeverințe, actualizări norme, diverse formulare, tabele, adrese necesare în cadrul serviciului și a institutului;
- urmărirea legislației în vigoare cu privire la salarizarea personalului bugetar;
- întocmirea ordinelor de încadrare, reîncadrare, suspendare și încetare privind contractele individuale de muncă;
- întocmirea planului de formare profesională;
- evidența fișelor de evaluare anuală a performanțelor profesionale, procesul verbal de evaluare, comunicare evaluare, către toți salariații institutului;
- elaborarea capitolului bugetar, Cheltuieli de personal și urmărirea cheltuielilor pentru a nu se depăși limita trimestrială și anuală;
- întocmirea și transmiterea on-line, anual, a formularului “Raportare personal instituții publice”, conform Legii 153/2017;
- întocmirea situației transparenței veniturilor salariale lunare, trimestriale și afișarea pe site-ul oficial al institutului.

7. Comunicare și Relații Publice

În anul 2022, în cadrul Institutului au fost elaborate 50 de Buletine Interne de Informare. Acestea sunt documente interne care conțin Ordinele emise de președinte, Regulamente și Proceduri, Anunțuri referitoare la anumite activități, seminarii, Diseminare de materiale informative Convocatoare de sedințe etc. Acestea conțin informații care în mare parte sunt de interes pentru toți angajații instituției și sunt transmise, electronic angajaților. Toate regulamentele și procedurile de sistem sau procedurile operaționale, și materialele informative au fost postate pe intranetul ISPMN, astfel încât toți angajații să aibă acces la aceste documente ori de câte ori este nevoie.

În perioada sus-menționată, s-a verificat în permanență adresa oficială de e-mail a Institutului precum și faxul și poșta, și s-au transmis/repartizat mesajele primite către personalul specializat în domeniul/tematica corespondențelor, astfel încât fiecare solicitare să primească răspuns competent și în timp util. Răspunsurile au fost transmise către solicitanți. S-au înregistrat și s-au soluționat toate adresele intrate.

După consultarea permanentă cu angajații, a fost elaborat Raportul anual de activitate pe anul 2021 (care a fost postat și pe site-ul ISPMN), și Planul anual de activitate 2022. Raportul pe anul 2021 a fost transmis către SGG și DRI.

În vederea bunei funcționări a Editurii ISPMN, au fost transmise exemplare către autori, editori etc., precum și către biblioteci și instituții interesate de subiectul volumelor. Totodată au fost trimise și volumele cumpărate prin site-ul ISPMN. S-a ridicat corespondența de la Poșta Română ori de câte ori a fost necesar.

S-a colaborat cu toate departamentele, comisiile și grupurile de lucru, Editura din cadrul ISPMN, în vederea bunei desfășurări a activității acestora și în vederea transmiterii informațiilor către angajați și către exterior.

Cu ocazia controalelor și monitorizărilor avute, s-au pus la dispoziție toate documentele necesare, originale, copiate sau scanate după caz, în vederea bunei desfășurări a acestora. Au fost organizate seminarii de cercetare, workshopuri, ședințe de lucru etc.

8. Transparență și afișare a informațiilor de interes public

În anul 2022, la instituție nu a fost primită nicio solicitare de informație de interes public. Pentru îmbunătățirea transparenței și accesibilității informațiilor de interes public, a avut loc extinderea conținutului siteului, au fost introduse noi capitole cum ar fi: Protecția datelor cu caracter personal, Transparența decizională, Integritatea instituțională, Situația anuală a finanțărilor nerambursabile. Toate aceste capitole au fost desigur umplute cu conținutul aferent.

Pe parcursul anului s-au încărcat permanent documentele referitoare la Achiziții, sau Buget din toate sursele și veniturile, declarațiile de avere, și în semestrul II a fost verificat din nou conținutul.

În luna noiembrie a fost elaborat Buletinul informativ, care a fost afișat atât la sediul ISPMN cât și pe site. La sfârșitul anului a fost elaborat Raportul privind transparența decizională pe anul 2022, precum și Raportul de evaluare a implementării Legii nr 544/2001 pe anul 2022, ambele documente vor fi înregistrate, aprobate și postate pe site în luna ianuarie.

Cap XII. Activitatea comisiilor de specialitate și a grupurilor de lucru

1. Comisia de monitorizare cu atribuții privind monitorizarea, coordonarea și îndrumarea metodologică a implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial

Activitatea comisiei CM s-a desfășurat prin activități individuale ale membrilor și întâlniri de lucru. Astfel, a fost finalizat Programul de dezvoltare al sistemului de control intern managerial ISPMN - anul 2022 și au fost revizuite, elaborate și aprobate următoarele proceduri:

- Procedură de sistem privind formarea/perfecționarea profesională a personalului din cadrul ISPMN;
- Procedura de sistem privind delegarea competențelor și responsabilităților;
- Procedura operațională privind elaborarea, avizarea, înregistrarea și arhivarea ordinelor emise de președintele ISPMN;
- Procedură operațională privind descărcarea, păstrarea și arhivarea documentelor electronice generate de sistemul național de raportare – FOREXEBUG;
- Procedură operațională privind transmiterea fără plată și de valorificare a bunurilor aparținând patrimoniului ISPMN;
- Procedura operațională privind deplasarea în interes de serviciu a personalului;
- Procedura operațională privind întocmirea documentației pentru deschiderile de credite bugetare;
- Procedura operațională privind stabilirea și acordarea drepturilor salariale la ISPMN;
- Procedura operațională privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor, precum și organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare și legale la ISPMN;
- Procedura operațională privind activitatea de control financiar preventiv propriu;
- Procedura operațională privind funcționarea bibliotecii ISPMN;
- Procedura operațională privind arhivarea materialelor de cercetare în Centrul de Documentare;
- Procedura operațională privind organizarea și funcționarea Editurii ISPMN;
- Procedură operațională privind acordarea de burse de cercetare și coordonare bursieri.

În anul 2022 s-au aprobat situațiile centralizatoare anuale privind sistemul de control intern managerial pentru anul 2021, raportările privind managementul riscului și monitorizarea performanțelor, inventarul procedurilor, toate pe baza raportărilor celor trei compartimente, respectiv s-a aprobat Planul privind continuitatea activității pe anul 2022 și lista funcțiilor sensibile la nivelul ISPMN pentru anul 2023.

2. Grupul de lucru pentru integritate

Grupul de lucru pentru implementarea metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție și pentru evaluarea incidentelor de integritate în cadrul Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale a fost numit prin ordin de președinte în anul 2022 (Ordinul președintelui ISPMN nr. 21/14.01.2022), având în vedere prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1269/2021 privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție pe perioada 2021-2025 și a documentelor aferente acesteia.

Aceasta structură s-a constituit și funcționează în baza Hotărârii Guvernului nr. 599/2018 pentru aprobarea Metodologiei standard de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu indicatorii de estimare a probabilității de materializare a riscurilor de corupție, cu indicatorii de estimare a impactului în situația materializării riscurilor de corupție și formatul registrului riscurilor de corupție, precum și pentru aprobarea Metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu formatul raportului anual de evaluare a incidentelor de integritate.

Componența grupului de lucru:

Hetea Estera Roxana, vicepreședinte ISPMN - șef al Grupului de Lucru

Bogdan Andrea, consilier juridic SEAC și consilier integritate - membru al grupului

Kozak Horațiu Iuliu, cercetător CSAC și consilier etica profesionala - membru al grupului Vladar Rozalia, economist, SEAC – membru al grupului

Hossu Iulia, cercetător, CD – membru al grupului

Fosztó Laszlo, cercetător CSAC – membru al grupului

Sebesi Claudia, expert PR – secretar al grupului

În cadrul activităților GL pentru integritate au fost elaborate următoarele documente:

- Declarație privind aderarea la valorile fundamentale, principiile, obiectivele și mecanismul de monitorizare a Strategiei Naționale Anticorupție 2021 – 2025;
- Plan de integritate al Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale (ISPMN) pentru perioada 2022-2025;
- Rapoartele anuale privind implementarea măsurilor prevăzute în Planul de Integritate al ISPMN, în conformitate cu prevederile Strategiei Naționale Anticorupție.

Consilierul de integritate, membru al Grupului de lucru a elaborat un material de informare privind conflictele de interese care a fost distribuit personalului angajat al instituției. De asemenea, a fost monitorizat și se evaluează gradul de cunoaștere al personalului privind aspecte ale integrității și prevenirea faptelor de corupție (prin administrarea unui chestionar privind etica și integritatea).

3. Comisia de etică

În anul curent, Comisia de etică s-a întrunit de 3 ori pentru elaborarea a trei documente.

Comisia de etică a elaborat un *Material informativ privind etica cercetării și consilierea etică în cadrul institutului pentru studierea problemelor minorităților naționale* cu scopul de aprofundare a cunoștințelor de etică a cercetării în rândul cercetătorilor ISPMN. Materialul informativ elaborat cuprinde: structura și atribuțiile comisiei de etică și o

informare privind codul etic. În acest sens sunt date exemple informative referitoare la unele articole ale codului etic.

Comisia de etică a elaborat un *Chestionar de evaluare a nivelului de cunoștințe privind etica cercetării la nivelul personalului de cercetare din cadrul ISPMN* cu scopul de a stabili nivelul de cunoaștere a problemelor de etică a cercetării și a codului etic al institutului și de a identifica eventualele aspecte problematice care necesită aprofundare în materiale informative viitoare.

Comisia de etică a elaborat un *Raport despre evaluarea nivelului de cunoștințe privind etica cercetării la nivelul personalului de cercetare din cadrul ISPMN*. Raportul prezintă rezultatele evaluării și concluzionează că nivelul de cunoaștere privind etica cercetării este, în ansamblu, foarte bun, dar există unele teme care trebuie aprofundate. De aceea, Comisia de etică își propune ca în următorul material informativ să includă descrieri mai ample și mai detaliate ale acestor teme.

În cursul anului 2022 nu au fost semnalate abateri de ordin etic în activitatea de cercetare a institutului.

Cap XIII. Relații de colaborare. Proiecte. Planificare Strategică

1. Colaborări și Parteneriate

1. Protocol de colaborare cu Universitatea Creștină Partium organizare lansare volum *Limitele supraviețuirii. Sociologia Maghiară din Transilvania după 1945.*
2. Acord privind efectuarea stagiilor de practică de specialitate cu Universitatea Babeș-Bolyai un student.
3. Convenție cadru cu Universitatea Babeș-Bolyai privind efectuarea stagiului de practică în cadrul programului de studii universitare de licență sau masterat
4. Acord de parteneriat cu Editura Kriza János Néprajzi Társaság în vederea editării comune a două volume.
5. Acord de colaborare cu Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România Elie Wiesel în vederea coeditării unui volum.
6. Acord cadru de Cooperare între UBB și ISPMN direcțiile de colaborare vor include programe care contribuie la dezvoltarea și consolidarea relațiilor de colaborare dintre cele două instituții, programe care contribuie la dezvoltarea comunității, respectiv la dezvoltarea învățământului superior.

2. Proiecte cu finanțare externă în implementare

Titlul proiectului: *A support tool model for decision making to reduce the health risk associated with the uncontrolled water and food sources in rural Roma communities in Transylvania (Un model de instrument de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscurilor de sănătate asociate surselor de apă și alimente necontrolate în comunități rome din mediul rural din Transilvania)*

Perioada: 01/10/2020 - 31/08/2023

Coordonator proiect: Kozák Gyula

Instituții partenere: Institutul de Chimie UBB (România), Norwegian University of Life Sciences (Norvegia), UMF Cluj (România), INSP Cluj (România)

Tema proiectului: Obiectivul general al proiectului este crearea unui model de suport care poate fi utilizat de autoritățile locale și instituțiile publice pentru întărirea capacității acestora în evaluarea și managementul riscului în sensul reducerii riscurilor de sănătate asociate cu sursele de apă și alimente necontrolate în comunitățile de romi din mediul rural din Transilvania. Modelul poate fi aplicat și în alte comunități rurale și în concordanță cu Strategia Națională de Integrare a Romilor. Proiectul este unul interdisciplinar, care include specialiști în chimie analitică, biologie, sănătate publică, gastroenterologie, epidemiologie, informatică, statistică, rezultatele așteptate fiind un pas înainte important pentru reducerea inegalităților privind sănătatea între comunitățile de romi și non-romi, oferind totodată autorităților publice un instrument-model de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscului de sănătate asociat dietei în comunitățile rome rurale, instrument care poate fi inclus și în strategia națională de integrare a romilor.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **Raport de cercetare. Ancheta sociologică RHR**
Descriere: Raportului prezintă cele mai importante date obținute din ancheta sociologică desfășurată în cadrul proiectului în 25 de comunități compacte de romi din Transilvania rurală. Intenția care stă la baza proiectării și derulării anchetei de față a fost descrierea comunităților vizate pentru a oferi date relevante pentru schițarea relației dintre consumul de apă și alimente pe de o parte și riscul de sănătate la care sunt expuse persoanele din comunitate și comunitatea ca întreg din cauza consumului de apă și alimente necontrolate, pe de altă parte. După o scurtă introducere, raportul prezintă metoda aplicată în selectarea comunităților, în culegerea datelor, modul de elaborare a chestionarului precum și principalele date obținute din aplicarea chestionarului pe teren.
- Cercetare de teren:
  - **Descriere:** În data de 9 și 10 iunie 2022, Gyula Kozák, cercetător ISPMN, a participat la deplasarea echipei de cercetare RHR în comunitățile de romi din cinci sate din județul Harghita și Mureș. Cele cinci sate vizitate sunt: Avrămești, Atid, Zetea din Harghita și Șaeș și Saschiz din județul Mureș. Scopul deplasării a fost colectarea de date și probe de apă și sol din comunitățile respective. Activitatea face parte din proiectul internațional Un model de instrument de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscurilor de sănătate asociate surselor de apă și alimente necontrolate în comunități rome din mediul rural din Transilvania în care ISPMN este partener.
- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Ședință de lucru
  - **Perioada:** 19/04/2022
  - **Descriere:** Marți, 19 aprilie, Gyula Kozák, cercetător ISPMN, a participat la întâlnirea de lucru semestrială organizată în cadrul proiectului internațional “Un instrument-model de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscului de sănătate asociat cu sursele necontrolate de apă și alimente din comunitățile rome din Transilvania rurală.” La întâlnire au participanți reprezentanți ai institutelor din consorțiul de proiect: UBB Cluj, ISPMN Cluj, INSP Cluj, UMF Cluj. Scopul întâlnirii a fost evaluarea stadiului actual de implementare a proiectului și planificarea activităților din perioada următoare. Punctul cel mai important pe ordinea de zi a întâlnirii a fost organizarea deplasărilor pe teren pentru colectarea datelor și mostrelor suplimentare aferente etapei actuale a proiectului. Mai multe informații despre proiect la adresa: <https://romahealthrisk.com/ro/> .

3. Planificare strategică

Activitatea instituției s-a desfășurat pe baza Planului anual de activitate, care a fost elaborat în conformitate cu Procedura de sistem privind Planificarea anuală a activităților și resurselor. Activitatea de planificare a activităților (cercetare științifică, administrative, tehnice, financiare) a fost realizată în corelare cu documentele și politicile instituției - Planul de dezvoltare instituțională (perioada 2021 – 2025), direcțiile de cercetare - și cu prioritățile stabilite și comunicate de către conducerea instituției, ca urmare a evenimentelor naționale și internaționale și evoluția programelor/politicilor cu impact asupra domeniului de activitate al ISPMN.

Planul activităților de cercetare științifică a fost elaborat pe baza propunerilor individuale ale cercetătorilor și/sau ale unor echipe de cercetători, participanți interni și externi, din afara instituției, pe baza de colaborare.

Proiectele de cercetare au fost încărcate pe Platforma online a ISPMN, în perioada noiembrie – decembrie 2021, fiind revizuite pe parcurs, în funcție de schimbările apărute .